

Drávamenti Óvodák
Pedagógiai Program
-egységes szerkezetű -

2024

TARTALOMJEGYZÉK -----

Bevezető, jogszabályi háttér.....	3.
Intézmény bemutatása	4.
Alapelveink	16.
Nevelésünk célja	16.
Az óvodai élet feladatai.....	16.
Az egészséges életmód alakítása	18.
Az érzelmi, az erkölcs és a közösség nevelés	20.
Az anyanyelvi-, és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	22.
Az óvodai élet megszervezésének elvei	24.
Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai.....	27.
Játék.....	27.
Verselés, mesélés.....	28.
Ének zene, énekes játék, gyermektánc	29.
Vizuális tevékenység (Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka).....	31.
Mozgás.....	33.
A külső világ tevékeny megismerése	34.
Munka jellegű tevékenységek	37.
Az óvoda kapcsolatai	38.
Az intézmény ünnepei	41.
A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	43.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése	45.
Egyéni mérések eljárásrendje	48.
A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök, felszerelések.....	50.
Érvényességi rendelkezések.....	74.
Mellékletek:	
1sz. Bemenet- kimenet mérés	84.
2. sz. Egészségfejlesztési program	86.
3. sz. Környezetvédelmi program	105
4. sz. Tehetség program	115
5 sz. Esélyteremtési – fejlesztő program	128

BEVEZETŐ

"A szépség a környezetben akkor fog megvalósulni, ha előbb megszületik a jellemben és a magatartásban, belül a fejlődő személyiségben. "

Óvodánkban a helyi nevelési programban megfogalmazott nevelési célrendszer értelmében végezzük nevelő munkánkat. Gyermekünk egészséges fejlődéséhez biztosítjuk a programunkat szolgáló, tudatosan tervezett feltételrendszert, gondoskodunk a derűs, biztonságos, védelmező környezetről, ahol jól érzik magukat óvodásaink, különös figyelemmel az utolsó évben az iskolai nevelés- oktatásra készítjük fel őket. Tiszteletben tartjuk a gyermek személyiségi jogait, az egyenlő hozzáférés lehetőségét többek között azt, hogy merjen kérdezni, kérdéseire választ kapjon, szabadon alkothasson, lehetőség szerint kísérletezhessen és sikerélményhez jusson az óvodai tevékenységek során. Bátorítjuk őket a szabad véleménynyilvánításra.

Valamennyien – óvodapedagógusok és dajkák –szakmai elhivatottsággal, a játék nevelő jellegének felhasználásával minden gyermek részére az egyenlő hozzáférést biztosítjuk.

Nevelőmunkánk során – megkülönböztetés nélkül – minden gyermek számára biztosítjuk az óvodai nevelés tárgyi és személyi feltételeit. Fontosnak tartjuk, hogy minden szülő és gyermek igénybe vehesse az óvoda különböző térítésmentes szolgáltatásait (gyógytorna, logopédia, hitoktatás).

Jogszabályi háttér:

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. törvény pedagógusok új életpályájáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja módosítása (ONAP)
- 401/2023. (VIII. 30.) Púét tv.végrehajtásáról szóló rendelet

INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

Drávamenti Óvoda, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, bemutatása:

Az intézmény 2013. július 1.- én alakult a Barcsi Többcélú Kistérségi Társulás 26 településének közös fenntartásával. A Társuláshoz csatlakozott a Barcsi Járás területén kívülről Hedrehely Község Önkormányzata.

A Társulás, melynek székhelye 2013. július 1- ét követően Csokonyavisonta az alábbi szervezetben működteti a Drávamenti Óvodák, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat intézményeit.

Az intézmény három nagy szakmai egységre bontható:

- óvodák
- családsegítés, gyermekjólét
- konyhák

Az óvodák intézményegység élén szakmai vezető áll, amelyhez 12 tagóvoda, és egy telephely tartozik.

Az intézmény egészében bevezetésre és működtetésre került az Integrációs Pedagógiai Rendszer, a magas számú hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése érdekében.

Három tagóvoda nemzetiségi neveléssel is foglalkozik, úgymint:

- Szuloki- és Ladi tagóvoda **német** nemzetiségű nevelést folytató kétnyelvű óvoda;
- Lakócsai tagóvoda **horvát** nemzetiségű nevelést folytató kétnyelvű óvoda;

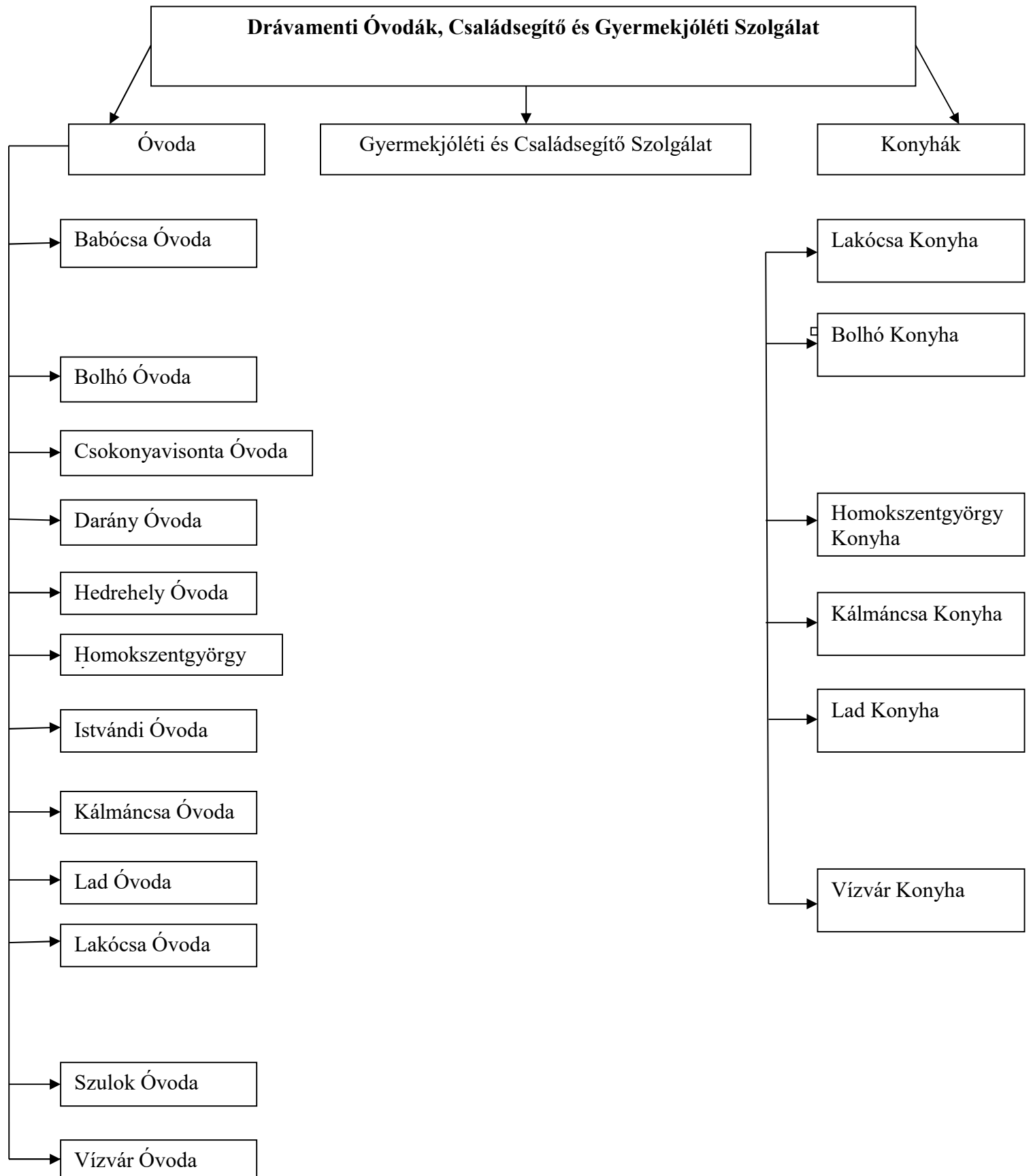
A tagintézmények közül magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelést folytató óvodák:

- Babócsai tagóvoda
- Bolhói tagóvoda
- Homokszentgyörgyi tagóvoda
- Istvándi tagóvoda
- Kálmánca tagóvoda
- Hedrehely

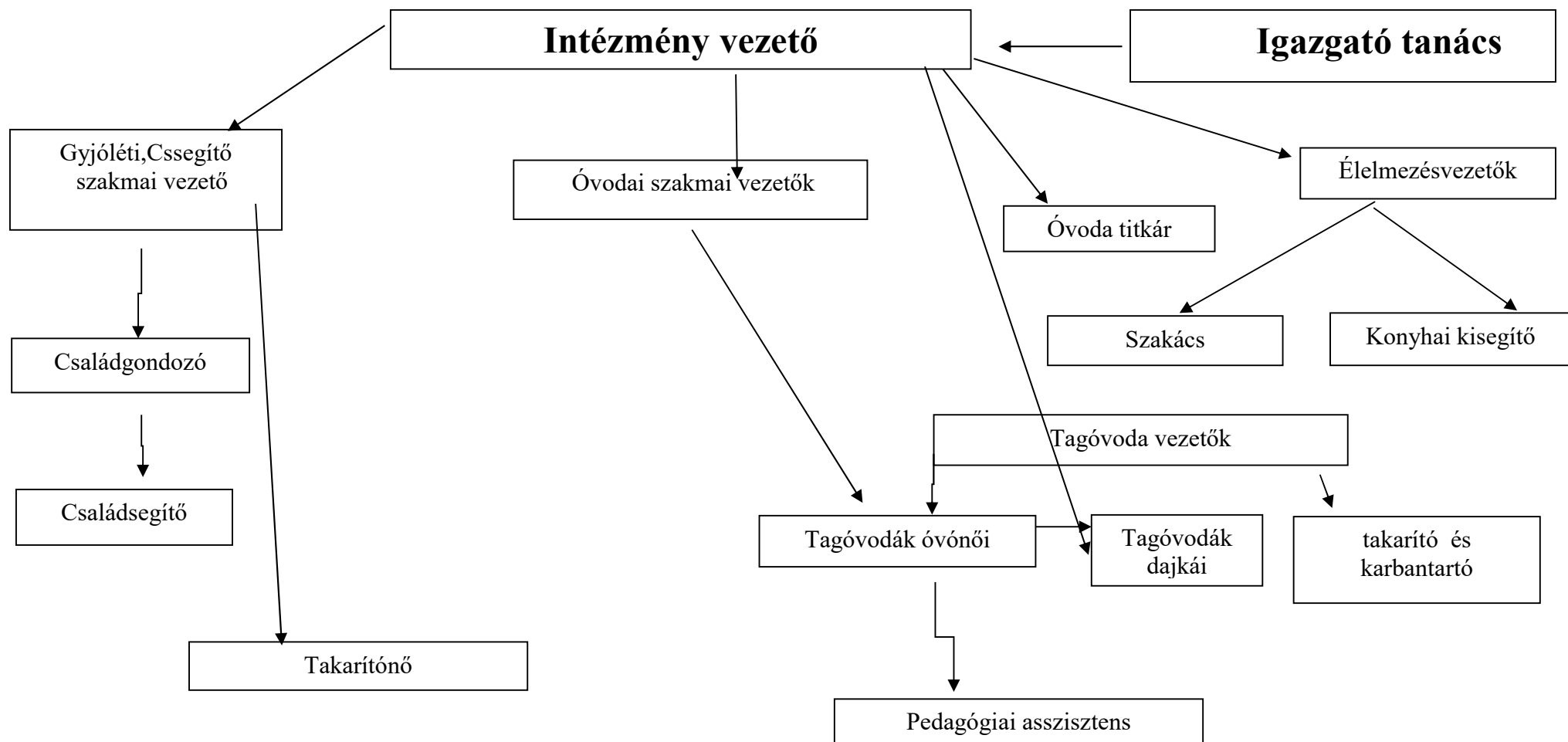
Fenntartható szemlélet:

Intézményünk megalapítása óta kiemelt terület a környezeti nevelést. A tagóvodáink elkötelezettek a környezettudatos szemlélet alakításában, az egészséges életmódra nevelésben, melyhez a intézmények természeti környezete megfelelő háttérrel biztosít.

Az intézmény szervezeti felépítése

A tagintézmények élén tagintézmény vezetők állnak.

A TAGÓVODÁK BEMUTATÁSA

Babócsai tagóvoda

Babócsa a déli határ közelében, Barcs várostól 13 km-re elhelyezkedő település. A falu lakossága évről évre csökken, jelenleg kb. 1600 fő.

Az óvoda épülete eredetileg nem óvodának épült, 1950-es években alakították át óvodává. Az épület karbantartása, felújítása állandó feladat volt az évek során. 2010-ben egy nagy felújítással, jelentősen javult az óvoda épületének korszerűsége (tetőcsere, nyílászáró csere, fűtés korszerűsítés, burkolatok cseréje, festés). Az óvoda udvara tágas, sok árnyas fával és füves területtel. Az udvari játék eszközök száma csökkent az elmúlt években, a szabványossági előírások és rossz állapotuk miatt, azonban van homokozó, mászóka, mászóvár, hinta, libikóka. A gyermek létszámhoz viszonyítva a játszó eszközök száma kevés.

Óvodánk két csoporttal működik. A gyerekek három településről, Babócsáról, Rinyaújnéről, Somogyaracsról járnak hozzánk. A gyermekek többsége Babócsáról érkezik. Somogyaracsról falubusz hozza-viszi a gyerekeket, Rinyaújnéről a menetrend szerinti buszjáráttal és szülői kísérettel jönnek a gyerekek.

Óvodákban járó gyermekek kb. 70-80%-a halmozottan hátrányos helyzetű. A szülők alacsony iskolázottsága és a munkanélküliségből fakadó anyagi nehézségek jelentősen befolyásolják a családok illetve a gyermekek helyzetét.

A hozzánk érkező gyermekek jelentős hányada cigány családból érkezik. Több fajta cigánycsoport él a településeken, egységes nyelvük nincs. Sok a vegyes házasság, a nemzeti kultúra ápolása nincs előtérben a családok életében.

Bolhói Tagóvoda

Óvodánk 1961-ben épült át családi házból, többszörösen bővített és felújított. 1999 nyarán egy teljes körű átalakítás során kapta meg mai formáját. 2009-ben akadálymentesítés és nyílászáró cserék történtek. Az óvoda Bolhó község főutcáján helyezkedik el, közel a Tőzeg-tóhoz, egy hatalmas réthez, és egy mezőgazdasági úthoz, mely kiválóan alkalmas kerékpártúrákhoz, hosszú sétákhoz. A település munkalehetőség szempontjából erősen elmaradott. A településen magas a munkanélküli segélyből, szociális járadékból és rokkantnyugdíjból élők száma. A lakosság előregedőben van, kevés a fiatal és a gyermek, magas a szociokulturálisan elmaradott családok száma. A település munkalehetőség szempontjából erősen elmaradott. A településen magas a munkanélküli segélyből, szociális járadékból és rokkantnyugdíjból élők száma.

Udvarunk teljes terjedelmében gyepvel borított, kevésbé tagolt, korszerű játékokkal felszerelt. Óvodánk két vegyes összetételű csoporttal működik. Csoportszobáink tágasak, világosak, természetes anyagból készült dekoráció biztosítja az esztétikus környezetet.

Fontosnak tartjuk az egészségvédelemmel, egészségfejlesztéssel kapcsolatos programok, tevékenységek szervezését, ezekbe minél több szülő bevonását. Továbbá meghatározó a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal való együttműködés, a cigány kultúra megismerése, beépítése a nevelési gyakorlatba.

Csokonyavisonta Tagóvoda

Csokonyavisonta a 68-as főút mentén Barcs és Nagyatád között helyezkedik el, tömegközlekedéssel jól megközelíthető.

A település lélekszáma 1600 fő körül alakul. Munkalehetőség szempontjából erősen elmaradott térség. Helyben, a környező falvakban, városokban, nincs munkalehetőség. Probléma továbbá a nem megfelelő képesítés, a bejárás, illetve az aluliskolázottság is.

Csokonyavisontán magas a munkanélküli segélyből, szociális járulékból és nyugdíjból élők száma. A lakosság előregedőben van, kevés a fiatal és a gyermek. Magas a szociokulturálisan elmaradott családok száma. A munkalehetőség korlátozott, a fiatal generáció elköltözik.

A község szép természeti környezetben helyezkedik el, határában sok az erdő, liget, védett természeti területein az őstölgyes és borókás található, híres természetvédelmi területe a fás legelő. Csokonyavisonta gyógyvizéről, termálfürdőjéről ismert.

Az óvoda épülete az 1950- es években községházaként üzemelt, majd 1960-tól nyerte el jelenlegi funkcióját, óvodaként. Az intézményben három vegyes csoport működik. A gyermekközösséget zömében hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek alkotják. A közeli Rinyaújlak településről is óvodánkba járnak a gyermekek.

Az óvoda a falu főutcáján helyezkedik el, az épületét 2010-ben teljesen felújították, modernizálták.

Mindhárom csoportszoba és a tornaszoba tágas, jól megvilágított, játéktevékenységhez, mozgáshoz megfelelő hely áll a gyermekek rendelkezésére. A tornaszoba jól felszerelt, többféle mozgástevékenységre ad lehetőséget.

A berendezés könnyen mozdítható, a gyermeki igények szerint alakítható. A tevékenységekhez, zavartalan játékhoz az objektív és a szubjektív feltételek biztosítottak.

Az óvoda udvarán 20330 m² áll a gyermekek mozgásigényének kielégítésére füves és betonos részek váltakoznak, kisebb- nagyobb lejtőkkel, melyek kiválóan alkalmasak kerékpározásra, rollerezésre, télen pedig szánkózásra.

Az udvar fái alatt kialakított játszóhelyeken (homokozók, babaház, hinta) a gyermekek gondtalanul és biztonságosan játszhatnak. Az udvari játékok környezetbarát alapanyagokból készültek.

Darányi tagóvoda

Óvodánk a Drávamenti Körzeti Közoktatási Intézmény intézményegységeként működött 2012 december végéig. Körzeti feladatokat lát el. Négy község / Darány, Drávagárdony, Drávatamási, és Kastélyosdombó /3-6 éves korú gyermekeinek óvodai ellátását biztosítja 1974 óta. A gyermekek utaztatását a Volán tanulójáratok alkalmazásával oldja meg.

A település létszáma évről évre kevesebb, mára már alig éri el az ezer főt. Munkalehetőség szempontjából erősen elmaradott térség, alkalmi munkából és szociális járadékból tartják fent magukat a lakosok. Magas számú a szociokulturálisan elmaradott családok száma, ebből adódik, hogy óvodánkban magas a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma.

Az óvoda épülete a 6-os főút mellett fekszik, a községet övező gazdag erdők, mocsaras rétek, nádasok szomszédságában. Az óvodától nem messze / könnyen megközelíthetően / található a „Sós-péke” és a „Szőlő-domb” az óvodások felfedező útjainak és tapasztalatszerző kirándulásainak gyakori színtere. Közvetlenül községünk határában fekszik a tájvédelmi körzettel nyilvánított Ósborókás, a Duna- Dráva Nemzeti Park része, amely számtalan túra, mozgásos program, szülőkkel közösen szervezett szabadtéri tevékenység helyszíne.

Az óvoda 1961-ben épült két csoportszobával, az akkori igényeknek megfelelően majd a körzetesítés során 1974-ben a megnövekedett gyermeklétszám miatt bővítésre szorult. Ekkor egy csoportszoba hozzáépítésével alakították át az óvodát három csoportossá. Maga az épület régi, de az idők folyamán különböző pályázati források segítségével folyamatosan újították, kényelmesebbé, komfortosabbá tették az igényeknek megfelelően.

Óvodai tevékenységeink gerincét a mozgásműveltséget megalapozó óvodai program és a kompetencia alapú fejlesztés adja.

Az épület jól illeszkedik környezetébe, minden oldalról füves, fás, parkosított terület veszi körül és ez jellemző az óvoda udvarára is, amely hosszú évek munkája során érte el a mostani külsőt. Udvara összefüggő zöld terület, amelyet virágágyások, pihenőhelyek, kerti tó tesz változatossá. Tágas, méretei lehetővé tették, hogy a gyereklétszámnak megfelelő, a környezettudatos nevelés és a szabad mozgás valamint a mozgásos játékok, sportolási lehetőségek feltételeinek megfelelő játékeszközöket és szabad területeket helyezünk el benne.

Hedrehelyi tagóvoda

Hedrehely Kaposvártól 35km-re, a Zselici Tájvédelmi Körzet szélén fekszik. Az óvoda a volt református Parókia és Templom között helyezkedik el. Az épület 1959-60-ban épült, eredetileg iskolának. Azóta többször is átalakították, különböző funkciókat töltött be.

Óvodaként először 1994 szeptembere óta működik, egyetlen összevont csoporttal, férőhelyek száma: 25.

Falunk mára már nem éri el az 500 főt. Mivel majdnem zsáktelepülés, nagyon nehezen megközelíthető tömegközlekedési eszközökkel. Ennek hatására elég nagy a munkanélküliség. Az emberek nagy része szociális járadékból, munkanélküli segélyből él. A fiatalok, akik szeretnének dolgozni, többnyire elköltöznek, így lassan előregszik a falu, és csak azok maradnak, akiknek nincs lehetőségük tovább állni, ill. nincs képzettségük.

A csoport 80%-a hátrányos helyzetű, ezeknek a gyerekeknek a 60%-a halmozottan hátrányos helyzetű. Óvodánk befogadja a Visnyéről bejáró gyermekeket is.

Az épületet az elmúlt időben felújították, így egy nagy tágas, világos egyedi csoportszobával rendelkezünk. A mosdó és az öltöző is teljesen felújított.

Az udvar egy szép nagy füves, fás játszótér. A telepített játékok felülvizsgálata megtörtént, ennek függvényében vannak fém mászókák, fa környezetbarát játékok és műanyag eszközök is.

Községünk egyetlen működő intézményeként, feladatunk egy olyan családi hely kialakítása, mely életet, színt visz a falunk életébe, nem csak az óvodás családok részére, hanem tágabban a velünk kapcsolatban lévő civil szervezetekkel, klubokkal és természetesen önkormányzatunkkal illetve a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal is.

Homokszentgyörgyi tagóvoda bemutatása

Homokszentgyörgyön 1300 fő körüli lakosság él. Több irányból is megközelíthető a település. Tömegközlekedési eszközökkel is jól megközelíthető. Munkalehetőség szempontjából elmaradott térség. A faluban kevés vállalkozás van, és ezek a vállalkozások nem sok embert tudnak foglalkoztatni. A településen magas a munkanélküliek száma, ezek az emberek segélyből, szociális járadékból élnek. A településen egyre kevesebb a gyermek és magas a szociokulturálisan elmaradott családok száma.

Óvodánk gyökerei az 1960-as évekre nyúlnak vissza, amikor mint nyári időközi napköziotthonos óvoda működött egy csoporttal. 1970-ben egy 60 fős óvodát építettek, amit 1971.

szeptember 13.-án megnyitottak. Az óvodában két csoport működik. Homokszentgyörgyhöz tartozó Marietta pusztáról járnak még ide gyerekek.

Óvodánk a falu középpontjában helyezkedik el, az általános iskolával egy udvarban. Óvodánk mellett található a gondnokház és a konyha.

A csoportszobák tágasak, világosak. Mindkét csoportszoba nagysága megfelelő a játéktevékenységekhez. A berendezés jól variálható a gyermekek igényei szerint.

Az óvoda udvara zöld övezet, az épület mögött nyúlik hátra felé. Az udvar nagyobb részét fű fedi, de van olyan rész is, amely préselt lapokból van lerakva. A gyerekek biciklizhetnek, motorozhatnak, dőmperezhetnek. A nagy udvarba a mozgásigényüket kielégíthetik. Az udvaron található még homokozó, hinta, mérleghinta, babakáz, csúszda. Minden kisgyerek megtalálja az egyéniségének megfelelő játékot. Az udvar játécai környezetbarát, természetes anyagokból készültek.

Istvándi tagóvoda

Istvándi község a 6-os főközlekedési út mentén Somogy és Baranya megyehatárán helyezkedik el.

Óvodánk 1964-ben társadalmi összefogással épült, a falu egyik legszebb épülete, nyugodt környezetben helyezkedik el.

Kétszobás óvoda, a déli fekvésű csoportszobák tágasak jól megvilágítottak, jól felszereltek. A különböző játéktevékenységhez megfelelő hely áll rendelkezésre, a Galéria és a Kuckóház csoportunk fontos színtere. Az épületben két öltözőhelyiség, mosdó, közlekedő, fejlesztőszoba, tornaszoba, jól felszerelt tálalókonyha és mellékhelyiségek találhatók.

Intézményünkben községünk gyermekei járnak 100%-os a kihasználtság.

Községünk hátrányos helyzetű, nincs munkalehetőség. A település lélekszáma 680 fő, ennek 80%-a cigány származású. A munkanélküliek száma magas. Ugyanakkor az egyre növekvő társadalmi egyenlőtlenség feszültségként van jelen a létminimum szintjén vagy alatta élő családoknak, önerőből kevés esélyük van a felzárkózásra. A többség életkörülménye az átlagnál szerényebb. Viszonylag magas a szakképzetlen munkaerő, a járulékból élők, akik úgy érzik, hogy ebből a kilátástalan helyzetből segítség nélkül kiutat nem találnak. Megtapasztaltuk, hogy a hátrányos helyzet több oldalról is szorítja gyermekeinket. Kevés csak egy probléma megoldásán fáradoznunk, ezzel még a társadalomban elfoglalt pozíciójuk nem változik. A felemelkedéshez a szülőknél keresztül vezet az út. A cigánygyermek aránya az óvodában az elmúlt években is 80 %, jelenleg 95%. A cigánycsaládból származó gyermekek halmozottan hátrányos helyzetű, többségében veszélyeztetett.

Több éve az Integrációs pályázat nyertesei vagyunk, ami nagyon hasznos a mi esetünkben. Nemcsak eszközbeszerzésre van lehetőségünk, hanem a gyermekek szociokulturális helyzetét is módunkban áll javítani. Különböző programok megvalósítása, bábelőadások szervezése, óvodai felszerelések biztosítása: pizsama, ágynemű, törölköző, tornafelszerelés, ünnepi fellépő ruha. A szülőknél egy természetes igénye, hogy az óvoda biztosítsa gyermekeik számára az alapvető szükségleteket. **Cigány/roma** hagyományokat a zene, tánc terén nemcsak óvodán belül, de egy-egy fellépéskor is ápoljuk.

Az óvoda udvara is zöld övezettel körülvett tágas, jól felszerelt. Az udvari játékok környezetbarát, természetes anyagból készültek, folyamatosan a bővítésük. (fedett homokozók, vár csúszdával, mérleghinták, rugós játékok, babakáz, mókuserék, egyensúlyozó híd-gerenda, mobil játékok.

Az egyedi szociokulturális hátrányok kompenzálását a nevelőtestületben tevékenykedő, nevelni tudó és akaró óvodapedagógusok mellett speciális szakemberek is segítik.(logopédus, gyógytornász szurdopedagógus,)

Kálmánca tagóvoda

Kálmánca község mintegy kilencszáz éves múltra tekinthet vissza. Itt állt az ország első református főiskolája, „Kálmáncsehi” város volt, és akkori lakosságának száma elérte a 1500-2000 főt. Jelenleg 640 lakosa van a kis zsáktelepülésnek, és a legközelebbi várostól (Barcs) 20 km-re található Kaposvár felé haladva. Természeti adottságaira jellemző az erdők, mezők megléte, a zöld, gondozott, nyugalmas környezet, mely vonzza a külföldi letelepedőket. Az itt élő családok nagy százaléka nehéz anyagi körülmények között él, sok a munkanélküli, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásból élő fiatal, és idősebb korú. Az óvodánkba járó gyermekek szülei is többnyire ide sorolhatók, melyből kiderül, hogy óvodásaink szinte teljes mértékben hátrányos helyzetűek.

Kálmánca nem nagy kiterjedésű település, a hozzá tartozó Lajosháza-pusztán élő gyermekek busszal érkeznek az óvodába. A falu középpontjában minden fontosabb intézményhez közel egy dombon helyezkedik el.

Tagóvodát 1911-ben gróf Széchenyi István építtette, eredetileg orvosi rendelőnek és orvosi lakásnak. Óvodaként 1955-től működik, egy vegyes életkorú csoporttal. Férőhelyek száma 25 fő.

Az óvoda épülete 1570 négyzetméter alapterületű telken található, jól felszerelt főzőkonyhával, szép, zöld növényekkel körbevett, esztétikus környezetben. Az Intézmény 2009-ben lett teljes körűen felújítva, előző években tető és kerítés csere volt. Egy csoportszoba van, ez tágasnak és berendezettségénél fogva jól felszereltnek mondható. Csoportterem több funkciót tölt be: óvodai tevékenységek, játék, torna, foglalkozások és a pihenés színtere is. A tárgyi felszereléseket, melyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára való tekintettel helyeztük el. Az egyéni fejlesztésekhez szükséges hely az átépített, felújított szertár egyik részében lett kialakítva.

Tágas nagy udvar veszi körül óvodánkat, ahol 2 mérleghinta, 2 üléses lengőhinta, homokozó, fából készült babakáza, egy magas favár csúszdával, autó, gumik segítik a változatos tevékenykedéshez, szabad levegőn való játékhoz a lehetőséget. Fűves udvarunkon kívül, van egy nagy fedett teraszunk, ez különböző szabadjátékokra, testmozgásra, és levegőzésre ad rossz időben is lehetőséget, nyáron pedig, itt kint étkezünk.

Ladi tagóvoda

A somogyi megyeszékhelytől (Kaposvár) mintegy 35 kilométerre található Lad. A szép zselici táj, lankák, kanyargós betonutak, és a messziről észrevehető templomtornyai feltűnő jellegzetességet adnak falunknak a többi település között.

Somogy megyehatárának közelében Barcstól 30, Szigetvártól 16 kilométerre fekszik

A jelenleg 600-700 lelket számláló községben ma is vannak német ajkú lakosok. Ebből adódó igény, hogy óvodánk egy vegyes életkorú csoporttal német nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda. Községünkben német nemzetiségi önkormányzat működik. A nemzetiségi hagyományokat a faluban működő énekkar őrzi.

Településünknek védett természeti értékei is vannak. Ilyen a magaskőrösfű, és nyárfa, és a 28 hektáros parkerdő melyet gróf Hoyos Miksa tengerészkapitány telepített. Az itt található több mint 150 faj fűszárú növény közül némelyik botanikai ritkaság.

Óvodánk a falu egy csendes utcájában, a park szélén, az iskola mögött található.

Az óvoda kb. 50 éve működik a községben. Egy csoporttal indult a kezdeti időkben fél napos foglalkoztatással, majd 1976-ban két csoportosra bővült, akkor 50-56-os gyereklétszámmal. A gyereklétszám fokozatos csökkenése miatt, már 10 éve ismét egycsoportos óvodaként működünk. Évek óta német kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda.

Óvodánkba a szomszédos Patosfa községből, Gyöngyöspusztáról, Alsótapazdról, Kőkútról, és Somogyhatvanból is járnak gyerekek. Jelenleg a falugondoki szolgálatok oldják meg a gyermekek szállítását.

A szülők igénylik az óvodai ellátást, a gyermekek 99 %-a 3 éves korában már óvodás lesz. A bejáró gyermekek száma több mint 50%. Az óvoda gyereklétszáma az elmúlt években 25-33 fő között mozgott, de a létszám fokozatosan csökken. Minden óvodáskorú gyermek óvodába jár. A gyermekek hasonló családi környezetből jönnek, a szülők között sok a munkanélküli, nehéz anyagi körülmények között élő.

Az óvoda épületét szolgálati lakásokból alakították ki, az öltöző meglehetősen szűk, de egy csoport számára megfelelő. Az épületet az elmúlt években teljesen felújították (Hideg, meleg burkolat, vizesblokk felújítása, és nyílászáró csere történt.) hozzá tornaszoba került csatolásra. Az udvar megfelelő méretű. Betonozott, és nagy zöld területével, régi, és új játékaival nagy homokozójával megfelelő teret biztosít a gyerekek szabad játékához, sokoldalú mozgásfejlődéséhez.

Lakócsai tagóvoda

A Drávamenti Óvodák Lakócsa tagintézménye a Dráva-mentén található, a Duna-Dráva Nemzeti Park közvetlen közelében.

Legközelebbi városok Barcs és Szigetvár, 25 illetve 30 km távolságra helyezkednek el. A gyermekek Lakócsáról és három társközségéről, Potony, Szentborbás, Tótújfaluból érkeznek. Az utóbbi évtizedekben e négy település lakossága egyre csökken az urbanizáció, a településeken tapasztalható kiemelkedően magas munkanélküliségi ráta, valamint az előregezési folyamatok miatt. Az életerős, dolgozni szándékozó fiatalok a jobb, könnyebb megélhetés reményében nagyobb városokba, vagy külföldre kényszerülnek. Mára, a korábban szebb időkben élt Dráva mente Magyarország egyik leghátrányosabb régiójává vált.

A falvak jellemzően horvát anyanyelvűek. Az itt élő horvátok féltve őrzik sajátos történeti, kulturális- és nyelvi örökségüket, mely befolyásolja az intézmény arculatát is. A tagóvoda horvát kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda, a nemzetiségi hagyományok őrzése, a horvát nyelv megismertetése, megszerettetése az óvodás korosztállyal kiemelt terület. Az óvoda nevelőtestülete hittel vallja Sárosi Bálint népzene kutató szavait: „A hagyomány a múltunk. Múlt nélkül nincs mire építeni a jövőt. Az a nemzet, amely megtagadja a múltját, halálra ítéli önmagát.”

A lakócsai óvoda 1974-ben nyitotta meg kapuit egy csoporttal, majd 1993-ban szükség csoportszobával bővítették. Jelenleg 40 férőhely van. A főúttól távol, csendes, nyugodt környezetben helyezkedik el. A folyamatos felújításoknak köszönhetően az épület esztétikus kívül, belül.

Az udvaron pázsitos és betonozott terület is található egyaránt. Fából készült mászóakák, homokozó, pihenő padok teszik lehetővé a változatos mozgástevékenységet.

A belső berendezések a gyermekek méretéhez igazodnak, mobilisak, szükség szerint variálhatók.

Szuloki tagóvoda

Szulok dél-somogyban, szép természeti környezetben található. Sok a nyugdíjas korú lakos, ezért előregedés jellemzi településünket.

A falu lélekszáma 600 fő körüli, amely egyre csökken. A nemzetiségi hagyományok őrzése mindig is nagyon fontos volt a szulokiaknak. Ezt bizonyítja, hogy ma is több táncsoporttal, vegyes énekkarral és egy fűvószenekarral is büszkélkedhetünk.

A nyelv és a hagyományok őrzésében nagy szerepe van az óvodának és a szintén nemzetiségi iskolának.

Szulokban 1992 óta van **német** kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda. A falu központjától nem messze a kisebb forgalmat bonyolító út mellett helyezkedik el. A jelenlegi intézmény 1971-ben költözött mostani helyére. Ez az épület családi háznak épült, de a kitelepítés után több funkciót is betöltött. Sokáig bölcsődeként működött, majd megszűnésekor, kisebb átalakítások után a mai napig óvodaként funkcionál.

Az épületben jelenleg még melegítő konyha található. Az óvoda 25 gyermek befogadására, vegyes csoportra kapott engedélyt. A létszám miatt a nyelv befogadtatásához nagyon optimális a légkör, több bejáró gyermekünk is van a környékről.

A családi hangulatban a gyerekek nyugodtabban és kiegyensúlyozottabban tudnak fejlődni. A gyermekek összetétele vegyes: cigány, magyar és helyi sváb gyerekek együtt nevelődnek.

Óvodánk megfelelő komforttal rendelkezik, tiszta környezetben fogadja a más-más családi környezetből érkező gyermekeket. Udvarunk kicsi, igyekszünk többfunkciós játékokkal berendezni.

Vízvári Tagóvoda

Vízvár a déli határszélen, Dráva mentén Csurgó és Barcs között fél úton helyezkedik el. Óvodánk 1981. október 10-én nyitotta meg kapuját, a falu központi részén közel az iskolához. Jól megközelíthető autóbusszal és vonattal- bár az állomás kissé távol van. Először három falu,- majd miután Bélaváron óvoda létesült,- két falu Vízvár és Heresznye gyermekei járnak ide.

A családok életkörülményei egyre nehezebbek a munkanélküliség, a szegénység negatívan befolyásolja nemcsak a gyerekek fejlettségét, a létszámát is. Ma már csak egy vegyes csoport működik. Az udvart körülvevő fák - bokrok otthont adnak többféle madárnak és egyben árnyékolják a déli fekvésű csoportszobákat. Uniós szabványnak megfelelő játszóudvart építettek néhány évvel ezelőtt. Természetes anyagból, fából készültek: lengőhinta, csúszda, lépegető, mászóvár, homokozó, rugóhinta, padok, kombinált ügyességi játék. Az udvari játékhoz még lehetőséget nyújtanak a téglából épült nyitott kuckósított helységek. Rossz időjárás esetén a gyerekek szabad levegőn való tartózkodásához jó szolgálatot tesz a fedett terasz.

Csoportszobáink alkalmasak az óvodai élet minden funkciójának betöltésére. A testi nevelés az üresen maradt csoportszobából kialakított tornaszobában folyik. Az óvoda felszereltsége megfelelő, bútorzata esztétikus. A gyerekek létszámához elegendő játék, fejlesztő - és sporteszköz található.

Nevelésünk jellemzően a kompetencia alapú nevelés szellemiségére épül. Környezet centrikus nevelésünkkel megteremtjük a természet megbecsüléséhez, megóvásához az érzelmi alapot, mellyel közvetetten hozzájárulunk a gyermek környezeti neveléséhez, természetszerető, környezetbarát felnőtté válásához. Mottónk: Tamási Áron: "Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne."

ALAPELVEINK

- A gyermek mindenk felett álló érdeke érvényesül: testi, lelki, érzelmi, erkölcsi, értelmi szükségleteinek kielégítése.
- előítélet mentes mintaadás.
- különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált, inkluzív nevelése
- pedagógus etika érvényesítése
- az egyéni bánásmód érvényesülése.
- szabad játék hangsúlya a mindennapokban.
- a múlt értékeire és hagyományaira épített nemzeti és nemzetiségi identitás kialakítása, erősítése és átörökítése.
- a családdal való együttnevelés érvényesülése
- a közvetlen társadalmi környezettel való együttműködés
- környezettudatos magatartás és az egészséges életvitel alakítása
- sikeres iskola kezdés elősegítése, hátránykompenzációk, esélyegyenlőség biztosítása

NEVELÉSÜNK CÉLJA

- Az óvodáskor végére – az óvodai és családi neveléssel közösen – a gyermekek rendelkezzenek az iskolai élet sikeres megkezdéséhez szükséges kompetenciákkal, a gyermek utolsó évében, iskolai nevelésre-oktatásra készítjük fel.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél nagyobb százalékban érik el az iskolaérettséget.
- Az óvodai nevelés eredményeképpen alakuljon ki a sajátos nevelési igényű gyermekek biztonságos önállósága, biztosítjuk azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosítják, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.
- Biztosítjuk azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosítják, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.
- Az óvodások életkorának megfelelő környezettudatos, a környezetre figyelő magatartás és szokás megalapozása, értékrendszer alakítása, építése. Az óvodai nevelés során alakuljon ki, a fenntartható jövő iránti elköteleződésük és a környezethez való pozitív viszonyuk.

- A nemzetiségi (horvát, illetve német) nevelés hatására a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt
- Durch die Kindergartenerziehung soll ein positives Gefühl für Nationalität, Kultur und Sprache erweckt werden.
- *Utjecajem nacionalnog obrazovanja kod djece razviti pozitivan emocionalni odnos prema kulturi i jeziku narodnosti.*

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- az egészséges életmód alakítása, teljes körű egészségfejlesztés, sporttevékenységek prevenciós hatásának erősítése
- környezettudatos magatartás beállítódása
- az érzelmi, az erkölcs és az értékorientált közösség nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása, a tankötelezettség megkezdésének feltételeként biztosítsuk, hogy a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet.
- nemzetiségi (horvát, német, magyar nyelvű roma/ cigány) nevelés megvalósítása
- Erziehung der Traditionen und Sprache der deutschen Minderheit
- *provedba nacionalnog obrazovanja*

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA, TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Tapasztalataink azt mutatják, hogy évről évre nő a kevésbé egészségesen élő gyermekek száma. Sokan rendszertelenül és nem éppen egészségesen táplálkoznak, előtérbe helyezve az édes, a sós és zsíros ételeket. Már ebben az életszakaszban is előfordul, hogy a gyermek nem mozog eleget, nem tartózkodik eleget a szabad levegőn, a TV-t, videót, elektronikus játékokat, választják mozgásos játék helyett. A gyermekek nem a nekik megfelelő napirendet (kevés pihenés, mozgás és helytelen táplálkozási szokások) élik meg sok esetben otthon. A gyerekek sok esetben nehezen viselik a stressz helyzeteket, problémákat.

Pedagógiai programunkban kiemelt feladatunk gyermekeink testi-lelki egészségének megóvása és fejlesztése, valamint a szülők körében annak tudatosítása, hogy az egészség kiemelten fontos érték.

Az egészségnevelés elvei

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok megvalósítása, amelyek különösen

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- baleset megelőzés
- az egészséges táplálkozás, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés ezen belül különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só – és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése a zöldségek és gyümölcsök ill a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Cél: az óvodás kor végére alakuljon ki a gyermekben az egészséges életvitelhez szükséges készségek, jártasságok, szokások. Szerezzen ismereteket a káros szokásokról, a megelőzés fontosságáról. Nyitott szemlélettel, bizalom megteremtésével a bántalmazás, esetleges erőszakos viselkedésformák megelőzése, prevenciós tevékenység.

Váljon igényévé a rendszeres mozgás, a gyermek jusson el az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

Épüljön be a mindennapi magatartásukba, tevékenységeikbe, szokásaikba az óvodás kor végére a természet szeretetére, tiszteletben tartására, megóvására való igény.

Szókincsébe épüljenek be az egészséges életmóddal kapcsolatos, rendszeresen alkalmazott kifejezések, mondatfordulatok horvát, illetve német nyelven is.

Soziale tagtägliche Tätigkeiten der Hygiene und des gesunden Lebensstiles sollten auf Deutsch übermittelt werden.

U rječnik djece da budu ugrađeni redovito korišteni izrazi, rečenice u vezi sa zdravim načinom života i na hrvatskome jeziku.

Feladat:

- a kiegyensúlyozott, nyugodt élettempó kialakítása, lelki egészségvédelem, egészséges és folyamatos napirend biztosítása
 - a teljes körű egészségfejlesztés az óvoda mindennapjaiban jelen van
 - balesetvédelem, balesetvédelmi oktatás megszervezése
 - a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
 - rendszeres, változatos mozgás megszerettetése (szabadban, csoportszobában)
 - az udvari élet tevékenységeinek szabályozása
 - a helyes tisztálkodási és egészséges táplálkozási szokások megismertetése és kialakítása
 - a környezettudatos magatartás megalapozása: a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások
 - a korrekciós feladatok elvégzésére speciális szakemberek segítségét vesszük igénybe.
 - horvát, illetve német nyelvi környezet biztosítása
 - Die Kindergärtnerin versichert, zu jeder sich bietenden Gelegenheit, deutsch zu sprechen.
- osigurati okruženje hrvatskog jezika*

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakulnak az egészséges életvitelhez szükséges készségek, jártasságok, szokások
- Kialakul a gyermek az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettsége
- Ismeri a tisztálkodás helyes sorrendjét
- kialakul egy egészséges életvitelre való igény
- Önállóan megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, rendbe rakja ruháját.
- Kulturáltan és egészségesen étkezik.
- Önállóan tud teríteni.
- Környezetét óvja, rendben tartja.
- Egyéni képességétől függően érti, használja a horvát, illetve német nyelvet tisztálkodással és étkezéssel kapcsolatos naponta adódó kommunikációs helyzetekben (pl. eszközök megnevezése, illemszavak alkalmazása)
- Abhängig von Ihren individuellen Fähigkeiten, sollten die Kinder die deutsche Sprache in verschiedenen Situationen (wie zum Beispiel im Badezimmer oder im Speisesaal) regelmäßig verstehen und verwenden.

- *Ovisno o individualnoj sposobnosti razumijeva, koristi hrvatski jezik u svakodnevnim komunikacijskim situacijama u vezi s njegovajem tijela i prehrane (npr., naziv opreme, korištenje pristojnih riječi).*

AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉG NEVELÉS

Cél: az óvodás kor végére a gyermek váljon képessé együttműködésre, kapcsolatteremtésre, helyes ön- és mások értékelésére. Alakuljon ki a gyermeknek az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális fejlettsége, tudjon alkalmazkodni a közösségi normákhoz, szokásokhoz, szabályokhoz. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztényi értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, azok megbecsülésére. A környezettel való pozitív érzelmi viszony kialakítása.

A helyes önismeret, énkép kialakulásával, biztonságosan érezzék magukat környezetükben.

A másság elfogadásának, tiszteletének kialakítása a gyermekekben.

Életkorához mérten ismerje meg a helyi horvát, illetve német, roma / cigány nemzetiségi kultúrából fennmaradt tárgyi, szellemi értékeket.

Altersentsprechend sollten die Kinder traditionellen Gegenstände, Gebräuche und Werte der hiesigen deutschen Nationalkultur kennenlernen.

Prema dobi da upozna materijalne i duhovne vrijednosti lokalne hrvatske narodne kulture.

Feladat:

- képessé váljon helyzetmegoldásra,
- modellértékű kommunikáció, bánásmód és viselkedés
- biztonságos, nyugodt, szeretetteljes légkör biztosítása
- a személyiség értékeinek hangsúlyozása és elfogadtatása
- szociokulturális háttér feltérképezése
- társadalomba való beilleszkedés segítése, másság tolerálása
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése esetén a külső szakemberekkel szoros együttműködés.
- a gyermek és az óvoda alkalmazottainak pozitív érzelmi kötődés erősítése, bizalmi légkör alakítása.
- környezettudatos látásmód alakítása, elősegítése
- a helyi horvát, illetve német nemzetiségi kultúra kincseinek bemutatása, megszeretése az óvodás korosztállyal
- Die lokalen kulturellen Schätze sollten so vermittelt werden, dass die Kinder sie achten und lieben lernen.
- *Prezentacija lokalne narodne kulturne baštine, njena predaja predškolskoj dobi.*
- a horvát, illetve német nemzetiségi gyermekek identitás tudatának fejlesztése
- Nationalitätenidentität wird Stück für Stück aufgebaut um ein Gefühl für die Nationalität zu bekommen.
- *Razviti u djeci hrvatski narodni identitet*
- Törekedjen mintául szolgálni a kisebbség értékeinek, kultúrájának bemutatásánál, pozitív érzelmi kötődést kialakítani.
- Man bemüht sich die Kinder zu animieren, dass Sie die Werte und die Kultur der deutschen Minderheiten in Ungarn repräsentieren und eine emotionale Bindung zu diesen Ideologien herstellen.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre, felnőttel és gyermektársaival.
- Normákhoz, szokásokhoz, szabályokhoz tud alkalmazkodni.
- Feladat tudata kialakulóban van.
- Késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Képes önálló helyzetmegoldásokra, konfliktus rendezésére.
- Elsajátítja a kulturált magatartást és kommunikációt.
- Képes a másság tolerálására.
- Környezettudatosság, fenntarthatóság alapjainak ismerete.
- Kialakul a gyermek az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális fejlettsége.
- **Ismeri és óvja a helyi (horvát, német, roma/ cigány) népi kultúra tárgyi emlékeit**
- **Die Kinder sollten die historischen Gegenstände der ungarndeutschen Kultur erkennen und wertschätzen lernen.**
- ***Poznaje i štiti lokalnu narodnu kulturu i njene predmete, spomenike***

AZ ANYANYELVI-, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi-, értelmi nevelés elvei

Az óvodai anyanyelvi- értelmi nevelés, alapozó jellegű, így meghatározható szerepet játszik a gyermek nevelésének, fejlesztésének alakításában. Az anyanyelvi- értelmi nevelés fontosságát, személyiségformáló, szokás kialakító szerepét fontosnak tekintjük nevelésünk szempontjából. Nevelésünk komplex egész, melynek részeként megalapozzuk az óvodába járó gyerekek anyanyelvi, értelmi tapasztalatait, melyek később ismeretté alakulnak.

Az anyanyelvi- értelmi nevelés céljának és feladatának megvalósítása szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.

Cél: a gyermek legyen képes szóban kifejezni gondolatait, érzelmeit, problémáit, szükségleteit, tudjon megnyilvánulni különböző kommunikációs helyzetben; Rendelkezzen alapvető ismeretekkel az őt körülvevő társadalmi és természeti környezetről. Spontán, irányított tapasztalatszerzések tevékenységek közben, ismeretei bővüljenek, rendszereződjenek. Épüljön a gyermek egyéni érdeklődésére, természetes kíváncsiságára, tudás vágyára. Az anyanyelvi kultúra fejlesztésével, a beszéd és kommunikáción keresztül, fogalmi gondolkodás kialakításának elősegítése.

Értse, és képességei szerint alkalmazza a mindennapi kommunikációban előforduló egyszerű közléseket horvát, illetve német nyelven.

Je nach Alter und Gegebenheit, sollen sie die Instruktionen im Tagesablauf auf Deutsch verstehen und anwenden können.

Da razumije i primjereno mogućnostima koristi u svakodnevnoj komunikaciji jednostavne rečenice na hrvatskome jeziku.

A cigány/roma nemzetiséghez tartozó gyermekek számára az óvodai környezetben olyan feltételeket biztosítunk, amelyek segítségével megismeri, ápolhatja és fejlesztheti a nemzetiségi kultúrához kapcsolódó hagyományokat és szokásokat.

Feladat:

- beszédre ösztönző környezet kialakítása, helyes mintaadással és cselekvéses szituációkkal
- a gyermek egyéni beszédfejlettségének megfigyelése, szükség szerint együttműködés külső szakemberekkel
- azonos nyelvi kód alakítása (család- gyermek-pedagógus)
- beszélő környezet kialakítása, helyes mintaadással, szabályközvetítéssel
- az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés a beszéd és kommunikációs kedv fenntartásával
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, kreativitás fejlődését segítő, ösztönző környezet biztosítása
- A társadalmi és természeti környezet megismerését támogató sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek megteremtése
- A hatékonyság érdekében korszerű módszertan, szervezeti keretek, kooperatív technikák alkalmazása a nevelő munkában.

- Szűkebb és tágabb környezetünk, nemzeti értékeink megismerésével, a nemzeti identitás erősítése, nemzeti értékeink megbecsülése.
- Szokások, hagyományok ápolása, nemzeti szimbólumok megismerése
- a gyermekek horvát, illetve német nyelv iránti érdeklődésének felkeltése, a nyelv megszerettetése
- Die Kinder sollten motiviert werden um Deutsch gerne zu sprechen.
- **Probuditi dječji interes za hrvatski jezik i njegovo zavoljenje s djetetom.**
- a horvát, illetve német nyelv közvetítése, rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek biztosítása
- Es sollten Möglichkeiten der Wiederholungssituationen kreiert werden um die Prägung der Sprache zu erleichtern.
- **prijenos hrvatskog jezika, osiguranje redovitih komunikacijskih situacija.**
- a horvát, német kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon, játékosan megszervezni a nyelvelsajátítást.
- Von dem organisatorischen Ablauf her sollten die Kinder spielerisch an die Kulturschätze (z.B. Literatur, Musik oder Volksspiele) rangeführt werden.
- **Iz hrvatskog nacionalnog Kulturnog Blaga Matice (književnost, glazba, narodne igre) pomoću namjerno strukturirane tematikena različiti način, pomoću igre organizirati osvajanje jezika.**
- a gyermek felkészítése a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására
- Die Übungen in deutscher Sprache sollen als Grundbausteine und Unterstützung des späteren Deutschunterrichtes in der Schule dienen.
- **Priprema djeteta na školskoj učenje narodnog jezika**
- A tevékenységi formákba beépítjük - a gyermekek értelmi fejlettségének megfelelően azokat a cigány verseket, mondókákat, meséket, amelyek segítségével megismerkedhetnek nemzetiségük mese és mondavilágával.

Fejlődés várható eredménye:

- Elemi ismeretekkel rendelkezik a környezetéről, nyitott érdeklődő. **Képes életkorának megfelelő környezeti problémák felismerésére, esetleges megoldására.**
- A cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, bevésés, felidézés, feladattudat.
- Együttműködő a felnőttekkel és társaival.
- Fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejező készsége.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Képes cselekvéseket verbálisan visszaadni.
- Tiszta kiejtéssel érthetően beszél.
- Megérti a kérdést, válaszol rá.
- Egyéni képességeihez mérten tud tájékozódni horvát, illetve német nyelvi kommunikációs helyzetekben.
- Gemessen an ihren individuellen Fähigkeiten sollten die Kinder sich in deutschsprachigen Kommunikationssituationen zurechtfinden.

- *Prema induvidulanim sposobnostima da može dijete komunicirati hrvatski u raznim situacijama.*
- A gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a cigány/roma nemzetiség kultúrája iránt.
- Problémahelyzetekben találékony, megoldás kereső.
- A tehetséges gyermekek mintát nyújtanak társaiknak.
- Az óvodáskor végére a gyermek nyelvi készségei eléri az iskolai nevelési- oktatás kezdő szintjét.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

A Drávamenti Óvodák, családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat személyi feltételei az alábbiak szerint alakul:

- 1 fő intézményvezető
- 2 fő intézményvezető helyettes – óvodai szakmai vezető
- 1 fő intézményvezető helyettes – gyermekjóléti, családsegítő szolgálat, szakmai vezető
- 1 fő óvodatitkár
- 12 fő tagintézmény vezető
- 24 beosztott óvónő
- 21 fő dajka
- 7 fő pedagógiai asszisztens
- 8 fő családsegítő és gyermekjóléti szolgálati feladatokat osztott munkakörben foglalkoztatott szociálpedagógus
- 3 fő takarító, udvaros-fűtő
- 4 fő élelmezés- vezető
- 1 fő dietetikus
- 22 konyhai dolgozó

Az összes foglalkoztatott létszám: 102 fő

- teljes munkaidőben foglalkoztatott: 102 fő
- közfoglalkoztatásban dolgozó : 40 fő

Az intézményben dolgozó vezető, tagintézmény vezetők, pedagógusok , dajkák, pedagógiai asszisztensek és az óvodatitkár foglalkoztatási jogviszony: **köznevelési foglalkoztatotti jogviszony** .

Az intézményben dolgozó családsegítők foglalkoztatási jogviszonya: **közalkalmazotti jogviszony**

Az intézményben a konyhai dolgozók: élelmezésvezetők, szakácsok, konyhai kisegítők jogviszonya **munkatörvénykönyves jogviszony** .

Az intézményben dolgozó adminisztratív munkát végző dolgozók jogviszonya is munkatörvénykönyves foglalkoztatott.

Az óvodai tagintézményekben dolgozó óvodapedagógusok szakmai kompetenciáinak fejlesztésére az intézményen belül és kívül szervezett akkreditált és nem akkreditált képzéseken nyílt lehetőség:

Az óvoda pedagógusok speciális képzettségei:

- 5 fő közoktatási vezető végzettség
- 4 fő nemzetiségi óvónői végzettség
- 4 fő gyógypedagógus

Az intézmény valamennyi óvodapedagógusa teljesítette a 7 évenkénti kötelező 120 órás továbbképzést, melyhez hatalmas segítséget nyújtott a kistérségi szintű TÁMOP3.3.7-09/1-2009-0019. számú „IPR ernyő a Barcsi kistérség óvodáiban, iskoláiban és középiskoláiban c. pályázat, ahol nemcsak tanfolyami szintű , de másoddiplomás képzésre is lehetőség nyílt.Kiemelt figyelemet fordítunk a helybe hozott képzésekre, ahol a kollégák a képzési kötelezettségük egy részének eleget tehetnek.

Tárgyi feltételek

A program megvalósításának elengedhetetlen feltétele, hogy az intézmény óvoda egységei megfelelő tárgyi környezettel rendelkezzenek. Nagyon fontos, hogy a gyermekek külső és belső környezete rendezett, biztonságot nyújtó és esztétikus legyen. A csoportszobák bútorzata a gyerekek méretéhez igazodjon, a játékeszközök pedig a gyermekek részére elérhető közelségben legyenek elhelyezve.

Óvodáink rendelkeznek a program megvalósításához szükséges eszközökkel és felszereléssel. A minimális eszköz- és felszerelési jegyzékben foglal szükséges eszköz- és felszerelés is rendelkezésünkre áll. Ezek folyamatos pótlása /elhasználódás miatt/ és korszerűsítése azonban szükséges. (A tagóvodák szerinti eszközök bemutatása részletesen a pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések fejezetben található.)

Szervezeti keretek:

Az eredményes óvodai neveléshez, a gyermekek egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a jól szervezett és átgondolt napi- és hetirend, amely

- kellő időt biztosít a párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységekhez,
- figyelembe veszi a gyermekek egyéni szükségleteit,
- igazodik a helyi szokásokhoz,
- folyamatosságot és rugalmasságot biztosít,
- megteremti a tevékenységek közti helyes arányokat,
- biztonságot ad gyermeknek és felnőttek egyaránt,
- különös figyelmet szentel a játéknak.

Az óvoda napirendje

Időintervallum	Tevékenység
Az óvoda nyitvatartásától(7.00-7.30.) -11 óráig	Szabadon folytatott tevékenység játékba integrált fejlesztés képességfejlesztés Egyéni szükségleteknek megfelelően tevékenységek által Kezdeményezés, tevékenykedtetés a csoportszobában v. udvaron; Játék, kirándulás, szervezett, tervezett megfigyelések lebonyolítása
11-13	Teremrendezés, terítés az ebédhez; Ebéd, tisztálkodás
13-az óvoda zárásáig	Pihenés a csoportszobában Felkelés, készülődés, Tisztálkodás, uzsonna Játék, egyéni fejlesztés az udvaron illetve a csoportszobában

A tevékenységek folyamatos játékba ágyazottan kerülnek megvalósításra.

Szervezett tevékenység: testnevelés.

Tevékenykedtetési forma: egyéni, mikrocsoportos, csoportos.

Az óvoda hetirendje

Kötött tevékenységek	Szabadon választható tevékenységek
Testnevelés- heti egy- két alkalom	A hét minden napján: munka jellegű tevékenységek, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka verselés, mesélés ének, zene, énekes játék, gyermektánc külső világ tevékeny megismerése szabad mozgás
Mindennapi testnevelés /azokon a napokon, amikor nincs más mozgástevékenység/	
Kiegészítő mozgástevékenység / heti egy alkalom túra/séta	

Az epochális tanulási rendszer

A tanulási tevékenység szervezése epochákban történik: környezetismeret és matematika epochák vannak. Egy epochába sorolt témakör (pl. őszi) anyagával három-három hétig foglalkozunk folyamatosan, melynek mélységét mindig az epochális tanulásban résztvevő gyermekek egyéni fejlettsége határozza meg.

Egyszerre kevés gyerek vesz részt a szervezett tanulásban (6-8 fő). Az egyes témakörökön belül és a munka jellegű tevékenységek közben a horvát nyelvi szókincs bővítése, mondatmodellek alakítása, alkalmazása, gyakoroltatása tevékenység közben történik.

Környezet epochák:

- I. Család és óvoda
- II. Ősz
- III. Advent
- III. Tél
- IV. Közlekedés
- V. Állatok
- VI. Tavasz

Matematika epochák:

- I. Tapasztalatszerzés a környezet tárgyairól, azok tulajdonságairól.
- II. Téri viszonyok tapasztalása (testséma, térbeli mozgások), irányok.
- III. Kiterjedések térben, síkban.
- IV. Tapasztalatszerzés tér- és síkmértani formákról.
- V. Ismerkedés a szimmetria világával. Korábbi epochák ismétlése, gyakorlása.

Sustav epohalnog učenja:

Djelatnosti u vrtiću tokom učenja se vrše u epohama na osnovi tematika iz matematike i upoznavanja okoliša. Temu jedne epohe (npr. Jesen) obrađujemo tokom tri tjedana, a detaljnost rada na različitim temama ovisi od razvijenosti pojedinog djeteta. Radimo u malobrojnim grupama od 6-8 članova. Razvijanje rječničkog blaga djeteta na hrvatskom jeziku se vrši vježbanjem oblikovanja, korištenja rečenica na različitim temama.

Tematike epoha na satu upoznavanja okoliša su:

- I. Obitelj i vrtić
- II. Jesen
- III. Advent
- IV. Zima
- V. Saobraćaj
- VI. Životinje
- VII. Proljeće

Tematike epoha na satovima matematike:

- I. Empirično učenje o predmetima u okolini i njihovim karakteristikama
- II. Empirično učenje orijentacije u prostoru (geometrijska tijela, kretanje u prostoru), smjerovi.
- III. Geometrijski likovi i tijela
- IV. Sakupljanje iskustava o geometrijskim likovima i tijelima
- V. Upoznavanje djeteta sa svijetom simetrije. Ponavljanje i uvježbavanje dosadašnjih tematika epoha.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

A JÁTÉK

A játék az óvodás gyermek személyiségének tükröződése, s fejlesztésének leghatékonyabb eszköze is egyben. Megfigyelése során képet kapunk a gyermek ismereteiről, élményeiről, mozgásáról, beszéd- és kommunikációs képességéről, verbális, emocionális és értelmi fejlettségéről.

Cél:

- Az örömteli szabad játék túlsúlyának biztosítása.
- Az érzelmi átélések, az élmény és tapasztalatszerzések során, szabadon bontakozzanak ki a gyermek vágyai, és egyéni elképzelései.
- Minél sokrétűbb tapasztalatszerző és tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.
- A tartalmas gyermeki játék belső késztetésből fakadjon.
- **Környezettudatos- természetbarát magatartás megalapozásának segítése.**

Feladat:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása: nyugodt légkör, elégséges hely és idő, játékeszközök, élmények, stb.
- A napi tevékenységek rendszerében a megfelelő hely, idő, és szervezeti keretek biztosításával, a gyermek ez irányú pszichikus szükségleteinek kielégítése.
- A 3-7 éves korban megjelenő játékfajták, és azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- Beszédkészség fejlesztése a játékban.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzések kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása, együttjátás a gyermekkel.
- Az óvónő játéksegítő módszerei direkt vagy indirekt módon: konfliktushelyzetek megoldásának segítése.
- **Az udvari játékok beszerzésénél természet közeli eszközök választása.**
- **Fenntartóság figyelembevételével különböző játékeszközök barkácsolása.**
- **A játéktevékenységben is megjelenik az újrahasznosítás, óvónők és a gyermekek által készített eszközök felhasználásával.**

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Játék helyzetben újra alkotja a felnőttek tevékenységeit.
- Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
- A barkácsolás természetes része a szerepjátéknak.
- A játékhoz készített eszközöket felhasználja a további játék során.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Játékában önálló, kezdeményező, képes a szerepek elosztására.
- Játékában igényli a társakat, bekapcsolódik a közös játékba.
- Játékában elmélyült, kreatív. Hosszantartóan, tartalmasan játszik.

- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékukban felhasználják azokat.
- Kialakul a gyermek az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettsége.

VERSELÉS, MESÉLÉS

Cél:

- Váljanak fogékonyá az esztétikai és az irodalmi alkotások iránt.
- Ismerjék meg az életkorúknak megfelelő irodalmi alkotásokat (versek, mesék).
- Ismerjék meg a magyar gyermekköltészet a népi hagyományokat felelevenítő népi hagyományokat, mondókákat, rigmusokat, verseket, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilágot.
- Az előadás mód tükrözze anyanyelvünk hangzás világát, ritmusát, dallamát, mozgásokkal kísért mondókavilágát.
- Váljon igényűkké a mindennapi mese és vers hallgatása.
- A multikulturális tartalmak épüljenek be a mese – vers tevékenységekbe.
- A környezetünk megismeréséhez, a környezeti jeles napokhoz kapcsolódóan ismerjenek meg meséket, verseket, mondókákat, ezzel is elősegítve bennük a környezettudatos szemlélet kialakulását.
- A megfelelő viselkedésformák, mesével – a bábozással és dramatizálás eszközével - történő alakítása
- Szívesen hallgassa az óvónő horvát, illetve német nyelvű előadását (mese, vers, mondóka)
- Sie sollen gerne zuhören, wenn es um deutsche Verse, Reime und Märchen geht.
- *Da rado sluša predavanje odgojiteljice na hrvatskome jeziku (pripovijetka, priča, brojalice)*
- Tudjon önállóan mondókázni, verset mondani horvát nyelven.
- Altersgerecht, sollten die Kinder verschiedene Reime auf deutsch auswendig vortragen können.
- *Da zna samostalno brojalice, recitirati na hrvatskome jeziku.*

Feladat:

- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját mese- és versalkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával, pl. szituációk megjelenítése, bábozás, dramatizálás, mese kiegészítése, befejezése, átalakítása, fantázia játékok.
- A mese- és versalkotás ábrázolással való kombinálása, önkifejező képesség gazdagítása, saját mesekönyv, meseillusztráció készítése.
- Mindennapos meséléssel, verseléssel az irodalom iránti fogékonyság megalapozása.
- A jeles napokhoz, ünnepekhez, projektekhez kapcsolódóan a környezettudatos szemlélet közvetítése az óvodapedagógus személyes példamutatásán keresztül.
- A népi, dajkai hagyományok beépítése a mindennapos mondókázásba, verselésbe klasszikus és kortárs irodalmi és a magyar gyermekköltészeti művek alkalmazása mellett lehetőség biztosítása a multikulturális tartalmak megvalósításához.
- Az anyanyelvi nevelés elsődlegességének hangsúlyozása, beszédfejlesztő módszerek alkalmazása, a mese és vers segítségével (mesereprodukció, anyanyelvi játékok, képolvasás, elbeszélés, beszélgetés).
- Az óvodapedagógus feladata az anyanyelvi modellnyújtás, kifejező előadásmód, megfelelő irodalmi anyag kiválasztása, melynek együttes alkalmazása során maradandó élményhez juttatja a gyermeket.

- Az óvodapedagógusnak a meséléshez, vershallgatáshoz csendes, nyugodt, figyelmes érzelmi biztonságot nyújtó, légkört kell teremtenie, pl. bevált módszer, szokás, szertartás kialakítása a játszócsoportban.
- Az óvónő naponta többször kezdeményezzen verset, mesét a gyermekek kérésének, érdeklődésének megfelelően az életkori és szociális sajátosságok figyelembevételével.
- Az óvónő legyen társa a gyermekek énekes, halandza, mozgásos, improvizáló játékezdeményezéseiben.
- a nemzetiségi nyelvben fellelhető, helyi gyűjtésű és az anyanemzet kultúrájából merített versek, mondókák, kiszámolók, rövid mesék megismertetése, megszerettetése a gyermekekkel
- Die Kindergärtnerin vermittelte Szuloker Tradition, in Form von Märchen, Lieder, Reime usw.
- *Upoznavanje, zavoljenje stihova, brojalica, kratkih priča iz narodne kulture Matice i narodne kulture.*
- beszédkedv felkeltése játékos szituációkkal
- In spielerischen Darstellungen die deutsche Sprachlust fördern.
- *Probudjenje volje za govor na hrvatskome jeziku*
- szókincs gyarapítása, az egyéni képességek fejlesztése, kiejtés gyakorlása rendszeres kommunikációs helyzetek megteremtésével
- Wortschatz Erweiterung, Förderung der Aussprache durch spielerische Planung.
- *Razvijanje rječničkog blaga, razvijanje individualne sposobnosti, vježbanje izgovora pri redovitim komunikacijskih situacija.*

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyerekek szívesen ismételgessék a verseket, népi mondókákat.
- Várják, igényeljük a mesehallgatást.
- Erősödjön nemzeti identitásuk a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok megismerésével.
- Szívesen meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak.
- Tudjanak meséket, történeteket kitalálni, előadni.
- Beszédük érthető, kifejező legyen, beszédfigyelem jellemezze.
- Alakuljon ki bennük a könyv iránti szeretet, megbecsülés, óvás.
- Képesé válik közvetlen környezetében előforduló jelenségek és összefüggések megértése, tapasztalatainak megfogalmazása.
- Szívesen használja a nemzetiség nyelvét.
- Sie sollten die deutsche Sprache gern und oft benutzen.
- *Rado koristiti narodni jezik.*
- Ismer és megért 3-4 mesét, önállóan, helyes kiejtéssel felidéz 4-5 mondókát, verset horvát, illetve német nyelven
- Das Kind sollte, 3-4 Märchen kennen und 4-5 Reime in deutscher Sprache aufsagen können.
- *Poznajete i razumijete 3-4 pripovijetke, s pravilnim izgovorom sjeti se 3-4 brojalica, pjesama na hrvatskome jeziku.*

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A zenei nevelés célja:

- a gyermek szeressen énekelni, mondókázni, örömmel játsszon népi énekes játékokat
 - önmagához képest fejlődjenek alapvető zenei képességei (éneklési készség, ritmusérzék, zenei hallás, zenei alkotókedv)
 - szívesen hallgasson művészi értékű zenét
 - A tehetségcsírák felkutatása, a zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
 - Az élménynyújtó közös ének, énekes játék, gyermektánc tevékenységekkel ízlés formálás, esztétikai fogékonyságuk, a közvetlen környezethez és a szülőföldhöz való kötődésük megalapozása.
-
- Szívesen hallgassa az óvónő horvát, illetve német nyelvű énekét, horvát hangszeres zenét
 - *Die Kinder sollten sich gerne deutsche Lieder und Musik von der Kindergärtnerin anhören.*
 - *Rado sluša pjevanje odgojiteljice, hrvatsku glazbu i glazbu uz pratnje isntrumenta.*
 - Ismerjen nemzetiségi énekes játékokat, mondókákat, táncokat
 - Die Kinder sollten Volkstänze, Lieder und Reime auf Deutsch kennen.
 - *Da upozna narodne igre, brojalice, plesove*
 - Ismerjék meg és gyakorolják egyéni képességeiknek megfelelően a cigány táncművelés néhány mozgáselemét
 - Örömmel mozogjanak a cigány népzeneire.

Feladat:

- objektív és szubjektív feltételek megteremtése: hely, idő, tárgyi feltételek (hangszerek, fejdíszek), érzelmi biztonság, motiváló zenei légkör
 - változatos módszerekkel, tudatos tervezéssel, rendszeres zenei ráhatásokkal a gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, a ritmus, hallás és komplex zenei képességek fejlesztése
 - a gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni képességeihez (hangkészlet, szöveg, dal, ritmus) illeszkedő zenei anyag kiválasztása
 - Megismertetjük elsősorban a magyar, de más nemzetek népi kultúrájának kincseit, a népszokások egyes elemeit, ünnepekhez, a környezeti jeles napokhoz kapcsolódó zenéket, dalokat.
 - *A természetben fellelhető "kincsek" felhasználása a tevékenységek során.*
 - a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
 - a gyermek egyéni zenei képességeinek megfigyelése, szükség szerinti fejlesztése
 - zenei élmény biztosítása, a zenei ízlés formálása énekes, hangszeres előadással, népzenei és rövid művészeti alkotások hallgatásával
 - közösségi élmény lehetőségének megteremtése együttes énekléssel, körjátékokkal, zenével, tánccal
-
- *a horvát, illetve német népi hagyományokból fennmaradt népi énekek, dalosjátékok, mondókák, kiszámolók megismertetése a gyermekekkel*
 - *Die Kinder lernen, auf Deutsch Kreisspiele, Abzählreime, Lieder usw. Kennen.*
 - *Upoznati dijete narodnim pjesmama, igrama, brojalicama iz preostale hrvatske narodne baštine.*

- a nemzetiségi kultúrkincsben fellelhető zenei alkotások, hangszeres zene bemutatása: népdalok, tamburazene, dudazene
- Die Kinder werden zur typischen deutschen Volksmusik, über Tonträger und Konzerte herangeführt.
- *predstavljanje glazbenih djela, instrumentalne glazbe iz narodne riznice: narodne pjesme, tambure, gajde*
- jellegzetes, egyszerű tánclépések bemutatása, ismerkedés a nemzetiségi tánc kultúrával a gyermekek egyéni fejlettségéhez mérten
- Durch leichte Tanzschritte, werden die Kinder zu schwäbischen Tänzen angehalten.
- *Tipična prezentacija jednostavnih plesnih koraka, podučavanje narodnih plesova prema stupnju razvoja djece.*
- A mozgáshoz kötődő ritmusérzék fejlesztése, a hagyományosan cigányzenei eszközök biztosításával (kanalazás, kannázás, botozás)
- tehetség gondozó csoportok létrehozása

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermek szeret énekelni, szívesen kezdeményez énekes játékokat és örömmel részt vesz benne
- képességeihez mérten tisztán énekel, dallammotívumot visszaénekel, s „elbújtat”
- érzi a zene lüktetését és ritmusát, egyszerű mozdulatokkal érzékelteti
- mozgása koordinált, szeret táncolni
- érti és alkalmazza a zenei fogalompárokat, képes kifejezni énekkel, mozgással
- fejlődik zenei kreativitása, kitalál dallamot, ritmust, mozgást
- önállóan használ egyszerű hangszereket (dob, csörgő, triangulum, stb.)
- szívesen hallgat különböző, zenehallgatásra szánt zenedarabot
- kialakul a gyermek az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális fejlettsége.
- *Ismerjék fel a természetben előforduló hangokat, és használják fel a természetes anyagokat.*
- *Tud énekelni, mondókázni horvát, illetve német nyelven. Ismer 4-5 mondókát, 6-8 éneket, dalos játékot.*
- Die Kinder können 6-8 schwäbische Lieder singen und kennen Tanzspiele und 4-5 Reime.
- *Zna pjevati, recitirati na hrvatskome jeziku. Poznaje 4-5 brojalica, 6-8 pjesama, igara s pjesmom.*
- Szívesen hallgat horvát zenei előadást, örömmel táncol
- Sie sollten gerne Tanzen und deutsche Volksmusik hören.
- *Rado sluša hrvatsku glazbu, rado pleše*
- Tudja ritmusosan használni a hagyományos eszközöket, nemzeti identitás erősítése.

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Cél:

- A kézügyesség fejlesztése – egyéni képességek kibontakoztatása.

- Esztétikai érzék fejlesztése – esztétikum iránti vonzódás, befogadás, jó ízlés a környezet esztétikai jelenségeiben, a művészi alkotásokban gyönyörködés, az esztétikus környezet biztosítása
- Igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre.
- Fejlődjön a finommotorikájuk a különféle a különböző díszítőmunka elsajátítása közben.
- Törekedni kell a nemzeti szimbólumok és hagyományok megismertetésére, valamint a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.
- A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá tétele, az intellektuális látásmód kialakításának megalapozása. Tehetségcsírák felkutatása, -gondozása.
- Ismerjék meg a cigánység sajátos szín és formavilágát, egyéni képességeiknek megfelelően használják.
- A környezetben található természetes anyagok, termékek kreatív módon történő felhasználása.

Feladat:

- Megteremteni a gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeit (a gyermek számára legyen mindig elérhető helyen mindenféle anyag, eszköz, amivel a gyermek fantáziájának megfelelően tevékenykedhet, alkothat, nyugodt körülmények, hely, idő biztosítása).
- Gazdagítani technikai tudásukat, fejleszteni vizuális észlelő, emlékezőképességeiket, gazdagítani alkotó gondolkodásukat, fantáziájukat.
- Gazdagítani a környező világról alkotott szín, forma nagyságbeli ismereteiket, tapasztalataikat.
- Élmények, megfigyelések elképzeléseik, képi és térbeli megjelenítésére sokféle lehetőséget kínálása.
- A nemzetiségek sajátos forma- és színvilágának megismertetése – művészeti alkotások bemutatása, gyermeki munkában ezen érték elismerése – sikerélmény biztosítása.
- Érzelmi kötődés és másság elfogadása – a művészeti értékek tisztelete, a hasonlóságok és különbözőségek bemutatása.
- A rajzoláshoz szükséges különböző eszközök biztosítása

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Színek, formák, anyagok, technikák, módszerek - egyéni képességek szerint képes alkalmazni.
- Az alkotás öröme számára – büszke arra, amit alkotott, a másokét is képes elfogadni.
- Plasztikai munkáik egyéniek.

- Egyéni alkotásaikra jellemző a részletező forma és színgazdagság.
- Esztétikai ízlésviláguk kiszélesedése – felismeri a szépet, tud gyönyörködni, alkotni, környezetét megváltoztatni.
- Utasítások elfogadása és követése – eszközökkel való bánásmód, technikai eljárások, önálló alkotás, szükség esetén segítség kérése, az alkotás viszonylagos rendetlenségének helyreállítása.
- Ismerjék sajátos színviláguk leggyakoribb színeit.
- Alkotásaik során használják a megismert természetes anyagokat
- Alakuljon ki a gyermek az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális fejlettsége.

MOZGÁS

Cél:

- Váljon a gyermekek igényévé és épüljön be a mindennapi életritmusukba az örömmel végzett rendszeres mozgás.
- A gyermekek mindennapi mozgásába épüljenek be és erősödjenek fel a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásai.
- A változatos és sokszínű mozgásos tevékenységek gyakorlásával - irányított mozgásos tevékenységek, spontán, szabadjáték keretében végzett mozgásos tevékenységek - erősödjön meg a gyermekek természetes mozgáskedve a mozgás szeretete és a közös mozgás által kiváltott öröm élménye.
- A közös játék során a mozgás által szerzett pozitív élmények hatására fejlődjön a beszéd, a gondolkodási műveletek, a megismerő folyamatok elsajátítása, a „mi tudat” és a pozitív énkép.
- Rendelkezzen olyan akarati tulajdonságokkal, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, kitartás. A tehetségek felismerése, tehetség gondozás.

Feladat:

- A gyermekek érezzék jól magukat a rendszeresen végzett – tudatosan irányított – szervezett keretek között végrehajtott és a spontán kialakult mozgásban.
- A mozgásos tevékenységek fejlesszék a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.
- A változatos és a gyermekek érdeklődésének megfelelő eszközök és tevékenységek biztosításával, a mozgásigény felkeltése és kielégítése.
- Megfelelő szervezéssel olyan körülmények biztosítása zárt térben és a szabadban hogy minden gyerek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, mozgásigényének legmegfelelőbb tevékenységet, bátran, örömmel mozogjanak.
- Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására a szabad levegő kihasználására.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Sajátítsa el a természetes mozgásokat (kúszás, mászás, csúszás, stb.).
- Alakuljon ki mozgáskoordinációja, legyen fejlett a finommotorikus mozgása.
- Környezetükben megfelelően tudjon tájékozódni, és biztonságosan mozogni, mozgását irányítani, irányokat megfelelően alkalmazni.
- Tartsa be a szabályokat, alakuljon ki bennük az egészséges versenyszellem.
- Legyen képes irányváltatásra mozgás közben.
- Legyen képes kör és soralakításra.
- Tudjon labdát és más kiegészítő eszközöket használni.
- Mozgása legyen koordinált.

- Figyelme, önfegyelme erősödjön.
- Tudja az utasításoknak megfelelően elvégezni a gyakorlatokat.
- Legyen terhelhető időben, nehézségi fokban.
- Rendelkezzen olyan akarat tulajdonságokkal, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, kitartás.
- Az egyéni fejlesztés során a hátrányos helyzetben levő gyermekek mozgása önmagához képest fejlődjön, alakuljon ki a gyermek az iskolakezdéshez szükséges testi fejlettsége.

KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Cél:

- A gyermek szerezzen tapasztalatokat szűkebb- tágabb környezetéről, a megszerzett tapasztalatokat, ismereteket alkalmazza tevékenységeiben
- Alakuljon ki a gyermeknek a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A külső világ megismerésének tevékenységeibe komplexen alkalmazzák a matematikai tapasztalatszerzést.
- Épüljön be a külső világ tevékeny megismerésébe az anyanyelvi nevelés fejlesztése, figyelembe véve a komplexitás elveit.

Feladatok:

- Biztosítson az óvodapedagógus tapasztalatszerzési lehetőségeket a szülőföld, hazai táj, a szűkebb és tágabb környezet, a népi, nemzeti, helyi, családi hagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megismeréséhez tanítsa meg a közösséghez tartozás élményét, a tárgyi kultúránk értékeit, ezek védelmét és szeretetét, pl. kirándulások, ünnepek, tárgyak, termékek, anyagok gyűjtése.
- A gyermek szerezzen tapasztalatokat szűkebb- tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól, a megszerzett tapasztalatait, ismereteit tevékenységeiben alkalmazza. Matematikai tevékenységek gyakorlásánál alkalmazza az óvodapedagógus a differenciált fejlesztés változatos eszközeit, módszereit.
- Az óvodapedagógus az irányított és spontán megfigyelések alkalmával biztosítsa a gyermekek számára a vélemények kinyilvánítását, cseréjét. A cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok összegzésével adjon lehetőségeket a véleményalkotásra, problémahelyzetek mérlegelésével pedig segítsen megalapozni a döntési képesség kialakulását.
- Az anyanyelvi nevelés komplexen illeszkedjen a környezet megismerése tevékenységhez, pl. információszerzés sokoldalú biztosítása, a gyermekek aktív és passzív szókincsének mennyiségi, minőségi gyarapítása, fogalomkör bővítése, beszéd- és mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.
- Az óvoda és a település megismerése. A környezetében életkorának megfelelő tájékozódás elsajátítása.
- Egészséges életmód kialakítása.
- Elemi közlekedési ismeretek megismerése.

- Helyi hagyományok, értékek megismerése, óvása, megőrzése.
- Alakuljanak ki a gyermekben a környezettudatos magatartás alapjai.
- A gyermek figyelje meg környezetében lezajló társadalmi és környezeti változásokat.
- Alakuljon a gyermek ítélőképessége, képes legyen önálló vélemény alkotására, fejlődjön döntési képessége.
- Nemzeti értékeink megbecsülése, népszokások, néphagyományok megismerése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ismerik nevüket, szüleik nevét, foglalkozását, lakásuk címét.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően megnevezik, igényesek testük tisztaságára.
- Gyakorlottak lesznek az elemi közlekedési szabályok betartásában felismerik a közlekedési eszközöket, járműveket.
- Ismerik a környezetükben található intézmények és középületek nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakra jellemző jegyek között, ismerik jellemző tulajdonságaikat, az évszakokhoz kapcsolódó néhány kiemelkedő népszokást, hagyományt.
- Felismerik és megnevezik a napszakokat, hónapokat, a hét napjait.
- Ismerik a növény szót, annak tartalmát, tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van.
- Tudják, hogy a növényeket gondozni kell, ismernek néhány növényekkel kapcsolatos munkát. (szántás, szüret, aratás).
- Ismerik és megnevezik a környezetükben élő állatokat, tudják csoportosítani életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint.
- Ismernek néhány erdei, s vadállatot, néhány madarat (költözőt és nálunk telelőt). Ismerik óvásukat, védelmüket.
- Ismerik és megnevezik környezetük színeit, a sötét és a világos árnyalatait.
- Képesek lesznek ismert tárgyak, jelenségek közötti összehasonlításokat végezni, külső jegyeik, rendeltetések szerint.
- Ismernek néhány jellegzetes hagyományt, jeles napot, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat.
- Képesek az óvónő kérdéseit, közléseit megérteni, követni.
- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról, saját gondolataikat szabadon is elmondani, egymás állításainak igazságát megítélni.
- Jól ismert tulajdonságok szerint válogatást, összehasonlítást, sorba rendezést végeznek.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, a halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket.
- Önállóan is össze tudnak mérni hosszúság jellegű mennyiségeket, két halmazt párosítással az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Számfogalmuk kialakult, elemi műveletekre képesek 10-es számkörön belül.
- Halmazokat tudnak képezni megadott, vagy választott szempontok szerint.
- Alkotásaik legfőbb eredménye a szemléletfejlődés: azonosítani tudnak különféle helyzetükben egyező alakú tárgyakat, sík- és térbeli alakzatokat.
- A térben való tájékozódásban értik és tudják az irányokat, ill. a helyeket jelölő névutókat. Mindezt síkban is értik
- A gyermek a környezetében szerzett tapasztalatait, ismereteit alkalmazza tevékenységében.

- A környezettudatos magatartásformák, szokások kialakulóban vannak a gyermekben, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Ismeri környezete természeti és társadalmi változásait.
- Életkorának megfelelően biztosan tájékozódik környezetében, rendelkezik elemi közlekedési ismeretekkel.
- A gyermek tapasztalataira építve ismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, téri viszonyokat.
- Kialakulóban van a gyermek ítélőképessége.
- Alakuljon ki a gyermek az iskolakezdéshez szükséges testi fejlettsége.
- A gyermek ismeri nemzeti értékeinket, a hagyományokat és a szokásokat.

Hagyományőrzés, népszokások

Bewahrung von Traditionen und Volksbräuchen

Cél: néphagyományőrzés, népi kultúra – magyar – német nemzetiségi – nemzetiségi nyelv ápolása. A folklórból megőrzésre érdemes értékek beépítése a kisgyermek nevelésébe. Az óvodába lépés első pillanatától a modern világgal ötvözve tovább éljen a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet, követendőket. Az óvoda szabadidős programjainak, ünnepéyeinek is természetes tartalma legyen a hagyományőrzés, ápolás, átadás – ebben a hiteles partnerek közreműködését, segítségét is igénybe kell venni.

Das Ziel ist die Volkstraditionen und die Volkskultur zu bewahren – zusammen mit der Donauschwäbischen Sprache und dem Dialekt. Aus der Folklore hinaus soll die Bewahrung der Werte in die Erziehung der Kinder eingebaut werden. Von dem ersten Moment in dem Kindergarten sollte die Moderne wie auch die Volkskultur zusammenleben. So, dass diese Werte Freude erregen und das Folgen inspirieren. Die Traditionen sollen einen Teil der Freizeitaktivitäten und der Feste in dem Kindergarten sein. Zudem sollte man auch die Hilfe der entsprechenden Personen in Anspruch nehmen.

MATEMATIKA TARTALMÚ TAPASZTALATOK SZERZÉSE

Cél:

- A gyermekeket körülvevő világ mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyok összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.
- Ítéloképessége, tér-, sík-, és mennyiség szemléletének fejlesztése.
- Tapasztalataikból következtetések levonása.
- Ok- okozati összefüggések felfedeztetése.
- Matematikai tapasztalásuk során ismerjenek meg matematikai kifejezéseket.

Ziele:

- durch Anpassung an die Bedürfnisse und Ideen der Kinder, wird über spielerische Weise den Kindern die Welt nahegebracht. Sie erkunden die Relationen der Größen, Formen, und der räumlichen Beziehungen der Welt.
- Entwicklungshilfe des Urteils-, Raum-, Ebenen- und Mengenfühle werden ausgeführt.
- Übung des Schlussfolgerungen Ziehens basierend auf Erfahrungswerten.
- Entdeckung der Kausalzusammenhänge.
- Lernen der mathematischen Begriffe während sie mathematische Erfahrungen sammeln.

Feladat:

- Matematikai érdeklődés felkeltése és elemi ok- okozati összefüggések megismertetése, megtapasztalása.
- Pozitív viszonyok alakítása, probléma helyzetek megoldásához.
- Legyen lehetőségük a különböző feladathelyzeteket eltérő foglalkoztatási formában átélni, fejlődjön így társas együttműködésük.
- Matematikai kifejezések fokozatosan épüljenek be beszédükbe.

Aufgaben:

- Erwecken von mathematischem Interesse und Bekanntschaftmachung mit elementaren Kausalzusammenhängen.
- Schaffung positiver Beziehungen zur Lösung von Problemsituationen.
- die Kinder sollen die Möglichkeit bekommen, unterschiedliche Aufgaben in unterschiedlichen Beschäftigungsformen zu übernehmen und so ihre soziale Zusammenarbeit auszubauen.
- Mathematische Ausdrücke sollten schrittweise in ihre Sprache aufgenommen werden.

Fejlődés várható eredménye:

- Tapasztalatok szerzése, mérések, viszonyítások körében, ismeri ezek eszközeit, alkalmazza őket.
- Képes egyszerű, kombinatorikai feladatok megoldására.
- Összefüggések meglátása, elemi következtetések, általánosítások alkotása.
- Matematikai kifejezések használta.

- 10-es számkörben tudása, számfogalma megalapozott.

Erwartete Ergebnisse der Entwicklungen:

- Erfahrung Sammlung durch Messungen so wie Vergleichen. Weiterhin sollten die Kinder Werkzeuge der Gedanken und des Geistes kennen lernen und anwenden können.
- Sie sollten Einfache kombinatorische Probleme lösen können.
- Sie sollten Zusammenhänge erkennen, elementare Schlussfolgerungen ziehen, Verallgemeinerungen bilden.
- Sie sollten mathematischer Begriffe verwenden.
- Sie sollten die 10-er Zahlenskala kennen und darin Zahlenkonzepte begründen.

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Cél:

- Alakuljon, fejlődjön a munka jellegű játékos tevékenység során a gyermek együttműködési képessége, a munkavégzéshez szükséges attitűdök, tulajdonságok.
- Váljon számára természetessé a másokért végzett munka, tevékenység.
- **Váljon igényükké, a közvetlen környezetük szebbé tétele és tisztán tartása.**

Tevékenységi formák:

- Önkiszolgálás: óvodába lépéstől a gyermeknek saját szükségleteinek kielégítésére irányuló örömmel és szívesen végzett aktív tevékenységek (gondozás, egészséges életmódra nevelés)
- Naposság: közösségért végzett önkéntes tevékenység. Középső csoporttól szabályozott rend szerint ciklikusan végezett tevékenység.
- Tartalma kapcsolódik az étkezéshez, alkalomszerű munkához, megbízáshoz.(növény-, állatgondozás, udvar- és kertrendezés, madár- és növényvédelem, komposztálás.

Tätigkeitsformen:

- Erziehung zu der Selbständigkeit: die Liebe für Pflege, Bildung und den gesunden Lebensstil übernehmen, und dies nur solange wie es den Kindern Freude bereitet und die eigenen Bedürfnisse des Kindes befriedigt.
- Erziehung zu der Freiwilligenarbeit für eine Gemeinde: dies lernen sie über zyklische Aktivität in einer mittelgroßen Gruppe und einer regulierten Reihenfolge.
- Der Inhalt dieser Erziehung bezieht sich auf Mahlzeiten, Gelegenheitsarbeiten und verschiedenen Aufgaben (wie zum Beispiel: Pflanzen-, Tierpflege, Garten- und Gartengestaltung, Vogel- und Pflanzenschutz, Kompostierung).

Feladat:

- Rendelkezzen az intézmény a munkavégzéshez elegendő eszközzel.

- Olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermekek korának és egyéni képességeinek megfelelő.
- A gyermekek váljanak képessé önálló döntéshozatalra és tudják a feladatokat egymás között megosztani.
- Minden munkatevékenység úgy szerezzon örömet a gyermekeknek, hogy képesek legyenek azt testi épségük veszélyeztetése nélkül megvalósítani.
- A játékos jelleg és a gyermek önkéntességének biztosítása.
- Rendszeres, folyamatos munkavégzés feltételeinek a megteremtése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Kialakulnak a munkavégzéshez szükséges készségek, kedvező magatartási formák.
- Képesek önmaguk kiszolgálására, önálló öltözésük, tisztálkodásuk.
- Együttműködési képességük kialakul.
- A szükséges munkát felhívás nélkül megkezdik, a hiányosságokat észreveszik. **Belső igényükké válik a rendezett környezet megteremtése.**
- Alakuljon ki a gyermek az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettsége.
- *Das Gesamtziel beinhaltet für den Schulbeginn erforderliche intellektuelle, mentale, soziale und physische Entwicklung des Kindes zu fördern.*

TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodai tanulás folyamatos, minden óvodai tevékenységi formában megjelenik, nem önálló tevékenységi forma. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szituált környezetben, kirándulásokon és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás a nevelési folyamat szerves része, megjelenik a játék- a mozgás-, a gondozás-, és a munka jellegű tevékenységekben is.

AKTIVITÄTSLERNEN

Das Lernen im Kindergarten ist kontinuierlich und tritt in allen Formen der Kindergartenaktivität auf, also nicht nur in einer eigenständigen Aktivität. Das Lernen beschränkt sich nicht nur auf den Erwerb von Wissen im Lehrzimmer, sondern findet in organisatorischen und zeitlichen Rahmenbedingungen und Situationen statt, die im Laufe des Tages auftreten. Das Lernen tritt in natürlichen und situativen Umgebungen statt (aber auch auf Exkursionen) und in Form von Aktivitäten, die von der Kindergärtnerin initiiert werden. Lernen ist ein wesentlicher Bestandteil des Bildungsprozesses, es erscheint auch in Aktivitäten in den Bereichen Spiel, Bewegung, Pflege und Arbeit.

Lehetséges formái:

- utánzásos, minta és modellkövetés, magatartás és viselkedés tanulás, szokások alakítása.

- spontán
- játékos, cselekvéses tanulás
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati probléma megoldás

Mögliche Formen:

- Nachahmung, Muster- und Modellverfolgung, Lernverhalten und Verhalten, Gestaltung von Gewohnheiten
- Spontanes lernen
- Spielerisches, aktionsbasiertes Lernen
- Beobachtungen, Erfahrung sammeln, Entdeckung unter der Leitung der Kindergärtnerin oder durch praktische Problemlösungen

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

1. Család:

Cél:

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyerekek egyénre szabott beszoktatásának, fejlődésének biztosítása.

Feladat:

- Családlátogatás, beszélgetések, közös programok
- A szülők jelenléte az óvoda életében a gyermek igényei szerint (beszoktatás alatt).

Együtműködési megállapodásokban szabályozzuk a részleteket.

2. Szülők szervezete:

Cél:

- Harmonikus óvodai nevelés.
- Jó kapcsolat fenntartása a szülőkkel.

Feladat:

- Hiteles információ közvetítése a szülő és az óvoda között.
- Rendezvények, óvodai életének szervezésének segítése.

3. Iskola:

Cél:

- Óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

- Utánkövetés.

Feladat:

- Megszervezni az együttműködések formáit.
- Információ csere az elsős tanítóval.

4. Szakszolgáltatók:

Cél:

- Az óvodában folyó nevelőmunka segítése.
- Iskolaéretté váljanak a gyerekek, lehetőség szerint 6-éves korukra.

Feladat:

- Szűrő vizsgálat alkalmával gyerekek felmérése, iskolaérettség megállapításának segítése.
- Felmért eredmények alapján tájékoztatnak a fejlesztendő területekről.

5. Védőnő, orvos:

Cél:

- Egészséges életmód szemléletének kialakítása.
- Korai problémák kiszűrése.

Feladat:

- A gyermekek egészségi állapotának figyelemmel kísérése, egészségügyi tanácsadás – megelőzés, prevenció
- Konzultációk, szükség esetén közös családlátogatás.

6. Önkormányzat:

Cél: Az óvoda folyamatos, zökkenőmentes működésének biztosítása.

Feladat: Tájékoztatás, problémák felderítése, megoldása.

7. Gyermekjóléti szolgálat (részletesen az intézmény szervezeti és működési szabályzata tartalmazza):

Cél: A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek zökkenőmentes óvodai nevelése.

Feladat:

- Problémák alkalmával egymás értesítése.
- Veszélyeztetettség megelőzése, problémák felderítése, hatóságok értesítése.

8. Civil szervezetek:

Cél: Több életforma megismerése, önkéntességgel való ismerkedés.

Feladat: Közös rendezvényeken való részvétel, szélesebb látókör biztosítása.

9. Kisebbségi Önkormányzatok:

Cél: Ismerkedjenek a cigány/német, horvát hagyományokkal, kultúrával.

Feladat: Közös programok alkalmával a kultúra megismertetése.

10. Más óvodák:

Cél: Kapcsolat alakítása külhoni óvodákkal (erdélyi illetve, horvát, német nemzetiségi)

Feladat: Kapcsolat felvétel, egymás intézményének megismerése online módon, későbbiekben hospitálások, intézményi látogatások szervezése.

A Kárpát- medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és- lehetőség szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

AZ INTÉZMÉNY ÜNNEPEI tagóvodai bontásban

ÜNNEPEINK ÉS HAGYOMÁ- NYAINK:	Babócsa	Bolhó	Csokonya visonta.	Darány	Hedrehely	Homok- szentgyörgy	Istvándi	Kálmánca	Lad	Lakócsa	Szulok	Vízvár
Október 23.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Mikulás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Advent	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x
Karácsony	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kiszebáb ége- tés	x		x	x	x			x				x
Farsang	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Március 15.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Víz világnapja	x		x	x			x	x		x		x
Föld világnapja	x		x	x			x	x		x		x
Madarak fák napja	x		x	x			x	x		x		x
Állatok világnapja	x		x	x			x	x		x		x
Anyák napja	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Évzáró- ballagás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gyermeknap	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Idősek napja					x			x				x
Évnyitó piknik					x							
Lucázás												
Őszi túra Sziágyra												
Őszi szüret must készítés			x	x		x						
Márton napi lámpás felvon- ulás	x		x	x		x		x	x		x	
Húsvét	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
Svábbál											x	
Falunap			X	x							x	
Nemzetiségi nap										x	x	
Nónap		x	x							x		

ÜNNEPEINK ÉS HAGYOMÁ- NYAINK:	Babócsa	Bolhó	Csokonya visonta.	Darány	Hedrehely	Homok- szentgyörgy	Istvándi	Kálmáncsa	Lad	Lakócsa	Szulok	Vízvár
Szüreti mu- latság		x	x	x		x		x				x
Húsvéti játsszóház			x							x		
Népmese napja			x	x						x		
Összetartozás napja	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Májusfa állítás és kitáncolás			x	x					x			
Egészségnap	x		x	x					x	x		
Zene világnap- ja										x		

A GYERMEKVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Célunk:

- Az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára a nevelés eszközeivel segítségadás a hátrányok leküzdésére, az esélyegyenlőség biztosítása a jogi lehetőségek maximális kihasználásával.
- PREVENCIÓ, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, ill. a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás
- A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódva a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése.

Feladataink:

- Az új óvodások befogadásának és beilleszkedésének segítése.
- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését
- A halmozottan hátrányban lévő gyermekek felzárkóztatása.
- A veszélyeztetett gyermekekről nyilvántartás vezetése.
- A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.
- Helyzetfelmérés készítése, statisztikai adatok vezetése, okonkénti esetfeltárás.
- Hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek fejlődésének, életútjának nyomon követése.
- Csoport és családlátogatás tervezése a hátrányos, ill. veszélyeztetett helyzetű gyermekek körében.
- Étkezési kedvezmények odaítélése, segítségadás formáinak keresése, lehetőségek felkutatása.
- Beszámolók készítése, pedagógiai vélemény készítése gyámhatóság, rendőrség, bíróság kérésére
- Gyermekvédelmi munkaterv elkészítése
- Logopédiai szűrések megszervezése
- Ortopéd szűrések megtervezése
- Hatékony kapcsolattartás az óvoda orvosával, védőnőjével
- Az étel, vagy más allergiában, vagy krónikus megbetegedésben szenvedő kisgyermekkel való fokozottabb törődés, odafigyelés. / saját jellel ellátott ételhordó, az orvosi felülvizsgálatok eredményeinek konzultálása az óvoda orvosával /
- Folyamatos, tartalmas kapcsolattartás a szülőkkel / családlátogatások, fogadóórák,, szükség esetén az óvodavezetővel is. /
- A fejlődésben lemaradt gyermekek segítése, felzárkóztatása./ differenciáltan, személyre szólóan /
- Pedagógiai megbeszélések a csoportokban folyó gyermekvédelmi munkáról
- Állandó kapcsolattartás a Pedagógiai Szakszolgálat és a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ munkatársaival

- A nagycsoportosok iskolai tanulásra való felkészítésében jelentkező problémák kezelése, szakemberhez való elküldése, szakvélemények elkészítése.
- A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek fejlődésének nyomon követése, esélyegyenlőség biztosítása az optimális időben történő iskolakezdés érdekében
- A problémás gyermekek szakembernél történő elhelyezése
- Az iskolába készülő gyermekek szüleinek szülői fórum szervezése iskolai és egyéb szakemberekkel
- Az iskolába menő gyermekeknek iskolalátogatás megszervezése
- Folyamatos kapcsolattartás volt óvodásaink tanítóival / óralátogatás, pedagógiai megbeszélések /
- Szakmai konzultációk, mivel munkánk során szinte napról napra változnak a jogszabályok, szakmai előírások

A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE

Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek

A sajátos nevelési igényű-, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése

Cél:

- Az SNI és BTM gyerekek beintegrálódjanak a normál óvodai közösségbe.
- Erősítsük a gyermekközösségekben a különbözőségek elfogadását.
- Elősegítjük a gyermek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Az esetleges sérült funkciók, részképesség zavarok, szociális képességek, magatartási- és viselkedésproblémák fejlesztése.

Intézményi feladatok:

- A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása. A szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosítása.
- A csoport létszámának kialakítása során vegye figyelembe az SNI-s és BTM-s gyerekek számát.
- Megfelelő szakirodalom beszerzése.

Pedagógiai feladatok:

- A pedagógusok, az óvoda dolgozói elkötelezettek az integráció mellett.
- Az adott fogyatékosági típussal kapcsolatos integrációs teendők megismerése.
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral, nehézséggel küzdő gyerekek fejlesztése a szakvéleményben tett javaslat alapján, fejlesztő foglalkozásokon történik.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztése óvodai fejlesztő program alapján folyik, együttműködve a családot segítő szolgálatokkal.
- A pedagógus tevékenységei az esélyegyenlőség elvének érvényesítését szolgálják.
- Az óvoda- család szoros, őszinte kapcsolata
- Pozitív érzelmi hatás kialakítása pedagógus- gyermek, nem pedagógus dolgozó-gyermek, illetve gyermek- gyermek között.
- Folyamatos konzultáció az illetékes szakemberekkel

- A gyermek bevonása az óvodai tevékenységbe, mindig szem előtt tartva egyéni adottságait, képességeit.
- A gondozási tevékenységnél, szükség esetén segítség nyújtása, illetve különleges gondozás.
- A gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus és dajka között szoros szakmai együttműködés alakuljon ki.
- Az integráció és az egyéni fejlesztések hatására (természetesen, akinél lehetséges)

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermek saját képességeihez mértén fejlődjön
- A számára szükséges és a fejlettségéhez mért önállóságra legyen képes
- A gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet

Tehetséggondozás

Vannak olyan gyermekek, akik az életkori sajátosságokhoz képest sokkal gyorsabban érnek az adott fejlődési szakaszban. Akik megfelelő gondozás mellett tehetségesekké válhatnak. Tehetséges az, aki többet tud. A kisgyermeknél nem az a kiemelkedő, amit csinálnak, hanem az amikor másoknál sokkal fiatalabb életkorban képesek valamilyen mentális teljesítményt nyújtani.

Cél: az önállóan tevékenykedni akaró, tudó, boldog kis személyiség elérése.

Feladat:

- A kreatív gyermek felismerése.
- Tehetségazonosítás
- Az első és alapszabálynak is tekinthető, hogy hagyjuk a gyermeket önállóan alkotni, és ehhez biztosítanunk kell a szabad önkifejezés lehetőségét.
- A gyermekekkel való kapcsolat legfőbb jellemzője: a szeretet és az elfogadás.
- A divergens gondolkodás és kreativitás fejlődését elősegítő problémahelyzetek teremtése.
- Dicsérjük, újabb és újabb eszközökkel, lehetőségekkel motiváljuk, segítsük, hogy elképzeléseit megvalósítsa.

A kiválasztás folyamatában a gyermek viselkedésében legjobban feltűnhet, hogy:

- A számára érdekes feladatokban nem igényel biztatást, dicséretet, az életkora szerint elvárhatónál lényegesen hosszabb ideig képes figyelni.
- A feladatot, amit elkezd be, akarja fejezni.

- Mindig van valami, ami nagyon érdekli őt, ami nem érdekli, azzal nem foglalkozik.
- Sokszor foglalkozik „felnőtt” problémákkal (háború, halál stb)
- Kicsi az alvásigénye.
- Tolmácsoljuk másságát – ha magatartásában nehezen kezelhetőség van, legyünk vele nagyon türelmesek!
- A képességeit fejlesztő feladatokkal bizzuk meg!

A tehetség megnyilvánulásainak területei a következők lehetnek:

- Kiváló rajzkészség,
- Zenei hallás, ritmusérzék, hangterjedelem
- Természetismereti témakör
- Matematikai képesség
- Anyanyelv-kommunikációs képesség
- Testi ügyesség, tánc-harmonikus mozgás, versenysportra való alkalmasság,
- Kiemelkedő szociális képesség, vezetői képesség

A leggyakoribb tulajdonságok, amelyek nehézséget okoznak óvónőknek:

- Erős kritikai érzék, a logika „túlfejlődése”.
- Fokozott energizáltság, nem tűri a tétlenséget, kicsi az alvásigénye.
- Makacs, véghez akarja vinni, amit szeretne.
- Nem foglalkozik azzal, ami nem érdekli.
- „Megszállott” –ha valami érdekli, nehéz elterelni.
- Néha nehezen találja meg a közös hangot kortársaival.
- Egyenlőtlen fejlődés.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése

A másság elfogadtatása egyformán fontos, éppen az óvodában, ahol ez által megelőzhetjük az előítéletek kialakulását. A halmozottan hátrányos gyermekek megtanulhatják a társadalom valódi „játékszabályait”, az óvodás társaik pedig a segítség helyes és természetes módjait. Programunk sikerességét a képességfejlesztő eljárások segítik.

Célunk:

- Az óvodáskor végére – az óvodai és családi neveléssel közösen – a gyermekek elérjék az iskolai élet sikeres megkezdéséhez szükséges ismereteket, magatartást.
- A családi nevelés hiányának kompenzálása.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak prevenciója és kompenzálása.
- A gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet

Feladatok:

- A fejlesztőmunkát megalapozó, diagnosztizáló eljárások.
- Anamnézis készítése.
- A gyermek átfogó megismerése, okok feltárása, tényezők megszüntetése, kompenzálása.
- Egyéni tervek készítése a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóival a speciális fejlesztésre építve
- Pszichikus funkciók, részképességek fejlesztése célra irányuló feladatokkal (sérülés, vagy retardációnak megfelelően) egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Képességfejlesztő munka megvalósításának szinterei:

- Képességfejlesztő feladatok beépítése a napi tevékenységbe (játékidő, kötött – és kötetlen foglalkozások).
- Lehetőségek: prevenciós foglalkozások játékidőben, korrekciós foglalkozások mikro csoportos és egyéni foglalkoztatási formában.

Fejlesztési terv elkészítése:

Személyre szabott fejlesztési terv elkészítése és megvalósítása három periódusból áll:

1. Jelen állapot leírása
2. a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóinak rögzítése
3. Fejlesztő feladatok tervezése, megvalósítása, Az óvoda a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer - dokumentációban rögzíti.
4. Visszacsatolás egy-egy fejlesztési ciklus végén.

További feladatok:

- A gyermek beilleszkedésének nyomonkövetése
- Szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtése.

- Pozitív önértékelés kialakítása.
- A fejlődés és a még meglévő zavarok, elmaradások folyamatos vizsgálata, értékelése a játék során.
- Az idegrendszer működésének, az értelmi fejlődésnek elengedhetetlen feltétele a megfelelő mozgásfejlődés elősegítése.
- Meglévő pozitívumokra épített gyermeki fejlesztés.
- Szülők meggyőzése arról, hogy gyermekeiket 3 éves korban adják óvodába, és rendszeresen járassák őket (prevenció).

Kiemelt fejlesztési területek az egyes tevékenységformákban:

- Mozgás: testséma, nagymozgás, egyensúlyérzék, koordináció, téri tájékozottság, dominancia.
- Beszéd, kommunikáció: beszédészlelés, beszédértés, metakommunikáció, nonverbális jelek, helyes ejtés, légzéstechnika, helyes ejtés, verbális memória.
- Vers-mese: biztonságérzet, feszültségoldás, beszédritmus.
- Ének-zene: belső hallás, ritmus, mint mozgás, közös éneklés öröme, szocializáció.
- Ábrázolás: grafizmus, finommotorika, vizuális látásmód, és memória, szem-kéz koordináció.
- Környezet megismerése: tájékozódás térben, időben, tapasztalás-érzékszervek, differenciált ismeretek, gondolkodás, problémamegoldás.
- Munka: önkiszolgálás, korai elemi készség.

Az integráció felvállalása az alábbi elvárásokat, magatartásformákat követeli meg tőlünk:

- Ismerjük a részképességbeli zavar tüneteit.
- Tudjunk differenciáltan nevelni, gyermekfoglalkozást tartani.
- Semmi hátrányos megkülönböztetés nem érheti a gyermeket és a szülőt.
- Segítse a közvetlen környezetét a másság elfogadására, a toleráns magatartásra.
- Szükség esetén szakszerű véleményt adjon.
- A szülővel szemben kiemelt figyelmet tanúsítson, tapintatosan viselkedjen.

EGYÉNI MÉRÉSEK ELJÁRÁSRENDJE:

1. A bemenet vizsgálatot minden gyermeknél óvodába lépéskor el kell végezni, legkésőbb november 1-ig.
2. A tavaszig érkező gyermekek bemenet vizsgálata folyamatosan történik, elkészülési idő óvodába lépéstől kezdődően maximálisan 2 hónap.

3. A gyermekek egyéni mérésének ideje az adott tanévben két alkalommal történik: novemberben és áprilisban. Az egyes csoportokban dolgozó óvónők a megfigyeléseiket rögzítik a gyermeki mérések egyéni mérőlapjain (JUNIOR, START), majd százalékolják, a nagy csoportosok esetében DIFER kimeneti mérés történik.
4. Csoportos összesítőt készítenek, melynek határideje: május 31.
Óvodai szintű összesítést adott tanév június 15-ig végzik el a pedagógusok tagóvodánként, ezt a tagintézmény vezető az éves beszámolóban rögzíti.
(Határidő: minden év június 15.)
5. A nagycsoportos gyermekek kimenetvizsgálatának határideje május 31.
Felelősök: adott csoport óvónői.

Gyermeki mérések	Ideje	Értékelési mód, eszköz
<ul style="list-style-type: none"> - Bemenet mérés új kiscsoportosoknál - Kimenet mérés nagycsoport végén 	<ul style="list-style-type: none"> - Óvodába lépéskor, ill. lépés utáni 2. hónap folyamatos - Nagycsoport végén: május 31. 	Bemenet, kimenetpapír kitöltése megfigyelések, tapasztalatok alapján.
Kiscsoport	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bemenet Óvodába lépés utáni 2. hónap végéig 2. Év vége 	Bemenet, kimenet papír kitöltése megfigyelések, tapasztalatok alapján. Junior szöveges értékelés Start egyéni fejlesztési tervekészítés+ Fogadóórás papír
Középső csoport	<ol style="list-style-type: none"> 1. Félév 2. Év vége május 31-ig 	Junior szöveges értékelés Start egyéni fejlesztési tervekészítés+ Fogadóórás papír Középsős szintmérés Fogadóórás papír HH és HHH gyermekeknek félévente fogadóórás papír (november, február, május)
Nagy csoport	<ol style="list-style-type: none"> 1. Félév 2. Év vége 3. DIFER mérés rövid HH és HHH gyermekeknek, november 30-ig. 4. Kimenet mérés:május 31-ig <p>Az összesítőben szerepeljen a 3 korcsoport összegző mérése</p>	Junior szöveges értékelés Start egyéni fejlesztési tervekészítés+ Fogadóórás papír HH és HHH gyermekeknek félévente fogadóórás papír (november, február, május) Bemenet, kimenet papír kitöltése megfigyelések, tapasztalatok alapján.

--	--	--

A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK (Az intézményben meglévő eszközök a gyermekcsoportnak megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll.)

Babócsai Tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök</p> <p>Gyakorló játékok: Autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, különböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók, gyöngyök</p> <p>Szerepjáték: Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, fésülködőasztal, kisebb-nagyobb méretű textíliák</p> <p>Konstruáló játékok: Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, Lego, Pötyi kirakó, kása-és szalma gyöngyök</p> <p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok: Virágos rét, Almafák, Ki nevet a végén?, Malom, Puzzle, Memória- és lottó játékok</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák Bábparaván, bábtartó, mesepárna (15db),</p>	<p>Különböző méretű autók, kirakók, leporellók</p> <p>babaruhák, szerepjáték kellékei (orvosos, boltos, család, rendőr, postás stb...)</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok (3 db), zsámolyok (1 db), tornaszőnyegek (2db), greiswald – készletek tornakarikák, botok, szalagok, babzsákok különböző méretű léglabdák (90 db), pumpa húzókötel, körkötel, ugrószekrény, trambulín</p>	
<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: Csúszda, mászóakák, hinták, ugráló kötelek lépegetők – egyensúlyozók, labdák, mászó fal, mérleg hinták. Egyéb udvari eszköz: babaház, homokozó</p>	<p>láncos-híd</p>
<p>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: Könyvek, leporellók, bábok, beszéltető képek, szemléltető képek</p>	<p>Mesekönyvek, leporellók</p>

<p>Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök:</p> <p>különböző papírok: hajtogató lapok, főző lapok, csomagoló papír, fotó karton, színes karton, írólap, rajzlap, krepp papír, ceruzák, festékek, ecsetek, gyurmák, agyag, zsírkréták, filcek, ollók, ragasztók, különböző vastagságú fonalak, hímzőfonal, textilek, hurkapálca, szalagok, gombok, szerszámok barkácsoláshoz, nagyméretű tű varráshoz</p>	<p>színes ceruzák különböző vastagságban, gyurma, zsírkréta, ragasztó, az elhasználódás mértékében</p>
<p>Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök:</p> <p>Dobok, csörgő dobok, kézi ritmushangszerek, xilofon, metalofon, furulya, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak, népi játékok kellékei: szalma kalap, filckalap, kendő, zsebkendő, kiskötény, bő szoknya mellény, bot stb</p> <p>Cd lemezek, kazetták (komolyzenei klasszikusok, gyerekdalok, cigány népzene)</p> <p>Különböző maszkok, fejdíszek</p>	
<p>A környezet megismerését segítő eszközök:</p> <p>Képeskönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, kártya sorozat, filctábla, tépőzáras figurákkal, különböző témakörökhöz, nagyítók, térképek, fali táblák, emberi test, természet és védelme, családi hang lottó, test és arckifejezések, közlekedési táblák, foglalkoztatók</p>	<p>földgömb</p>
<p>Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközei:</p> <p>MINIMAT készlet, kiegészítői is rendelkezésre állnak</p> <p>Mértani testek, síkidomok; Különböző méretekhez szükséges eszközök; Maci család feladat kártya, feladatlap Szimmetria, nézőpontok; Dominó számképek</p>	
<p>Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a következő eszközeink biztosítottak:</p> <p>étkezéshez szükséges eszközök</p> <p>köpenyek, kötények, udvari szerszámok</p>	<p>gyermek poharak, tányérok folyamatos pótlása</p>
<p>Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök:</p> <p>Magnetofon kazettás, CD, DVD lejátszó, diavetítő, diák, vetítívászon, televízió, videó lejátszó, videó kazetták, digitális fényképezőgép, mágneses táblák</p>	

Bolhói tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök:</p> <p>Gyakorló játékok: Autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, különböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók</p> <p>Szerepjátékok: Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, fésülködőasztal, kisebb-nagyobb méretű textíliák</p> <p>Konstruáló játékok: Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, Pötyi kirakó, gyöngyök</p> <p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok, Malom, Puzzle, Memória- és lottó játékok, kártyajátékok, dominó</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák</p>	<p>Különböző méretű autók, kirakók, leporellók</p> <p>szerepjáték kellékei (orvosos, boltos, család, rendőr, postás stb...)</p> <p>Bábok folyamatos pótlása</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok 2 db, tornaszőnyegek (2 db), greiswald – készletek, hullahopp karikák, babzsákok különböző méretű léglabdák, ugráló labdák, testhenger, pumpa, húzókötel, bordásfalak, Óriáskerék, egyensúlyozó kör</p>	<p>kézi súlyzók, zsámoly, szalagok, bot, labdák, ugráló kötel, kötélgyensúlyozó járáshoz</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: mászóakák, hinták, mérleghinták, lépegetők – egyensúlyozók, ugráló kötelek, labdák</p>	<p>Rollerok, kerékpárok, mókus kerék, csúszda, hinták</p>
<p>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, beszéltető képek, szemléltető képek,</p>	<p>Mesekönyvek, leporellók</p>
<p>Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök: különböző papírok, ceruzák, festékek, ecsetek, gyurmák, zsírkréták, filcek, ollók, ragasztók, fonalak.</p>	<p>színes ceruzák különböző vastagságban, gyurma, zsírkréta, ragasztó, az elhasználódás mértékében</p>
<p>Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök: dobok, csörgő dobok, kézi ritmushangszerek, xilofon, metalofon, furulya, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak</p>	
<p>A környezet megismerését segítő eszközök: képeskönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, kárt-</p>	<p>Nagyító, térképek, földgömb,</p>

ya sorozat, nagyító, földgömb, emberi test, természet és védelme, családi hang lottó, test és arc kifejezések, közlekedési táblák, foglalkoztatók	
Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközeink: MINIMAT készlet, kiegészítői, Mértani testek, síkidomok, Különböző mérésekhez szükséges eszközök	mérleg
Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a következő eszközeink biztosítottak: étkezéshez szükséges eszközök, köpenyek, kötények, udvari szerszámok	Terítők, kötények
Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: CD, DVD lejátszó, Diavetítő, diák, Vetítövászson, Televízió, Videó lejátszó, videó kazetták, Digitális fényképezőgép, Videokamera, Számítógép	

Csokonyavisonta tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök:</p> <p>Gyakorló játék: Autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, különböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók</p> <p>Szerepjáték: Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, kisebb-nagyobb méretű textíliák</p> <p>Konstruáló játék: Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, Pötyi kirakó, kása-és szalma gyöngyök</p> <p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Különböző társasjátékok, Puzzle, Memória játékok, kártyák</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák, fejbábok, bábparaván</p>	<p>Különböző méretű autók, kirakók, leporellók, építő kockák</p> <p>Szükség szerinti pótlásuk</p> <p>építőkockák</p> <p>Kártyák, puzzle játékok, egyéb társas játékok</p> <p>Fejmaszkok bábok folyamatos pótlása.</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok, zsámoly, tornaszőnyegek, tornakarikák, babzsákok, különböző méretű léglabdák, húzókötel, körkötel, ugrószekrény, magasugró készlet, bordásfalak, trambulín</p>	<p>Szalagok</p> <p>Pumpa, medicinlabda</p>

<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: csúszda, mászóakák, hinták, lépegetők – egyensúlyozók, labdák, mászó fal, láncos-híd (1db), mérleg hinták</p>	<p>Rollerok, kerékpárok pótlása</p>
<p>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, beszélgető képek, szemléltető képek</p>	<p>Mesekönyvek, leporellók bővítése, pótlása</p>
<p>Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök: különböző papírok, ceruzák, festékek, ecsetek, gyurmák, zsírkréták, filcek, ollók, ragasztók, fonalak</p>	
<p>Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök: dobok, csörgő dobok, kézi ritmushangszerek, xilofon, metalofon, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak</p>	
<p>A környezet megismerését segítő eszközök: képeskönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, kártya sorozat, nagyítók, fali tábla, emberi test, természet és védelme, családi hang lottó, test- és arckifejezések, közlekedési táblák, foglalkoztatók</p>	
<p>Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközeink: Mértani testek, síkidomok, Különböző méretekhez szükséges eszközök, Tükrök különböző méretben, Szimmetria, nézőpontok</p>	<p>A gyermekek méreteihez igazított eszközök, csoportszobában partvis, seprű, lapát, öntözőkanna, szivacsok, stb...</p>
<p>Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a következő eszközeink biztosítottak: étkezéshez szükséges eszközök, kötények, udvari szerszámok</p>	
<p>Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: Magnetofon kazettás, CD, DVD lejátszó, Diavetítő, diák, Televízió, Videó lejátszó, videó kazetták</p>	

Darány tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök Gyakorló játék: Autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, különböző anyagú és mé-</p>	<p>Különböző méretű autók, kirakók, leporellók</p>

<p>retű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók</p> <p>Szerepjáték: Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, fésülködőasztal, kisebb-nagyobb méretű textíliák</p> <p>Konstruáló játék: Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, Hama mozaik kirakó, Pötyi kirakó, kása-és szalma gyöngyök</p> <p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok: Virágos rét, Almafák, Ki nevet a végén?, Malom, Puzzle, Memória- és lottó játékok</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák (60 db)</p>	<p>babaruhák, szerepjáték kellékei (orvosos, boltos, család, rendőr, postás stb...)</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok 5 db, zsámoly (1 db), tornaszőnyegek (4 db), greiswald – készletek, tornakarikák, botok, szalagok, babzsákok különböző méretű léglabdák (90 db), teszhenger, pumpa, húzókötel, körkötel, mászó háló, kötéllétra, ugrószekrény, magasugró készlet, medicinlabdák, bordásfalak, trambulin</p>	<p>kézi súlyzók</p> <p>kötél egyensúlyozó járáshoz</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: csúszda, mászókák, hinták, lépegetők – egyensúlyozók, ugráló kötelek, labdák, lengőgerenda, mászó fal, láncos-híd, mérleg hinták</p>	<p>Rollerok, kerékpárok</p> <p>Mókus kerék</p>
<p>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, beszéltető képek, szemléltető képek,</p>	<p>Mesekönyvek, leporellók</p>
<p>Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök: különböző papírok, ceruzák, festékek, ecsetek, gyurmák, zsírkréták, filcek, ollók, ragasztók, fonalak</p>	<p>színes ceruzák különböző vastagságban, gyurma, zsírkréta, ragasztó, az elhasználódás mértékében</p>
<p>Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök: dobok, csörgő dobok, kézi ritmushangszerek, xilofon, metalofon, furulya, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak</p>	<p>gyermek xilofon</p>

<p>A környezet megismerését segítő eszközök:</p> <p>képeskönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, kártya sorozat, filctábla, tépőzáras figurákkal, különböző témakörökhöz, nagyítók, térképek, fali táblák, földgömb, emberi test, természet és védelme, családi hang lottó, test és arc kifejezések, közlekedési táblák, foglalkoztatók</p>	
<p>Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközeink :</p> <p>MINIMAT készlet, kiegészítői is rendelkezésre állnak, Mértani testek, síkidomok, Különböző mérésekhez szükséges eszközök, Maci család feladat kártya, feladatlap Szimmetria, nézőpontok, Dominó számképek</p>	
<p>Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a következő eszközeink biztosítottak:</p> <p>étkezéshez szükséges eszközök, köpenyek, kötények, udvari szerszámok</p>	<p>gyermek poharak, tányérok</p>
<p>Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök:</p> <p>Magnetofon kazettás, CD, DVD lejátszó, Lemezjátszó, Diavetítő, diák, Vetítívászon, Televízió, Videó lejátszó, videó kazetták, MP 3 lejátszó, Digitális fényképezőgép, Mágneses táblák</p>	

Hedrehely tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök:</p> <p>Gyakorló játékok:</p> <p>Autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, különböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók</p> <p>Szerepjáték:</p> <p>Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, fésülködőasztal, kisebb-nagyobb méretű textíliák</p> <p>Konstruáló játékok:</p> <p>Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, Hama mozaik kirakó, Pötyi kirakó, kása-és szalma gyöngyök</p>	<p>Különböző méretű autók, kirakók, leporellók</p> <p>babaruhák, szerepjáték kellékei (orvosos, boltos, család, rendőr, postás stb...)</p>

<p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok: Virágos rét, Ki nevet a végén? Puzzle, Memória- és lottó játékok, Forma beillesztő játékok, Boszorkánykút, Színes csillagok; Színes pillangók;</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák (60 db)</p>	<p>Emberek bábok.</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok 3 db, zsámoly (1 db), tornakarikák, botok, szalagok, babzsákok különböző méretű léglabdák (13 db), húzókötel, körkötel, kötélletra</p>	<p>kézi súlyzókat torna szőnyeg kötel egyensúlyozó járáshoz</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: csúszda, mászóházak, hinták, lépegetők – egyensúlyozók, ugráló kötelek, labdák, lengőgerenda, (láncos-híd), mérleg hinta, mókus kerék, labda dobáló tölcser, 3-as rugós játék</p>	<p>Rollerok, kerékpárok</p>
<p>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, beszéltető képek, szemléltető képek,</p>	<p>Mesekönyvek, leporellók</p>
<p>Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök: különböző papírok, ceruzák, festékek, ecsetek, gyurmák, zsírkréták, filcek, ollók, ragasztók, fonalak</p>	<p>mindegyik az elhasználódás mértékében</p>
<p>Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök: dobok, csörgő dobok, kézi ritmushangszerek, xilofon, metalofon, furulya, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak</p>	
<p>A környezet megismerését segítő eszközök: képeskönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, kártya sorozat, fali táblák</p>	<p>földgömb, emberi test, természet és védelme, családi hang lottó, test és arc kifejezések, közlekedési táblák, foglalkoztatók</p>
<p>Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközeink: Mértani testek, síkidomok, Különböző méretekhez szükséges eszközök, Dominó számképek</p>	
<p>Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a</p>	

következő eszközeink biztosítottak: étkezéshez szükséges eszközök, kötények, udvari szerszámok	gyermek poharak, tányérok
Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: CD, DVD lejátszó, Televízió, Mágneses táblák, Számítógép, szkennelő, nyomtató, lamináló	Diavetítő? diák? Digitális fényképezőgép

Homokszentgyörgy tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök</p> <p>Gyakorló játék: Autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, különböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók</p> <p>Szerepjáték: Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, kisebb-nagyobb méretű textíliák</p> <p>Konstruáló játék: Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok</p> <p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok, Puzzle, Memória- és lottó játékok</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), ujjbábok, kesztyűbábok, fejbábok</p>	<p>Különböző méretű autók, kirakók, babák</p> <p>babaruhák, szerepjáték kellékei (orvosos, boltos, család, rendőr, postás stb...)</p> <p>Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok, zsámolyok, tornaszőnyegek, tornakarikák, botok, szalagok, babzsákok különböző méretű léglabdák, húzókötel, körkötel, medicinlabdák, bordásfalak, trambulin</p>	<p>mászóháló kötél egyensúlyozó járáshoz</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: csúszda, mászóakák, hinták, ugráló kötelek, labdák, mérleg hinta</p>	<p>Rollerok, kerékpárok, Mókus kerék, lépegetők – egyensúlyozók</p>
<p>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, beszélgető képek, szemléltető képek</p>	
<p>Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök:</p>	<p>színes ceruzák különböző vastagságban,</p>

különböző papírok, ceruzák, festékek,
ecsetek, gyurmák, zsírkréták, filcek, ollók,
ragasztók

gyurma, zsírkréta, ragasztó, az elhasználódás
mértékében

<p>Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök: dobok, csörgő dobok, kézi ritmushangszerek, furulya, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak</p>	
<p>A környezet megismerését segítő eszközök: képeskönyvek, kártya sorozat, emberi test, természet és védelme, családi hang lottó, test és arc kifejezések, közlekedési táblák, foglalkoztatók</p>	nagyítók, földgömb
<p>Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközeink: Mértani testek, síkidomok, Különböző méretekhez szükséges eszközök, Maci család feladat kártya, feladatlap</p> <p>Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a következő eszközeink biztosítottak: étkezéshez szükséges eszközök, kötények, udvari szerszámok</p>	
<p>Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: Magnetofon kazettás, DVD lejátszó, Lemezjátszó, diák, Televízió, Videó lejátszó, videó kazetták, Digitális fényképezőgép</p>	Vetítővászon, Diavetítő, CD lejátszó

Istvándi tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök</p> <p>Gyakorló játék: Fa autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, különböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók</p> <p>Szerepjáték: Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, fésülködőasztal, kisebb-nagyobb méretű textíliák, babakocsik, fej és kesztyű bábok, szerelőasztal, elárusító pult, orvosi kellékek</p>	<p>Különböző méretű autók, kirakók, leporellók</p> <p>babaruhák, szerepjáték kellékei (orvosos, boltos, család, rendőr, postás stb...)</p>

<p>Konstruáló játékok: Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, Kreatív pakk kirakó, színes kirakó, fagyöngyök, Legó, Dupló, Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok: Virágos rét, Almafák, Ki nevet a végén?, Malom, Puzzle, Memória- és lottó játékok, kártyák</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Fej és kesztyű bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák, bábparaván</p>	
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok, zsámolyok, tornaszőnyegek, tornakarikák, botok, greiswald – készletek, tornakarikák, botok, szalagok, babzsákok különböző méretű léglabdák, testhenger család, húzókötel, körkötel, kötélletra, ugrószerény, medicinlabdák, bordásfalak, trambulín</p>	kézi súlyzó, magasugró készlet
<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: csúszda, mászóházak, hinták, lépegetők – egyensúlyozók, ugráló kötelek, labdák, lengőgerenda, mókuskerék, láncos-híd, mérleg hinták, rugós játékok, mászó kukac</p>	Rollerok, kerékpárok,
<p>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, beszélgető képek, szemléltető képek, magnó</p>	Mesekönyvek, leporellók
<p>Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök: különböző papírok, ceruzák, festékek, ecsetek, gyurma, zsírkréták, filcek, ollók, ragasztók, agyag, természetes anyagok, fonalak</p>	színes ceruzák különböző vastagságban, gyurma, zsírkréta, ragasztó, az elhasználódás mértékében
<p>Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök: dobok, csörgő dobok, kézi ritmushangszerek, xilofon, metalofon, furulya, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak, magnó, különböző műsoros kazetták</p>	gyermek xilofon, csörgők
<p>A környezet megismerését segítő eszközök: képeskönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, kártya sorozat, filctábla, tépőzárás figurákkal, különböző témakörökhöz, nagyítók</p>	

<p>Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközeink:</p> <p>Mértani testek, síkidomok, Különböző méresekhez szükséges eszközök, Maci család feladat kártya, feladatlap, MINIMAT készlet, Dominó számképek</p>	
<p>Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a következő eszközeink biztosítottak:</p> <p>étkezéshez szükséges eszközök, kötények, udvari szerszámok</p>	
<p>Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök:</p> <p>Magnetofon kazettás, DVD lejátszó, Lemezjátszó, Diavetítő, diák, Vetítő vászon, Televízió, Videó lejátszó, videó kazetták, Digitális fényképezőgép, Fénymásoló, Mágneses táblák, Spirálozó</p>	

Kálmánca tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök:</p> <p>Gyakorló játék:</p> <p>Autók, vonatok, járművek különböző méretben formában, babák, különböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók, logi vár,</p> <p>Szerepjáték:</p> <p>Babák, babaruhák, babakocsik, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, elárusító polc, kisebb-nagyobb méretű textíliák</p> <p>Konstruáló játék:</p> <p>Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, forma – mozaik – pötyi - piramis kirakó, kisebb-nagyobb méretű gyöngyök, fűzőcske játékok, LEGÓ,</p>	<p>Különböző méretű autók, kirakók, leporellók</p> <p>babák, szerepjáték kellékei (orvosos, boltos, család, rendőr, postás stb...)</p>

<p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok: kip-kop kalapács, boldog egerek, prima (ravensburger), qvadari memo, fűzőcske társas, évszakok, polip, háziállatok, matematikai képességfejlesztő, Ki vagyok én?, halacskek, többféle puzzle, spring HOBLA, kártyák, memória- és lottó játékok, tűzoltók, farm, boszorkánykút, logikus színikirakó, Logiko Primo, memo magnetics, colorama,</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák (35 db)</p>	
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok (2 db), tornaszőnyeg (1 db), tornakarikák, szalagok, babzsákok különböző méretű léglabdák (40 db), húzókötel, körkötel, kötélletra, magasugró készlet, füles labdák, trambulín</p>	tornabotok, zsámoly, greiswald I.,
<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: lengő hinták, mókuserék, lépegetők – egyensúlyozók, ugráló kötelek, labdák, fa - mászó vár csúszdával, mérleg hinták, autó, gumik</p>	Rollerok, kerékpárok, Mókuserék
<p>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, anyanyelvi képsorozat állvánnyal, minden témakörhöz beszélgető képek, szemléltető képek, papírszínház</p>	Mesekönyvek, leporellók
<p>Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök: különböző papírok, ceruzák, festékek, ecsetek, gyurmák, zsírkréták, filcek, ollók, ragasztók, fonalak található</p>	színes ceruzák különböző vastagságban, gyurma, zsírkréta, ragasztó, az elhasználódás mértékében
<p>Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök: dobok, csörgő dobok, kézi ritmushangszerek, metalofon, furulya, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak</p>	
<p>A környezet megismerését segítő eszközök: képeskönyvek, kártya sorozat, filctábla, különböző témakörökhöz, nagyítók, fali táblák, hangfelismeréshez kazetták</p>	tépőzáras figurák állatok, gyümölcsök, stb.
<p>Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközeink: MINIMAT készlet, kiegészítői, Mértani testek, síkidomok, Különböző mérésekhez szükséges eszközök, kártya, társasjátékok, feladatlap, Dominó számképek</p>	

<p>Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a következő eszközeink biztosítottak: étkezéshez szükséges eszközök, kötények, udvari szerszámok</p>	<p>gyermek poharak, tányérok, partvis, test és arckifejezések, söprűk, ásók</p>
<p>Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: Magnetofon kazettás, CD, DVD lejátszó, Lemezjátszó, Diavetítő, diák, Televízió, Videó lejátszó, videó kazetták, Fénymásoló, Nyomtató tintasugaras, Nyomtató lézer, számítógép</p>	<p>Vetítővászon, Digitális fényképezőgép, Tükör, galéria</p>

Lad tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök: Gyakorló játék: Autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, különböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók , autópálya, műanyag házi állatok, vad állatok, Montessori torony, vödrös torony építő játék, forma felismerő gömb, Szerepjáték: Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, mikrohullámú sütő, babakonyha bútorai, kisebb-nagyobb méretű textíliák, fésülhető póni, fodrász kellékek, orvosi táskák, bőröndök. család fa figurák, vasaló deszka, vasaló Konstruáló játék: Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, , Pötyi kirakó, piramis játék, Hama gyöngyök, fa gyöngyök, mágnes építő, Lego, Java játék, mese kocka, Jenga, Gigo állatcsalád</p>	<p>leporellók német nyelven is, közlekedési eszközök (fa, műanyag), mágneses tábla babaruhák, szerepjáték kellékei (orvosos, boltos, család, rendőr, postás stb...)</p>

<p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok: Fa dominók, kártyajátékok, Képes lottó, képes ABC játék, Micimackó képes története, Kirakó játékok (kisebb-nagyobb, különböző anyagokból) fa fűzőcske, memória játékok, társasjátékok, Logoco készlet</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák (27), fejbábok</p>	<p>Társasjátékok, német nyelvű fejlesztő játékok</p> <p>Bábok, fejbábok</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapad, Greiswald – készlet, tornakarikák, labdák, ugrókötél</p>	<p>Mozgásfejlesztő eszközök: labdák, babszakok, mozgásfejlesztő készlet, stb.</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: csúszda, mászóakák, hinták, lépegetők – egyensúlyozók, ugráló kötelek, labdák, lánco-s-híd, mérleg hinták, ugráló labdák, rollerek, karikák, motorok, kosárlabda palánk</p>	<p>Rollerok, kerékpárok, Bóják, lépegetők</p>
<p>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, beszéltető képek, szemléltető képek,</p>	<p>Mesekönyvek, leporellók, német nyelven is.</p>
<p>Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök: különböző papírok, ceruzák, festékek, ecsetek, gyurma, zsírkréták, filcek, ollók, ragasztók, fonalak</p>	<p>Színes ceruzák különböző vastagságban, gyurma, zsírkréta, ragasztó, különböző papírok az elhasználódás mértékében. Agyag, süthető gyurma</p>
<p>Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök: dobok, csörgő dobok, kézi ritmushangszerek, xilofon, metalofon, furulya, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak</p>	
<p>A környezet megismerését segítő eszközök: képeskönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, kártya sorozat, gyermek távcsövek</p>	<p>nagyítók, fali táblák, ismeretterjesztő könyvek, foglalkoztatók</p>
<p>Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközeink: MINIMAT készlet, kiegészítők, Mértani testek, síkidomok, Dominó számképek</p>	

<p>Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a következő eszközeink biztosítottak: étkezéshez szükséges eszközök, udvari szer- számok</p>	Kötények
<p>Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: Magnetofon kazettás, CD, lejátszó, Lemezjátszó, Diavetítő, diák, Televízió, Videó lejátszó, videó kazetták, Digitális fényképezőgép, Videókamera</p>	DVD lejátszó, Internet hozzáférés, német nyelvű kazetták, Cd-k, nemzetiségi tánc- szoknyák, ruhák

Lakócsa Tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök: Gyakorló játék: Autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, Okülönböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók</p> <p>Szerepjáték: Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, fésülködőasztal, kisebb-nagyobb méretű textíliák,</p> <p>Konstuáló játék: Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, Hama mozaik kirakó, Pötyi kirakó, kása-és szalma gyöngyök</p> <p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok: Virágos rét, Almafák, Ki nevet a végén?, Malom, Puzzle, Memória- és lottó játékok</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák</p>	<p>Különböző méretű autók, montessori játékok, kirakók, leporellók</p> <p>Szerepjátszó eszközök megrongálódott darabjainak folyamatos pótlása, cseréje(kis értékű tárgyi eszközök</p> <p>További konstruáló játékok: pl. Mega építő, Lego építő, Babilon golyók, Mozaik építő, mechanikai játékok, stb...</p> <p>Kártyák, puzzle játékok, mesekockák, memória- és lottó játékok, egyéb társas játékok</p> <p>Fejmaszkok, ujjbábok, bábparaván</p>
<p>Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközök: Csoportszobai, tornatermi eszközök: Tini kondi, kendők, labdák, babzsákok, Greiswald I. készlet, tornaszőnyeg, tornapad, bordásfal, karikák, ugrókötelek, babzsákok</p> <p>Udvari: Csúszdák, mászóakák, mókuskerék, rugós hin-</p>	<p>Wesco mozgást fejlesztő eszközkészlet 1 db, labdák különböző méretben, ugrókötelek, karikák, kosárlabda állvány 1 db</p> <p>Kerékpárok, motorok, rollerek, lengő hinta,</p>

ták, hopplabdák, ugrókötelek, karikák, nagy méretű dömperek, műanyag motorok	kötelek, karikák, labdák folyamatos pótlása, a meglévő fából készült mászóókák felújítása,
Zenei nevelést segítő eszközök: Csörgő dobok, dobok, csörgők, triangulumok, cintányérok, furulya, szakmai, módszertani kiadványok, magyar és horvát nyelvű zenei kazetták, cd-k	Metallofon, xilofon a pedagógusoknak, hangokra szedhető metallofon, xilofon a gyermekek részére, csengősor, különböző fából készült ritmushangszer, hangzókokkák, horvát nyelvű zenei kiadványok(CD, DVD, kazetták, énekes könyvek)
Anyanyelvi és irodalmi nevelés eszközei: Könyvek, leporellók, bábok, bábtartó, szemléltető képek, diavetítő, diafilmek, szakirodalmi kiadványok, Társas játékok: Keresd a párját! Játék a hangokkal	Könyvek, leporellók, Horvát nyelvű irodalmi kiadványok bővítése, folyamatos újítása, Bábparaván 1 db, bábok gyermek kézre, ujjbáb mesekészletek,
Vizuális nevelés és barkácsolás eszközei: Rajzlapok, írólapok, színes papír, krepp papír, különböző vastagságú ceruzák, víz-és temperafestékek, gyurma, gyurmatábla, ragasztó, ollók, különböző vastagságú ecsetek, zsírkréták Különböző anyagú és színű papírok, fonalak, rajzkréták, filctollak	A felsoroltak készleten tartása, nagy méretű mágneses táblai 1db, barkács készlet
Környezeti nevelés eszközei: Növények világa, Állatok világa, Ismeretterjesztő könyvek, Állatok és kicsinyeik, Szemléltető képek, Érzékelést fejlesztő játékok: tapintás, szaglás, súly, folyamat puzzle, Színek és formák társasjáték, Környezetünk hangjai: erdei állatok, háziállatok, madarak, közlekedés, lakás, pótlása folyamatábrák, öltöztető babák folyamat puzzle, téri- és idői tájékozódást fejlesztő eszközök, LOGICO	A természeti és társadalmi környezet megismerését segítő játékok, fejlesztő eszközök
Matematikai nevelés eszközei: Minimat készletek, Különböző mérésekhez szükséges: hosszúság, magasság, szélesség, Mértani testek, Számok –számképek puzzle, Számok és formák filctábla tépőzáras figurákkal, kis méretű mágneses táblák, gyöngyfűző készlet, LOGICO, Nagy méretű tükör 2 db	Tükrök kis méretben, súlyméréshez szükséges eszköz: kétkarú mérleg, mágneses tábla, fejlesztő játékok
Munka jellegű tevékenységek eszközei: Étkezéshez szükséges eszközök, Kötények, takarító eszközök: seprű, partvis, szemeteslapát, a gyermekek méretére tervezett udvari szerszámok: ásó, kapa, gereblye;	

Önkiszolgálás, étkezés eszközei: Étkészletek, evőeszközök, Törölközők, Ágyak, ágyvászna	Minőségi, ütésálló poharak, tányérok, Kisméretű kéztörölő törölközők, Falra szerelhető szappanadagoló 2 db
A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: Számítógép a gyermekek részére, Diavetítő, diafilmek, TV, Rádiós –cd lejátszó magnó, Mini-hifi torony, Videó lejátszó	Digitális fényképezőgép 1 db, DVD lejátszó 1 db, fejlesztést segítő DVD kiadványok (pl. környezeti nevelés témában)

Szülök tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Játékeszközök</p> <p>Gyakorló játékok: Autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, különböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók</p> <p>Szerepjáték: Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, fésülködőasztal, kisebb-nagyobb méretű textíliák</p> <p>Konstruáló játékok: Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, Pötyi kirakó, logikai fa kirakókása, lego készlet</p> <p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok, Boszorkánykút, tojáslopó Puzzlek, Memória- és lottó játékok, Aktiviti</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák (60 db)</p>	<p>Különböző méretű autók, kirakók, leporellók</p> <p>szerepjáték kellékei (orvosos, boltos, rendőr, fodrász stb...)</p> <p>Kártyák, társas játékok</p> <p>Hiányzó bábok, fejdíszek</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok 2 db, tornaszőnyegek (2 db), műanyag mozgásfejlesztő készlet, bújócskacső, tornakarikák, szalagok, babzsákok, gördeszka, húzókötel, bordásfal, trambulín</p>	<p>körkötél, ugrószekrény, magasugró készlet, medicinlabdák, mászó háló, kötélletra</p>
<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: csúszdák, mászóakák, hinta, ugráló kötelek,</p>	<p>Rollerok, motorok, lépegetők – egyensúlyozók, mérleg hinták</p>

labdák	
Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, beszélgető képek, szemléltető képek,	Mesekönyvek, leporellók, Német nyelvű mesekönyvek
Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök: különböző papírok, ceruzák, festékek, ecsetek, gyurmák, zsírkréták, filcek, ollók, ragasztók, fonalak található minden csoportban.	színes ceruzák különböző vastagságban, zsírkréta, ragasztó, az elhasználódás mértékében
Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök: Orf –hangszerek, kézi ritmushangszerek, furulya, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak	
A környezet megismerését segítő eszközök: képeskönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, kártya sorozat, térképek, emberi és a természetben megtalálható hangok CD-n és szemléltető képek hozzá, fa állítható naptár órával	nagyítók, földgömb, közlekedési táblák, filctábla, tépőzáras figurákkal, különböző témakörökhöz
Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközeink: MINIMAT készlet, kiegészítői, Mértani testek, síkidomok, Különböző méresekhez szükséges eszközök, Feladatlapok, Dominó számképek, Nagyméretű dobókocka 3 db	
Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a következő eszközeink biztosítottak: étkezéshez szükséges eszközök, kötények, udvari lombsöprű 2 db, kisseprő 2 db	gyermek poharak, tányérok, kancsók
Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: CD, DVD lejátszó a TV-hez, Diavetítő, diák, Vetítővászon, Televízió, Videó lejátszó, videó kazetták, Digitális fényképezőgép	Hordozható Mini HIFI

Vízvár tagóvoda

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
------------------	---

<p>Játékeszközök</p> <p>Gyakorló játékok: Autók, vonatok különböző méretben és formában, babák, különböző anyagú és méretű építő játékok, forma kereső, kirakó játékok, leporellók</p> <p>Szerepjáték: Babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, babaszoba, babakonyha bútorai, kisebb-nagyobb méretű textíliák</p> <p>Konstruáló játékok: Különböző méretű, anyagú és formájú építőjátékok, mozaik kirakó, Pötyi kirakó, különböző méretű gyöngyök, Mágneses összerakó játékok</p> <p>Szabályjátékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok: Társasjátékok: Ki nevet a végén?, Malom, Puzzle, Memória- és lottó játékok. KI-kicsoda ?</p> <p>Dramatizálás és bábozás: Bábok (állatok, emberek), változatos anyagú és méretű textíliák</p>	<p>Különböző méretű autók, kirakók, leporellók</p> <p>babaruhák, szerepjáték kellékei (orvosos, boltos, család, rendőr, postás stb...)</p>
---	--

<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok 2 db, zsámoly (1 db), tornaszőnyegek (2 db), greiswald – /1 elem, tornakarikák, szalagok, babzsákok különböző méretű léglabdák (30 db), húzókötel, körkötel, kötélletra, medicinlabda, roll labda, bordásfalak, trambulín, komplett mozgásfejlesztő készlet</p>	
<p>Mozgástevékenységet segítő udvari eszközök: csúszda, mászóakák, hinták, ugráló kötelek, labdák, láncos-híd, rugós hinták, tricikli, kerékpár</p>	
<p>Anyanyelvi fejlődést, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, beszéltető képek, szemléltető képek,</p>	<p>Mesekönyvek, leporellók</p>
<p>Rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet fejlesztő eszközök: különböző papírok, ceruzák, festékek, ecsetek, gyurmák, zsírkréták, filcek, ollók, ragasztók, fonalak, Többfunkciós festő és rajztábla</p>	<p>színes ceruzák különböző vastagságban, gyurma, zsírkréta, ragasztó, az elhasználódás mértékében</p>
<p>Énekléshez, zenéléshez szükséges eszközök: dobok, csörgő dobok, xilofon, metalofon, furulya, hallás és ritmusfejlesztő tárgyak, nagy óvodai ritmuskészlet</p>	
<p>A környezet megismerését segítő eszközök: képeskönyvek, ismeretterjesztő kiadványok különböző témakörökhöz, nagyítók, térképek, fali táblák, földgömb</p>	<p>természet és védelme, test és arc kifejezések, közlekedési táblák, foglalkoztatók</p>
<p>Környezeti – téri – formai – mennyiségi megismerését segítő eszközeink: MINIMAT készlet, Mértani testek, síkidomok, különböző mérésekhez szükséges eszközök, Szimmetria, nézőpontok, Dominó számképek</p>	
<p>Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez pl.: étkezés, udvari munkák, a következő eszközeink biztosítottak: étkezéshez szükséges eszközök, köpenyek, kötények, udvari szerszámok</p>	
<p>Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: Magnetofon kazettás, CD, DVD lejátszó, Lemezjátszó, Diavetítő, diák, Vetítívászon, Televízió, Videó lejátszó, videó kazetták, Mágneses táblák, Számítógép, DVD kamera</p>	

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program hatálya:

A Pedagógiai programban meghatározottak kiterjednek az óvodával jogviszonyban álló minden személyre, és az intézmény közalkalmazottaira. Hatálybalépésével egyidejűleg **2024.03.01- től** érvényét veszti az óvoda előző nevelési programja.

A Pedagógiai Program elfogadása, legitimálása:

A Pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el, és az óvodavezető jóváhagyásával válik érvényessé. A Pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges.

7.3 A Pedagógiai program érvényessége:

A program felülvizsgálata legalább ötévente szükségessé válik, még akkor is, ha erre nincs központi, illetve felsőbb rendelkezés. Az óvoda vezetőségének át kell tekintenie a Pedagógiai programot, hogy megfelel-e a hatályos jogszabályi előírásoknak, érvényesülnek-e az előírásai, eleget tesz-e az intézmény által kitűzött célnak.

7.4 A Pedagógiai Program nyilvánossága

A Pedagógiai programot jóváhagyás után nyilvánosságra kell hozni, és a szokásos módon elérhetővé kell tenni, melynek helyszíne a mindenkori tagóvodák vezetőjének irodája. A tagóvoda vezetők kötelesek a dokumentumot - átolvasásra biztosítani - nyilvánossá tenni.

Darány , 2024. 02. 23

.....
Intézményvezető

HATÁROZAT

A Drávamenti Óvodák nevelőtestülete megismerte a **Pedagógiai programot**, azt a kiegészítéssel módosított és **benne szereplő 2 sz. mellékletben az egészségvédelmi programmal** és a 3. számú mellékletben a **könyezetvédelmi tervvel** valamint 4 sz. mellékletben foglalt **tehetségprorammal** és az **5. sz. Esélyteremtési Programmal** egyetért, és **azokat elfogadja.**

Kelt, 2024.02.23.

A nevelőtestület nevében:

jegyzőkönyvvezető

intézményvezető

Ph.

Legitimációs záradék

A Drávamenti Óvodák, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat 2024 február 23- án - án a barcsi Művelődési Házban tartott nevelési értekezletén az intézmény pedagógiai program módosítását egyhangúlag elfogadta.

Kelt: Darány, 2024.02.23.

.....
ellenjegyző

.....
intézményvezető

a szülői szervezet nevében:

.....

A Barcsi Többcélú Kistrésgyi Társulás Tanácsa a 3/2024(II.26.) határozatszámával a Drávaemneti Óvodák Pedagógiai Programjának módosítását elfogadta.

a fenntartó nevében :

.....
Reiz Tamás elnök

1. sz mell.

Bemenet- és kimenetvizsgálat

Gyermek jele:

Tevékenységek	Pont	Bemenet Ideje:	Középső csoport	Kimenet Ideje:
I. Önkiszolgáló tevékenységek (öltözködés-étkezés- tiszt- álkodás)				
- teljesen önálló	4			
- kis segítséget igényel	3			
- állandó segítséget igényel	2			
- problémás	1			
II. Szocializáció, érzelmi nevelés				
1. együttműködés szabályai				
- pontosan betartja	4			
- próbálja betartani	3			
- figyelmeztetésre betartja	2			
- nehezen fogadja el	1			
2. Felnőttekkel szemben				
- kezdeményező	5			
- együttműködő	4			
- közömbös	3			
- visszahúzó	2			
- elutasító	1			
3. Társaival szemben				
- kezdeményező	6			
- együttműködő	5			
- elfogadó	4			
- visszahúzó	3			
- elutasító	2			
- öntörvényű, goromba	1			
III. Játék				
- irányító-kezdeményező	5			
- együttműködő-kitartó	4			
- alkalmazkodó	3			
- magányos	2			
- visszahúzó	2			
- motiváltság hiánya jellemzi	2			
- passzív	1			
1. Érzelmi, akarati jellemzők				
- kiegyensúlyozott, vidám-lelkes	5			
- nyugtalan-változó hangulatú	3			
- félnk-szorongó	3			
- kiegyensúlyozatlan	1			
- erőszakos	1			
IV. Kommunikáció				
1. Szókincs				

- gazdag	4			
- életkorának megfelelő	3			
- szegényes, hiányos	2			
- nem beszél	1			
Tevékenység	Pont	Bemenet	Középső	Kimenet
2. Hangképzés				
- tiszta érthető	3			
- egy-két hanghibával	2			
- nehezen érthető	1			
3. Hangerő				
- megfelelő	2			
- túl hangos	1			
- túl halk	1			
4. Beszédtempó				
- megfelelő-folyamatos	2			
- gyors-hadaró	1			
- lassú-vontatott	1			
V. Figyelme				
- kitartó, koncentrált	5			
- változó	4			
- rövid ideig tartó	3			
Érdeklődése (játékban, foglalkozáson)				
- tartós, sokoldalú	5			
- egy területre irányuló	4			
- változó	3			
- nehezen felkelthető	2			
- kialakulatlan	1			
VI. Mozgás				
- összerendezett, harmonikus	2			
- rendezetlen	1			
1. Térbeli tájékozódása				
- biztos	4			
- néha téveszt	3			
- bizonytalan	2			
- kialakulóban van	1			
2. Eszközhasználat, kezűgyesség				
- kiemelkedő	4			
- jó	3			
- megfelelő	2			
- fejlesztésre szorul	1			
3. Kezűgyesség				
- ügyes, önálló	3			
- kevés segítséget igényel	2			
- önállótlan	1			
4. Ceruzafogás				
- biztos, szabályos	2			
- bizonytalan	1			
Dominancia				
- jobb	J			
- bal	B			
- kétkezes	K			
Adható pontszám: 65 = 100%				

Elért pontszám összesen:			
Szülő aláírása:			

A fejlettségvizsgálat értékelési rendszere

A skála számjegyei és a hozzájuk rendelt meghatározások	
5	Ezt a tevékenységet a gyermekek önállóan végzik, része a mindennapi életnek.
4	Ezt a tevékenységet a gyermek kis segítséggel végzi, gyakran megfigyelhető.
3	Erre a tevékenységre a gyermek részéről vannak próbálkozások, de segítséget
2	Ezt a tevékenységet a gyermek sok segítséggel végzi az óvónő
1	A gyermek érdeklődik a tevékenység iránt, voltak már próbálkozások.
0	Ezzel a tevékenységgel kapcsolatban semmilyen szándék nem tapasztalható a gyermeknél.

Bevezetés

A köznevelési törvény módosításának megfelelően (20/2012.VIII.31. EMMI rendelet) az óvodai egészségnevelés, a gyermekek egészségének, biztonságának védelmével kapcsolatos feladatok, illetve az ezzel összefüggő egészségfejlesztési stratégia felállítása intézményünkben a törvényességi előírásoknak megfelelően került kidolgozásra . A program elkészítésének célja, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk.

Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke. Az egészség modern értelmezése a testi, lelki, társkapcsolati biztonságot, az aktív, alkalmazkodó és társkapcsolati jólétet foglalja magába, melyen nem csupán az orvosilag felülvizsgált egészségi állapotot értjük, hanem az egészség aktív, célirányos megvalósítását, az egészségvédelemre vonatkozó folyamatos ismeretbirtoklást, az egészségesebb választását, valamint annak visszajelzését.

Óvodáskorban az egészségre nevelés kihat az élet további szakaszaira is és nagy jelentősége van, abban, hogy az óvodáskorú gyermekek hogyan fejlődik tovább. A program elkészítésének célja az, hogy, a helyi adottságokhoz, és az óvodák használói köréhez igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, valamint felelősséget vállaljunk.

Az egészség azonosítható a testi, lelki és szociális harmónia állapotával. Fontos, hogy óvodásaink és az intézmény felnőtt közössége felismerjék az egészség értékjellegét. Ez a cél, akkor érhető el, ha megalapozzuk a gyermekekben az önmagukért és a másokért érzett felelősségtudatot.

Általános cél és feladat

Célunk a teljes óvodai életet átfogó, az óvodai nevelés megkülönböztetett szerepéből adódó, a gyermeki személyiségfejlesztés szempontjából alapozó jelentőségű egészségnevelési feladatok ellátása, mely felkészíti a gyermeket az egészségének védelmére, távlati céljaiban elősegíti a társadalom számára az egészséges, edzett, terhelést elbíró személyiség kialakulását.

Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal, életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk. Az egészség e három jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk – egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

3. Az egészségfejlesztési feladatok, programok, szinterek

- Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)
- Pszichohigiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)
- Szociohigiénés egészségfejlesztés.

3.1. Szomatikus egészségfejlesztési feladatok

Általános cél és feladat:

Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése címszó alatt megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

A szomatikus nevelés területei:

- Személyi higiénia fejlesztése
- Környezeti higiénia fejlesztése
- Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- A betegségek megelőzésére nevelés
- Napi rendszeres testmozgás, testedzés
- Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás.

3.1.1. Személyi higiénia fejlesztése

A személyi higiénia nevelés magában foglalja a gyermekek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és az anális toalettet, WC-papír használatát. Az öltözködést, mely a megfelelő viselet kiválasztását jelenti az időjárás és a tevékenységek figyelembevételével. Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásainak alakítását, valamint a ruházat higiéniját, tárolási feladatait. Pihenést, mely az ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően a nyugodt pihenés feltételeit biztosítja. Az alapvető személyi higiénia kialakítása

a gyermekekben, a példamutatással kezdődik. Minden óvodában dolgozó munkavállalótól elvárjuk a tiszta és ápolt megjelenést. Mivel a felnőtt minta a tanulási folyamatok alappillére, ezért nagyon fontos a minták közvetítése.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

- Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés- jellel ellátott fésű, fogmosó felszerelés, ágynemű, jelen elhelyezett törölköző.
- A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott polc, akasztó, ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott.
- Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, folyékony szappanadagolóval, körömkefével.
- A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek – méretű WC, melyekben megoldott a nemek szerinti elválasztás (fallal, ajtóval), és rendelkezésre áll a megfelelő felszerelés.
- Az óvodánkban lehetőség van a bevizelés, beszékelés utáni tisztálkodásra, dadus segítségével. A gyermekek számára biztosított orrtörüléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk.
- A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége melyhez a poharakat elérhető magasságban helyezük el.
- Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiénias szabályok betartására, ennek feltételeit (papírtörölő, nedves törölkendő, fertőtlenítő) mindig biztosítjuk.
- A délutáni pihenő előtt biztosítjuk a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését.
- A gyermekek elalvását segíti a biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Az ágyneműről és annak tisztántartásáról a szülő gondoskodik (két-három hetente).

- A HHH gyermekek részére szükség, igény szerint az óvoda biztosítja az ágyneműt és hálóruhát.

3.1.2. Környezeti higiénia fejlesztése

A kiemelt feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk minden intézményünkben, ahol egészséges színtereket tudunk biztosítani a gyerekek számára. A csoportszobák és az egyéb helységek, az óvodai udvar, a kiszolgáló helyiségek egyaránt azt a célt kell, hogy szolgálják, hogy a környezeti higiénia igény kialakulhasson a gyermekekben. Feladatunk, hogy a környezetünkben való tennivalókat felismertessük, pozitív viszonyt alakítsunk ki a környezetünkkel, és olyan megatartást alakítsunk ki a gyerekekben, mely a környezetvédő magatartást célozza. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás is feladatunk. A lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helységekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helységek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását. Udvari eszközeink az elvárt előírásoknak megfelelőek, de gyakori karbantartást igényelnek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk. Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot szükség szerint cseréljük.

A feltételek biztosítása

Példamutatással, ismeretközvetítéssel a környezettudatos ételszemléletet igyekszünk megalapozni- szelektív hulladékgyűjtés, kirándulások alkalmával, az óvodában közösen, az év jeles napjaihoz kapcsolódóan.

3.1.3. Az egészséges táplálkozás igényeinek kialakítása

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. A növekedéshez nagy mennyiségű tápanyag elfogyasztását igényli, hiszen az életkorra jellemző sok mozgás sok kalóriát „emészt fel”. Folyadékigénye is fokozott, amely az élénk anyagcsere folyamatoknak és a fokozott mozgásigényből eredő hő leadásnak a következménye.

A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a konyhával történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tej érzékeny, liszt érzékeny, stb.) a gyermekek étkezését. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást.

Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait- így az étkezés előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése.

- A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak.
- A feltálatl ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvcsináló ismereteket nyújtunk az ételről. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket.
- Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal. A családokkal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén is kiemelt feladat, ezért minden óvoda egészségnapokat, heteket tart, ahol segítik a szülők szemléletformálását.

A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit. A csoportszoba zsúfoltságtól mentes, kellemes hőmérsékletű, a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak. A feltálatl ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy- egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvcsináló ismereteket nyújtunk az ételről, német nyelven is.

Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízekeket. Megismer-tetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, kíméletes módon elkészített gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal, a belőlük nyert olajokkal, fűszerekkel.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkez-tetését a szülőkkel együttműködve oldjuk meg.

A gyermekek változatos étrendjéről saját konyhánk és vállalkozó által működtetett konyha és helyben melegítő konyháink gondoskodik.

Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást PI víz formájában. Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira. Táplálkozási rendellenesség – túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

3.1.4. A betegségek megelőzésére nevelés

Az orvosokkal, védőnőkkel együttműködve, elsődleges feladatunk az, hogy elérjük, hogy be-tteg, fertőzés átadására képes gyermek az óvodát ne látogassa. A szülő az óvónök jelzésére il-letve betegség esetén vigye orvoshoz gyermekét. A gyermek az óvodába járást újra, csak or-vosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében

Feltételek biztosítása

- A minden gyermek számára biztosított egyéni tisztálkodási szereket külön jellel helyezünk el, (erre szezonális betegségek időszakában fokozottan figyelünk) elhasználódás esetén a szülőket kérjük meg azok pótlására.
- A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést. Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével, gyermekorvosával, indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be. Kapcsolatot építünk ki az egészségügy szakembereivel, a preferált területeken szorgalmazzuk gyermekeink rendszeres vizsgálatát, így a fogászat, a szemészet, az ortopédia területén.

Szezonális fertőző betegségek megelőzésére vitaminban gazdag étrendet biztosítunk. Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés stb.) **A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek**

edzéséhez, rendszeres mozgásához szükséges feltételeket, minden adódó lehetőségek kihasználunk a levegőzésre (udvari fedett terasz), sétára, kirándulásra.

Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket lehetőség szerint elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. A betegségből történő felgyógyulásakor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük. (Csak érvényes orvosi igazolás ellenében fogadhatjuk ismét közösségben a gyermeket.)

Beszédhibás gyermekek esetében javaslatot teszünk a logopédiai vizsgálatra.

A nevelési tanácsadó szakembereivel kapcsolatot tartunk, akik évi rendszerességgel megvizsgálják a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, majd javaslatot adnak az egyéni bánásmódra és fejlesztésre. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

3.1.5. Napi rendszeres testmozgás, testedzés

E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai testnevelés foglalkozásokat.

Napjainkban a mindennapi mozgás feladata felértékelődött, hiszen a technika gyors fejlődésével egyre több a mozgásszegény életmódot folytató gyermek. A mozgásszegény életmód hosszú távon csökkenti a szellemi képességet is, elhízás is gyakori velejárója a helytelen életmódnak. Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást.

Feladatunk:

- a gyermekek mozgásigényének kielégítése,
- a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

Pedagógiai programunk hangsúlyos része a gyermekek mozgásfejlődésének elősegítése, így az egészségfejlesztési programban csak azok a területek kerültek megfogalmazásra, melyek a pedagógiai programot hivatottak kiegészíteni.

A testnevelés foglalkozások szervezésénél az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük. Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a fokozatosság elvét szem előtt tartva. A balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására kiemelt gondot fordítunk.

A feltételek biztosítása:

A szülőket változatos programok keretében vonjuk be azokba a rendezvényekbe, melyek az egészségfejlesztést szolgálják. Minden óvoda rendszeresen szervez, családi napot, sportnapot, Kistérségi sportrendezvényeket ahol a mozgásé a főszerep.

3.1.6. Balesetek megelőzésére nevelés

Az óvoda minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek részére az egészségük és testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, valamint ha észleli, hogy baleset veszélye fennáll vagy azt, hogy a gyermek balesetet szenvedett a szükséges intézkedéseket megtegye. Minden dolgozónak ismernie kell, és be kell tartania az óvoda munka és tűzvédelmi szabályzatát valamint a tűzriadó tervet. Az óvónők és dajkák az óvodai élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kíséreni a rendet megtartani és a baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni. Az óvónők kötelesek a gyermekekkel az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat ismertetni. Az óvodán kívüli és belüli foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra felhívni figyelmüket, és elmondani a tilos és elvárható magatartásformákat. A tanév megkezdésekor ismertetni kell a közlekedési szabályokat, balesetvédelmi előírásokat és visszakérdezéssel meggyőződni az ismeretek elsajátításáról. Az oktatás tartalmát és időpontját a csoportnaplóban rögzíteni kell. Az óvodavezetője az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi. Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal a szülőt értesíteni kell és a munkavédelmi felügyelőt. Ha a baleset bekövetkezett, azt nyilvántartjuk, és haladéktalanul kivizsgáljuk. A KIR-ben rögzítjük, és intézkedési tervet dolgozunk ki, az esetlegesen ismét előforduló hasonló baleset megelőzése érdekében. Minden óvodapedagógusunk egész évben a saját csoportjában minden olyan tevékenység előtt, mely veszélyt hordozhat, felhívja a figyelmet a betartandó szabályokra a veszély forrásaira. A megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetőek.

A közlekedés szabályainak megismertetését séták során és buszos közlekedések alkalmával gyakoroljuk.

Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról. Kirándulások alkalmával a gyermekeket, felnőtteket balesetvédelmi oktatásban részesítjük. Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Elsősegélynyújtás:

Az óvodában kijelölt helyen, kijelölt személy végzi. Évenként átvizsgálják és újratöltik az elsősegély ládát.

3.2. Pszicho higiénés egészségfejlesztés

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiénéjének megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) egyensúlyra törekszik.

Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiség tulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, az abúzus és deviancia megelőzését, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását.

A pszicho higiénés egészségfejlesztés területei:

- Egészséges életvezetés
- Stresszelhárítás
- Egészségre káros szokások megelőzése
- Érzelmi nevelés

3.2.1. Egészséges életvezetés

(egészséges életvezetés, hibás viselkedés megelőzése, kezelése)

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségételen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk, megóvni a gyermekeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, ki-merültségtől.

A feltételek biztosítása:

Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatos-
atosságot, ugyanakkor rugalmas legyen. A napirend egyes tevékenységei biztosítják a
gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét. A rendszeresen visszatérő és
ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára. Törekszünk a
kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedé-
smódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió).

3.2.2. Stressz – elhárítás

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és
kimerítő. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedé-
si zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk az idegrendszeri, – lelki egészségvédelem.

Feladatunk a stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz- hatások és helyzetek elkerülésével,
illetve a stressz hatások kompenzációja.

A feltételek biztosítása:

Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tár-
gyai a gyerekek méretéhez igazodjanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a
folyamatos erős zajforrás, vibráló fény. Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszer-
ességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást. A konfliktusokat igyekszünk

csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

3.2.3. Egészségre káros szokások mellőzése

A pszicho higiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás, drogozás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

Az óvodai nevelés területén célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.

Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk.

3.2.4. Érzelmi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását.

A feltételek biztosítása:

Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja. Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű és esetleges migráns gyerek beilleszkedésére.

A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása. Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletére épülő bizalmas, tapintatos és

elfogadó viselkedése és a szeretet. Törekvünk, hogy a gyermek-gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.

3.3. Szoci higiéniés egészségfejlesztés

A szoci higiéniés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélés közös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben, együttműködésre való részvételre nevelje.

Feladatunk, hogy zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve- utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

A szociohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés
- Egészségpropaganda

3.3.1. Esélyegyenlőség biztosítása és integrált nevelés

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése.

Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása, minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül!

Az óvodai nevelés azon fogyatékos gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, fogyatékoságuk olyan mértékű, hogy a közösségi nevelés feltételei között a beilleszkedésre képesek, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

A feltételek biztosítása:

Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk. Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek, hasonló jogokkal vegyen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata.

A törvényben foglaltak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségére számítunk.

3.3.2. Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez valamint, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata.

A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén, a társadalom egészség védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata.

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl.: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb.)

Célunk a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása egészségpropaganda a szülők körében – az egészségesebb választásra való törekvés képességének fejlesztése.

Kapcsolattartás

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra. Szülői értekezletek, egészségügyi előadások félvenként csoport-szülői értekezleteket tartunk, amelyek témáiban megjelennek a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is. Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálata a szülők kötelezettsége. A védőnői hálózattal kiemelten hatékony kapcsolatot ápolunk, segítve az

egészségvédelem feladatainak megvalósulását. Fogorvosi szűrést évente egy alkalommal az intézményvezető szervezésével szervezünk 5. Ellenőrzés, értékelés rendszere Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba. A törvény szerint: „A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.” Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében készítettük el. Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését a részletes ellenőrzési terv tartalmazza. Az Egészségfejlesztési Programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik, a csoportnaplókban. A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is.

Környezetvédelmi Program

Környezeti nevelés – környezettudatos magatartásformálás

Tartalom

Bevezető.....	103
Környezettudatos magatartás alakítása az óvodában.....	104
Feladataink.....	105
Módszerek.....	105
Innovációs projekt alkalmazása.....	106
Környezeti nevelés 4 fő területe:	106
Sikerkritériumok	110
Záró gondolatok.....	110

Bevezető

A Drávamenti Óvodák 13 tagintézményből álló óvodák csoportja.

Intézményeink a Duna- Dráva Nemzeti Park térségében helyezkedik el. Fekvésünk egyedi értékeket kínálnak, jelen van a gazdag történelmi múlt és mindig változó természet, élő természet.

Adottságainkat felismerve Helyi Programunk kiemelt feladatai közé tartozik a környezet megismerése, megszerettetése és a környezet védelme, a környezet tudatos magatartás alakítása.

Környezettudatos magatartás alakítása az óvodában

A környezeti nevelés kultúrára, világképre és életmódra nevelés.

Az ember világképe, értékrendje tapasztalatokon alapul.

A gyermekkor benyomásai, élményei, meghatározzák felnőttkorunk gondolkodásmódját, életmódját.

A környezeti nevelés a tudatos természeti és környezeti értékrendre fókuszáló pedagógiai folyamat napjainkban minden életkor nevelésében, tanításában, oktatásában kiemelkedő helyet kell, hogy foglaljon el.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja kimondja, hogy az óvoda biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységet, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek természeti és társadalmi környezetéről.

A külső világ tevékeny megismerése műveltségterület alatt hangsúlyozni kell:

- a gyermeki aktivitást
- a gyermeki érdeklődést
- a természeti-emberi környezet megismerését
- a tárgyi környezet megismerését
- pozitív viszonyok alakulását
- tapasztalatokra épülő ismeretszerzést
- szülőföld és értékeinek megismerését
- ezek védelmére irányuló tevékenységet.

A környezettudatos magatartás alakításának fő színtere az óvodában a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot kell, hogy jelentsen mely valamennyi nevelési területre kiterjed azokkal kölcsönhatásban van. Ez egy komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a világban is egységesen érzékelhető. Olyan szokásokat, szokásrendszert, viselkedésformákat igyekszünk megalapozni, mely a környezettel való harmonikus együttéléshez szükséges. Igyekszünk az óvodás gyermekek családjainak környezettudatos életvitelét megalapozni.

A környezettudatos környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása a célunk.

Természetbarát életformára magával az étellel lehet nevelni.

Hiszünk abban, hogy a gyermekek nevelése, környezetbarát nevelés születéskor veszi kezdetét és folytatódik az óvodába lépéskor. Az óvodáskor megkezdése előtt közös programok szervezésével szeretnénk motiválni a szülőket.

Feladataink

Építenünk kell a gyermeki:

- érdeklődésre
- kíváncsiságra
- megismerési vágyra
- örömeire
- kreativitására

Sokszínű viszonyt kell kialakítani az objektív világhoz.

A környezeti nevelés akkor eredményes, ha élményalapú és tevékenységre serkentő, ha nem szorul be a csoportszobába és az óvoda falai közé. Együttélésre nevelés fontos feladatunk, mely magába foglalja a környezet tényleges védelmét is.

A környezet kultúra átadásával:

- életmódra
- gondolkodásmódra
- viselkedésmódra
- védelemre
- fejlesztésre
- okos és mértéktartó felhasználásra ösztönzünk, így teljes személyiséget tudunk fejleszteni.

Módszerek

- *A megfigyelés módszerével* elsősorban a gyermekek megfigyelő és gondolkodó képessége fejleszthető. Ezzel kezdjük már óvodás korban az élettelen tárgyak, egyszerű természeti jelenségek, időjárás változások, élőlények érzékszervekkel felismerhető tulajdonságainak megfigyeltetését.
- *Leíró módszer:* A megfigyelt jelenségek rajzos ábrázolása illetve azok szóbeli megfogalmazása.

- Fontos megismerő módszer a *kísérletezés*, amely során a természetben nehezen megfigyelhető tanulmányozható jelenségeket szemléltetjük pl. rügyfakadás, csíráztatás.
- A módszerek között alkalmazzuk a *szenzitív játékokat* pl. érzékszerv játékok, beleélt képesség empátia képesség fejlesztő játékok.
- *Interaktív játékok* alkalmazásával, a társakkal való kommunikációt, egymással szinkron és aszinkron módon, a közös játékot segítjük elő.
- *Természet közeli foglalkozások* a természet csodáit mutatjuk be a gyerekeknek játékos módon pl. Duna – Dráva Nemzeti Park és egyéb helyszíni foglalkozások.

Az újfajta szemlélethez újfajta módszerre van szükség pl. **projekt pedagógiára**, konstruktív tanulási elemekre, alapvető természettudományos módszerekre.

Fejlesztünk kell a gyermekek vitatkozó, érvelő, döntési képességét, kritikus gondolkodását. Tegyük fel rengeteg kérdést, hagyjuk őket gondolkodni, érvelni, vitatkozni. Hagyjuk őket véleményét mondani, indokolni.

Óvónő adjon mintát arra, hogyan lehet kérdezni, milyen kérdéseket lehet feltenni egy adott témában.

Ahhoz hogy hitelesen tudjuk, képviselni a környezeti nevelést nem kell természettudományos ismeretekkel rendelkezni, de jó, ha megalapozzuk biológiai, ökológiai és természeti ismereteinket.

Nagyon fontos az érzelmi megközelítés, hiszen a gyermek a világot érzelmein keresztül éli meg.

Innovációs projekt alkalmazása

- Ezt a módszert újdonságként emeljük be tudástárunkba.
Innovációk létrehozása intézményi szinten és tagóvoda szinten is megtörténhet. Jó gyakorlatok átvételével az eredményesebb, hatékonyabb, „minőségibb” legyen az új gyakorlat a korábbihoz képest.

„Mi magunk legyünk az a változás, melyet látni szeretnénk a világban”

(Gandi)

Környezeti nevelés 4 fő területe:

A külső természeti környezet: természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok

Külső ember alkotta környezet: épületek, hulladékkezelés, városi, falusi környezet

Belső természeti környezet: egészséges életmód, megfelelő napirend, egészséges életmód szokásainak megalapozása, táplálkozás, mozgás, betegséglelőzés

Belső személyes környezet: lelki élet egészséges, helyes önértékelés, énkép

Nevelési évünk bővelkedik rendezvényekben, színes programokkal melyek főként évszakokhoz, ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódik.

Témakörök	Tartalmak, tevékenységek
Növények -gyógynövények -óvodakert	Tapasztalatszerzés. Növények gondozása csoportban és az óvoda udvarán. Virágültetés az óvoda udvarán, annak gondozása, öntözése. Gyógynövénykert és óvodakert gondozása évszaknak megfelelően. Séta az óvodához közeli természetvédelmi területekhez.
Állatok: háziállatok, vadállatok, madarak, bogarak	Séta, tapasztalatszerzés. Madarak megfigyelése, költöző madarak, madáretető, madáritató gondozása évszaknak megfelelően. Madarak és fák napja. Házi és vadállatok csoportosítása. Állatok természetes környezetének megfigyelése. Kirándulás a Pécsi Állatkertbe. Más földrészek állataival való ismerkedés. Állatok világnapja: - pónilovaglás - állatsimogató Mackónap: -vadon élő állatokkal való ismerkedés Bogártanya, bogárszálloda készítése, gondozása. Élő vagy papír akvárium készítése.
Évszakok változásának hatása	Megfigyelés, beszélgetés. Az időjárás ele-

	meink és változásaink megfigyelése. Népi megfigyelések megismerése. Szimbolikus jelek használata (nap, felhő stb.) Séták.
Lakóhely környezetünk rendje, tisztasága	Séta az utcán, szelektív hulladékgyűjtés. Az óvoda környékének tisztán tartása, hulladékgyűjtő programok szervezése.
Tágabb környezetünk megismerése, tisztaságának védelme	Kirándulások: <ul style="list-style-type: none"> - Duna- Dráva Nemzeti Park - Basa Kert - Vakondtúra stb.
Természetvédelem	Védelemre szoruló állatok, növények, szabályok a védett területeken. Pozitív viselkedési formák megismerése, elsajátítása. Szokások kialakítása (nem szemetelünk, szelektív hulladékgyűjtés stb.) Papírgyűjtés, műanyagflakonok gyűjtése a szülők bevonásával.
Saját testünk egészségének védelme	Egészségprojektek alkalmazása, testi egészség, mozgás, mozgásos játékok. Orvos, védőnő, fogorvos látogatása. Egészséges táplálkozás, vitamindús étkezés igényének kialakítása. Gyümölcs és zöldségfogyasztás jótékony hatása.
Rendezvények a mozgás az egészséges életmódra nevelés jegyében	Egészségprojektek, egészségnapok, óvoda szintű sportnapok és kistérségi sportnapok.
További jeles napjaink, programjaink az ünnepek jegyében	Játszóházak, Márton nap, Mikulásvárás, Adventi készülődés, Új év köszöntés, Farsang, télüzés, Húsvét, gyermeknap.
Néphagyományok	Tájházak, hagyományörző házak megtekintése, programok szervezése.
Közlekedés	Biztonságos közlekedés szabályainak megismerése. Közlekedési eszközök csopor-

	<p>tosítása. A közlekedés környezetszennyezései:</p> <ul style="list-style-type: none"> - levegő és zajszennyezés - környezetbarát közlekedési formák megismerése, kerékpározás, túrázás.
Család	<p>Az óvoda és a család együttműködése – együttnevelés a környezettudatos gondolkodásra és annak megalapozása (természetvédelem, higiénia, egészséges étkezés)</p>
<p>Kompetencia alapú téma javaslatok</p>	
<p>Levegő modul (július, augusztus, szeptember)</p>	<p>Jó – rossz levegő (tapasztalatgyűjtés séták, kirándulások alkalmával)</p> <p>Közlekedés hatásai: por, gázok, zaj hatásai az emberekre és az élővilágra.</p>
<p>Tűz modul (október, november, december)</p>	<p>Tűz az ember barátja – ellensége. A nap mint energiaforrás. Játékos tapasztalatszerzések a tűz és a föld kapcsolata, tűz és víz kapcsolata, tűz és levegő kapcsolata. Tűzhely használata (főzés, sütés, melegedés). Gyümölcsaszalás. Gyertyaöntés. Mézeskalács sütés. Éghető és nem éghető anyagok megismerése.</p>
<p>Víz modul (január, február, március)</p>	<p>A víz tulajdonságainak megismerése, kísérletezések, megfigyelések. A csapvíz és természetes víz összehasonlítása. Ivóvíz fontossága, takarékoskodás a vízzel. Vizes játékok. Víz világnapja. Happy héthez csatlakozás.</p>
<p>Föld modul (április, május, június)</p>	<p>Egy gyerek egy palánta akció. Óvoda udvarának, balkonjának szebbé tétele,</p>

	kertgondozás, virágoskert gondozás, gyógynövénykert gondozás, levélgereblyezés, locsolás stb. Csoportszobai élő sarok gondozása. Föld napja.
--	--

Sikerkritériumok

Az óvodai élet egészét átfogó környezeti nevelés valósul meg az alábbiakban:

- több környezeti nevelési tartalom a tevékenységek kapcsán
- változatosabb környezeti nevelési módszerek
- az óvodapedagógus rendelkeznek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és szemlélettel, amelyek a környezettudatosság alakítása során mintaként szolgál.
- egyre több szülő vesz részt a programokon
- programszervezés – lehetőség szerint környezetkímélőbb legyen a program.
- Javul az óvoda tisztasága
- a gyerekek és a dolgozók szelektíven kezelik a papírhulladékot
- csökken a szemét mennyisége
- környezeti neveléssel kapcsolatos továbbképzésen vesznek részt az óvónők
- séták kirándulások alkalmával egyre tudatosabban készítjük fel a gyerekeket természetünk megóvására, tisztaságának megőrzésére.
- zöld óvoda elérése a jelentkező tagintézmények körében.

Záró gondolatok

A környezeti nevelés kultúrára, világrépre és életmódra nevelés. Értéket közvetít, informál és motivál, de elsősorban az a szerepvállalást erősíti, ami szükséges a természeti erőforrások hatékony felhasználásához. Erősíti a felelősségvállalást a környezet állapotának megőrzéséhez. A környezeti nevelés a világon mindenhol azt jelenti őrizzük meg, javítsuk a környezet állapotát, előzzük meg a jövőbeli környezeti problémákat. Felismerteti a saját, személyes értékeinket, segít a jövő generációjának az önértékelésben és hozzájárul a környezeti problémákkal szembeni felelősség kialakításához.

Legfontosabb pedagógiai feladatunk tehát, hogy megismertessük a felnövekvő nemzedékkel az élővilág szépségét, annak sokféleségét, felébresszük bennünk a szeretetet és a felelősséget hogy felnőttként ne pusztítsák majd, hanem védjék és becsüljék azt.

4. sz. melléklet

Drávamenti Óvodák

Tehetség Program

Tartalomjegyzék

I. Bevezető:	114
II. Tehetség Program célrendszere:	117
Tehetségazonosítás	115
Tehetségek felkutatásának folyamata	115
A tehetséges gyermek ismérvei általánosan:	115
Tehetség ismérvek területekre lebontva:	115
III. Tehetséggondozás módja:	117
Az óvodapedagógusok feladatai:	117
IV. Tehetség műhelyek	117
V. Várható eredmények, sikerkritériumok:	117
VI. Dokumentáció	119
1.sz. melléklet	119
2. sz. melléklet	120
3. sz. melléklet	121
4. sz. melléklet	123
5. sz. melléklet	124
6 .sz. melléklet	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
7. sz. melléklet	127

I. Bevezető:

Óvodáink mindegyike különböző vonzáskörzettel, sajátos arculattal látják el az alapfeladataikat. Ezt az autonómiát megőrizve fontosnak tartjuk, hogy ne csak a „logo” mutassa az egyiséget, hanem a közös szakmai munka is tükrözze ezt. Fontosnak tartjuk továbbá, hogy a felzárkóztatás mellett a tehetséggondozásra is hangsúlyt fektessünk.

Az elmúlt években lépésről-lépésre építettük ki a tehetséggondozás gyakorlatát óvodáinkban, a műhelyektől való bevalogatástól a tehetséggondozó, fejlesztő programok megvalósításán keresztül. Szeretnénk létrehozni egy tehetséggondozó teamet, azokból az óvodákból ahol működnek tehetséggondozó műhelyek, óvodánként egy-egy óvodapedagógus kerül be teambe, aki koordinálja a saját óvodáján belül a tehetséggondozás folyamatát.

Nevelőtestületeink minden tagja elfogadta azt az alapelvünket, hogy:

„MINDEN GYERMEK TEHETSÉGES VALAMIBEN”

II. Tehetség Program célrendszere:

- ❖ A 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú fejlesztése:
 - teljes gyermeki személyiség fejlesztése
 - életre való felkészítésének lehetősége a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.
- ❖ A kiemelkedő tehetséggel rendelkező gyermekek felismerése és bevonása a tehetséggondozó programba.
- ❖ A gyermekek személyiségének optimális fejlesztése.
- ❖ A tehetségígéretes gyermek erős oldalának támogatása, gyengébb területeinek fejlesztése.
- ❖ Tehetségígéretes gyermek további gondozása az óvodai programok keretében, életkori sajátosságainak figyelembevételével.
- ❖ A családdal együttműködve gondot fordítunk, hogy szocializációjukat segítsük, mivel a társak és a környezet elismerése segíthetik a tehetségek kibontakozását.
- ❖ Olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tevékenységek fejlesztését.

Tehetségazonosítás

- ❖ Tehetség azonosításkor nyitottak vagyunk a gyermeki érdeklődésre, és ösztönözzük a tehetségek kibontakozását.
- ❖ Gyermeki személyiség megismerése MEGFIGYELÉS alapján történik.
Mindennapi tevékenység során és egy adott szempont alapján.
- ❖ Integrált foglalkozásokon 3-5 éves gyermekek megfigyelése, tapasztalatok összegzése.
Az öt éves gyermek érdeklődését, átlagon felüli adottságait, motivációját, kreativitását vesszük alapul a tehetség azonosításnál nagycsoportos korban.
- ❖ Beválogatásnál az esélyteremtés elvének érvényesítésre törekszünk.
Ennek jegyében az átlagos képességű gyermek – önkéntes jelentkezését illetve a szülő kérésének megfelelően- is bekerülhet a programba.
- ❖ A szülővel való beszélgetés fontos a gyermek erős oldalaink megismerésére.
- ❖ A tehetségcsíra kiválasztása bekerül a gyermeki portfólióba.
- ❖ Az óvodai tehetséggondozás a tehetség ígéreték megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjával folytatódik.

III.Tehetségek felkutatásának folyamata

A tehetséges gyermek ismérvei általánosan:

- átlagnál nagyobb, életkoránt meghaladó pontosságú, illetve részletességű hosszú- és rövidtávú *memória*,
- az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek *egy dologra figyelni*,
- gyorsan kialakuló, változatos és gazdag *szókincs*,
- képzelete fejlett, amely megnyilvánulhat korai *szerepjátékokban*
- korai figuratív rajzolás jellemzi.

Tehetség ismérvek területekre lebontva:

Zene:

- Az átlagosnál fejlettebb ritmusérzék figyelhető meg.
- Kifinomult zenei hallás.
- Énekhangja életkorát meghaladóan tiszta, jól intonált.
- Zenei memóriája fejlett, könnyen és gyorsan sajátítja el az „Ének, zene, énekes játék, gyermektánc” tevékenységek anyagát.
- A mozgást és a zenét kifejezetten jól kapcsolja össze, mozgása összerendezett, életkorát meghaladó.
- Zenei iránti érdeklődése kifinomult és nagymértékű kíváncsiság, fogékonyság jellemzi (komoly, népzene, mondókák, gyermekdalok).

Mozgás:

- A természetes mozgások kivitelezésében átlagon felüli, életkorát meghaladó szintet mutat (járás, futás, ugrás, függés, dobás, mászás stb.).
- Testi képességei kiválóak (erő, ügyesség, gyorsaság, teherbíró képesség, állóképesség).

Néptánc:

- Átlagon felüli jó koordinációs képesség, zenei hallás, ritmusérzék, szem láb- kéz koordináció jellemzi.

Kreatív (kézműves):

- Az átlagon felüli fantáziavilág, vizuális memória, jó tér, forma érzék jellemzi.
- Szép esztétikus iránti fogékonysága kimagasló.
- Finom, ügyes, aprólékos társait meghaladó kézmozgása, különböző technikákra való nyitottság, kitartás, kreativitás és önálló alkotó képesség figyelhető meg.

Mese, drámajáték:

- Az átlagosnál hamarabb megtanulja a memoritereket.
- Érzelmi intellektusa fejlettebb a koránál.
- Könnyen és szívesen éli bele magát helyzetekbe, játékba.
- A szereppel való azonosulás természetes számára.
- Személyiségét nyitottság jellemzi a gyerekekkel és a felnőttekkel egyaránt.
- Kommunikációs képességei kimagaslóak.

IV. Tehetséggondozás módja:

- Az óvodai
- szabad játék
 - tevékenységek alkalmával
 - differenciált tevékenységek alkalmával
 - óvodai tevékenységeken kívüli programok alkalmával.

Az óvodapedagógusok feladatai:

Az óvodapedagógusok részéről a tehetségprogramban való részvétel önkéntes alapon történik.

A megfelelő érzelmi fejlődés biztosítása a gyermek számára a szabad játéklehetőség által, ami az óvodás korú gyermek fő tevékenységi formája, önkifejezési eszköze. Így lehetővé téve a gyermek számára az alapvető készségek – képességek fejlődését a gyermek életkorának, életkori sajátosságainak és egyéni fejlődésének és egyéni jellemzőinek figyelembe vételével.

Az óvodáskori alapozó szakaszban óvodai programokba beépítve a speciális képességek fejlődési lehetőségeit.

A megfelelő szeretetteljes légkör biztosítása.

Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak kimunkálása.

Újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni a gyerekekkel.

Bevonni a szülőket a tehetségfejlesztő munkába.

V. Tehetség műhelyek

- Zene
- Mozgás
- Néptánc
- Kreatív
- Mese, vers, drámajáték

VI. Várható eredmények, sikerkritériumok:

- A gyermek személyiségére ható komplex, mérhető fejlődést tapasztalunk a tehetséggondozás speciális pedagógiájának alkalmazása.

- A tehetségigéretekből a szakemberek, foglalkoztatók segítségével tehetségek nevelése.
- Az alkotó szabadság s merészség légkörének megteremtése.
- Megújuló módszertani kultúra.
- Minőségi munkánk tovább fejlődik.
- Rajzpályázatokon, szavalóversenyeken, közösségi ünnepeken, hagyományápoló rendezvényeken való részvétel.
- Sportversenyeken való részvétel.
- Elkészült munkákból óvodai, közösségi kiállítás szervezése.
- Intézményünk elismertsége tovább növekszik.
- Tehetséggondozó team működtetése, tapasztalatok megosztása egymás között negyedévi rendszerességgel.

A tehetség nem egyenlő a sikerrel. A valóságban a tehetségigéreteknél sajnos csak egy kis részből lesz felismert, tehetséges fiatal.

A tehetséggondozónak az is feladata hogy ezeket az arányokat javítja.

VII.Dokumentáció

1.sz. melléklet

TÁJÉKOZTATÓ

Az idei évtől óvodánkban tehetséggondozó műhely indul, melynek célja a tehetséggel rendelkező gyermekek képességeinek fejlesztése heti egyszeri alkalommal. A részvétel ingyenes (jellegéből adódóan , tehetséggondozás).

A gyermek megfigyelése:

Szülői konzultáció:

Szülői beleegyező nyilatkozat

Beleegyezem, hogy gyermekem

Név:

Csoport:

Az óvodai tehetséggondozó műhely foglalkozásain részt vegyen.

A műhely munkáját , lehetőségeimhez mérten támogatom és segítem.

.....

szülő aláírása

Dátum:

2. sz. melléklet

.....**MŰHELYBE JÁRÓ GYERMEKEK NÉVSORA**

	A gyermek neve, lakcíme	Születési ideje	Csoport név
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

3. sz. melléklet

TEHETSÉGGONDOZÓ MUNKATERV

.....nevelési évre
..... műhely

Műhelymunka célja:

.....
.....
.....

Műhelymunka fő feladatai:

.....
.....
.....
.....
.....

IDŐPONTOK	FELADATOK
SZEPTEMBER	
OKTÓBER	
NOVEMBER	

IDŐPONTOK	FELADATOK
DECEMBER	

JANUÁR	
FEBRUÁR	
MÁRCIUS	
ÁPRILIS	
MÁJUS	

4. sz. melléklet

HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYÉNEK ÖSSZESÍTÉSE

	Gyermek neve	Hogy érezted magad a mai..... műhelymunkában?										Össz.
		Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Össz.		
1.												
2.												
3.												
4.												
5.												
6.												
7.												
8.												
9.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												

5.sz. melléklet

AZ ÓVODAPAEDAGÓGUS HATÁSVIZSGÁLATA

ÖNÉRTÉKELÉS	ÉRTÉKELÉS
1. A Tehetség Program szellemiségét, azt, hogy minden gyermekben keressük meg a legjobb adottságát, erősségét, és azt már az óvodában tudatosan bontakoztassuk ki, 1 2 3 4 5 6 7 nem tudom elfogadni teljes mértékben elfogadom	a)biztos b) bizonytalan
2. Úgy érzem, hogy a gyerekek tehetséggondozására 1 2 3 4 5 6 7 kevés időt fordítok nagyon sok időt fordítok	a)biztos b) bizonytalan
3. A tehetséggondozás gyakorlati feladatait 1 2 3 4 5 6 7 még nem látom át teljes mértékben átlátom	a)biztos b) bizonytalan
4. A gyerekek differenciált tevékenykedtetését 1 2 3 4 5 6 7 nehezen tudom megoldani sikeresen megoldom	a)biztos b) bizonytalan
5. A gyerekek személyiségének fejlettségi szintjeit 1 2 3 4 5 6 7 nagyon nehezen tudom diagnosztizálni meg tudom állapítani	a)biztos b) bizonytalan
6. A gyerekek átlagon felüli tehetségterületének fejlődését 1 2 3 4 5 6 7 nehezen tudom nyomon követni figyelemmel kísérem	a)biztos b) bizonytalan
7. A gyermekek önértékelése a műhelymunka hatására 1 2 3 4 5 6 7 nem sokat változott nagyon sokat változott	a)biztos b) bizonytalan
8. A gyerekek gyenge pontjainak alakulását, fejlődését 1 2 3 4 5 6 7 nem érzékelem folyamatosan figyelemmel kísérem	a)biztos b) bizonytalan
9. A gyerekek műhelymunka iránti érdeklődésének alakulását 1 2 3 4 5 6 7 néha figyelemmel követem kiemelten foglalkozom vele	a)biztos b) bizonytalan
10. A szülők érdeklődését a tehetségműhely iránt 1 2 3 4 5 6 7 nem tudom megítélni folyamatosan nyomon követem	a)biztos b) bizonytalan

Óvónő neve:

Értékelést végezte:.....

6 sz. melléklet

A SZÜLŐK HATÁSVIZSGÁLATA AZ ÓVODA TEHETSÉGGONDOZÓ MUNKÁJÁRÓL

Kedves Szülők!

Szeretnénk, ha tapasztalatát megosztaná velünk, és a pedagógiai munkánk hatékonyságát értékelné.

A kérdésekre adott választ a következőképpen minősítheti:

Rendkívül magas határfok	5 pont
Magas határfok jellemezte	4 pont
Átlagos határfok jellemezte	3 pont
Alacsony határfok jellemezte	2 pont
Nem minősíthető a határfoka	1 pont

	KÉRDÉSEK	PONT-SZÁM
1.	Milyen határfokúnak érzi az óvodapedagógusok tehetségazonosító munkáját? Kapott – e annyi információt erről a folyamatról, hogy megérthette és segíthette a gyermeke beazonosítását?	
2.	A gyermeke műhelybe történő beválogatásának eredményeiről kapott –e kielégítő tájékoztatást, és ezt a munkát milyen határfokúnak értékeli?	
3.	Kapott – e konkrét értékelést a gyermeke erős pontjainak, gyenge pontjainak, motivációjának és kreativitásának fejlődési mutatóiról?	
4.	Milyen határfokúnak érezte az óvoda műhelymunkákat, a gyermeke visszajelzései.	
5.	Milyen határfokúnak látja azt a munkát, amikor egy gyermek jó adottságait hangsúlyozva fejlesztünk.	
6.	Milyen határfokkal dolgozott a tehetségműhely vezetője, fejlődött – e gyermeke a tehetségműhely programja által?	
7.	Volt – e olyan hatása a műhelymunkának, hogy otthon tovább kellett folytatni az ott elkezdett tevékenységet?	

Kérjük, bármilyen egyéb megjegyzése van az óvoda tehetséggondozó munkájáról, műhelymunkáról, tudassa velünk, hogy tovább tudjunk haladni a megkezdett tehetségnevelő utunkon.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Véleményét tisztelettel köszönjük:

.....
műhelyvezető

7. sz. melléklet

**ÉV VÉGI ÉRTÉKELÉS A GYERMEKEK MŰHELYMUNKÁJÁNAK ERED-
MÉNYEIRŐL**

A gyermek neve:

A gyermek speciális tehetségterületének fejlődése:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

A gyermekek motivációjának alakulása a tehetségterületekhez:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

A gyermekek gyenge pontjainak fejlődési mutatója:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5 . számú melléklet

ÓVODAI ESÉLYTEREMTÉSI -FEJLESZTŐ PROGRAM

Esélyteremtési program

Az óvodai nevelés azon területeinek fejlesztése, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésére, elősegítésére.

Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetőek. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat. A szegényebb családok gyermekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest.

Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönözése a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltég és az otthoni környezet hiányosságai miatt. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja.

A hátrányos helyzetből származó lemaradások - szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve - sikeresen ellensúlyozhatóak. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az Esélyteremtési Programunk az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003.évi CXXXV. törvény követelményeire épül. Hatálya kiterjed a Drávamenti Óvodák székhelyére és tagóvodáira, munkatársaikra, az óvodák épületében a gyermekekkel közvetlen kapcsolatban lévőkre, az óvodába járó gyerekekre.

Ez a program nem jelent külön programot az óvodai munkában, hiszen minden pontja az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló elvekre épül. A differenciált fejlesztés különböző tevékenységek során valósul meg.

A PROGRAM olyan rendszernek tekinthető, amelynek elemeit a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek érdekében nagyobb tudatossággal és mérhetően is nagyobb eredményességgel kell a nevelési folyamat fókuszába állítani. A legfőbb jellemzője a **gyermekközpontú** és **családorientált** szemlélet, amely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens min-

den szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Az esélyegyenlőségi programuk célja:

A diszkrimináció mentesség, a szegregációmentesség, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelési-oktatási és társadalmi integrációjának támogatása.

- az emberi méltóság tiszteletben tartása \implies **Esélyegyenlőség**

- a megkülönböztetés tilalma: az egyenlő bánásmód követelménye

- a másság elfogadásására ösztönzés

- befogadó szemlélet támogatása

Szervezési feladatok

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek **óvodai beiratásának támogatása** -a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében.

Beóvodázási program: A helyi önkormányzatok nyilvántartása alapján az óvodáskorú gyermeket nevelő családok felkeresése, az óvodázás előnyeinek, szükségességének felvázolása és a beóvodázás elvégzése és a minél hosszabb óvodai nevelés biztosítása, akár 2,5 éves korban megkezdheti az óvodába járást.

Feladatok

1. Az **igazolatlan hiányzások minimalizálása** érdekében rendszeres családlátogatást kell beiktatni azoknál a családoknál, ahol az óvodai hiányzás meghaladja az 5 napot.

2. A szülők munkába állását lehetővé tévő **nyitva tartás kialakítása** érdekében minden tagóvoda napi nyitvatartási ideje 10 óra.

3. **Nevelőtestület együttműködése** érdekében rendszeressé kell tenni a team munkát valamennyi munkatárs részvételével, amelyeknek része a **három havonkénti értékelés, esetmegbeszélések és a hospitálások.**

Kiemlet figyelmet igénylő gyermek:

- SNI- Sajátos nevelési igényű gyermek
- BTMN- Beilleszkedési, tanulási, magatartási, nehézséggel küzdő gyermek
- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek
- Veszélyeztetett gyermek
- Tartós beteg, egészségügyi problémákkal rendelkező gyermek
- Tehetségígérettek

Pedagógiai munka kiemelt területei

A mindennapos pedagógiai munkában megvalósuló esélyegyenlőséget szem előtt tartandó feladataink:

1. Az óvodába lépéskor a szülőkkel **komplex anamnézist** készítünk, nyomtatványt töltük ki. Az anamnézis kitér a gyermek születésének körülményeire, csecsemőkori fejlődésére és kisgyermekkorai fejlődésére, a család szerkezetére, a szülők iskolai végzettségére, lakáskörülményekre, a család szabadidő eltöltésére, a családi nevelés elveire. A komplex állapotfelmérés, részletes anamnézis a belépő gyerekről elkészítéséhez formanyomtatvány áll rendelkezésre családlátogatás alkalmával.

2. A tagóvodák gyermekvédelmi felelősei **figyelemmel kísérik a családok a gyermekek helyzetét**, folyamatos kapcsolatot tart a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival.

3. A gyermek óvodai befogadása után két hónappal az óvodapedagógus **bemeneti mérést** végez, kimeneti mérés a nagycsoport végén történik meg a Difer méréssel együtt.

4. Minden gyermekről, különös figyelemmel a magatartási és részképesség- zavaros, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről a csoportos óvodapedagógus **egyéni fejlettségmérő és fejlesztést meghatározó lapot vezet**. Itt meghatározza a fejlesztési irányokat, melyeket hetente rögzít a fejlesztési lapon. A fejlesztések összeállításában az óvónők segítségére vannak a Szakszolgálati vizsgálati eredmények.

5. A tagóvodák a gyermek **értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét** szükség szerint, de **legalább félévente rögzítik**. Rögzíteni kell a gyermek **fejlődését szolgáló, intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat**.

6. A főigazgató és a szakmai vezetők **évente megvizsgálják**, hogy az intézmény működésére, pedagógiai munkájára vonatkozó **dokumentumokban érvényesül- e illetve beépül- e az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és célkitűzések**.

7. A tagintézmények **lehetőséget** biztosítanak a szülők illetve a gondviselők részére az **óvodai jellemzés és fejlődési napló, fejlesztési napló megtekintésére**.

8. A tagóvodákban biztosítják a gyermekek lelki védelmét, személyiségük, képességeik, készségeik kibontakoztatását. Az óvodában pszichológus, fejlesztő pedagógus, logopédus szakemberek támogatják a gyermekeket, családokat a harmonikus fejlesztés, fejlődés érdekében (Szakszolgálatlaltal éves együttműködési megállapodás kötése).

9. Az intézmény feladata biztosítani a gyermeki jogokat valamennyi gyermek számára. **A jogok biztosításával érvényesüljön az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód követelménye.**Az egyéni bánásmód magába foglalja a **prevenciót, a korrekciót, és a tehetséggondozást**, melyek érdekében a felnőtt által kezdeményezett tevékenységi formát a gyermek szükségletéből, érdeklődéséből indítja és arra alapozza. Minél többet meg kell tudni a gyermekről, hogy a fejlődéséhez, fejlesztéséhez **megfelelő feltételeket tudjunk biztosítani**.

10. Igyekszünk a nevelési területeket egymásra építve, kapcsolódási pontok megtalálásával a **hatékony fejlesztést megvalósítani.**

11. A tehetségcsírák felkutatása, fejlesztése érdekében Pedagógiai Programunk 4. számú mellékletében külön programot írtunk.

Pedagógiai irányelvek

- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció: Érezze a gyermek, hogy biztonságos szeretetteljes, derűs légkör veszi körül. Az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés elősegítése. Mások érzéseinek elfogadása. A szociális és egyéni nevelés célja, a gyermekek érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösség által, a közösség normáinak érvényesítésével.
- **Egészséges életmódra** nevelés: Egészséges életvitel kialakítás, testi fejlődésük elősegítése, egészségük védelme. Nagy hangsúly fektetése higiénés szokások elsajátítására. Az étkezés során az egyéni igényekre, allergia, lisztérzékenység, tejérzékenység stb. különösen figyelni szükséges.
- **Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése:** A gyermekek óvodai nevelése során **inklúzív pedagógiai módszerek alkalmazásával** nevelődnek közösen csoporttársaikkal.

Alkalmazott pedagógiai módszerek

A gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene feldolgozása, **PROJEKT MÓDSZER**, a szülőkkel közös partneri együttműködés módszereinek alkalmazása

A foglalkozások célcsoportjai: tehetséges és felzárkóztató foglalkozást igénylő gyerekek.

A foglalkozások formája: egyéni és differenciált kiscsoportos foglalkozás.

Gyermek képünk és óvodaképünk:

Gyermekképünk

Gyermekeinket az óvodában **érzelmi biztonság, nyugodt szeretetteljes légkör**, vegye körül. Kötelességünk minden egyes gyermeket megismerni, megérteni, és olyannak elfogadni, amilyen. Hiszen a gyermek senkinek nem hasonlítható, egyedi, mással nem helyettesíthető szociális lény, akit csakis önmagához képest szabad fejleszteni.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését:

- genetikai adottságok

- érzéskeli és nembeli különbségek
- vérmérsékleti
- pszichoszociális hatások
- a mikrokörnyezet és a makrokörnyezet hatása határozzák meg.

E tényezők hatásának következtében a gyermekeknek sajátos, életkoronként változó testi és lelki szükségletei vannak. Ezért programunkban **egy-egy gyermek személyiségét is differenciáltan, a különböző képességek fejlődésbeli eltéréseit tolerálva közelítjük meg.**

A családi nevelést tiszteletben tartva, azt segítve - megerősítve szeretnénk, hogy az óvodánkba járó kisgyermekek vidám, boldog, gondtalan éveket töltsenek nálunk, szeretetben, érzelmi biztonságban.

Óvodaképünk

Elsősorban a szülők felé nyitott, hiszen **a szülővel kialakítandó új minőségi kapcsolatra**, a velük való szoros együttműködésre építjük az óvodai nevelést. Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, hiszen családi értékeket közvetít a gyermekek felé, még akkor is, ha funkciójavarái következtében nem mindig működik jól.

A családi nevelés kiegészítésére törekszünk úgy, hogy

- **bevonjuk a szülőket** az óvoda életébe,
- **szakmai támogatást adunk** a neveléshez,
- **a szülők igényéhez igazítva gyarapítjuk pszichológiai, pedagógiai ismereteiket,**
- a családokkal közösen gazdagítjuk a gyermekek tapasztalatait,
- közvetítő szerepet vállalunk a családok, és a speciális szolgáltató szociális ellátó intézmények között,
- közreműködünk az etnikai kisebbség kulturális értékeinek megőrzése érdekében.

Tudomásul kell vennünk, hogy a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű családok esetében a gyermekek érdekében fel kell vállalnunk a családi nevelést, pótló tevékenységet is. Az etnikai kisebbség esetében gyakrabban kerülhet erre sor a nehéz helyzetben lévő cigánycsaládok tekintetében. Biztosítani kívánjuk az élmény-gazdag mindennapokat a gyermekek lelki, testi fejlődésének mindenekelőtti szem előtt tartásával.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok

- Ösztönzés az egészségügyi szűrővizsgálatok elvégzésére minden, illetve speciális probléma esetén az arra rászoruló gyermek esetében (a gyermek fejlődésének nyomon

követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - szemészet, fülészet, ortopédia - vizsgálatának) kezdeményezése, megszervezése.

- Ösztönzés a gyermekorvosi, védőnői tanácsadás rendszeres elvégzése (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok).
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálattal aktív együttműködés (gyermekeknél tapasztalható esetleges veszélyeztető elemek megbeszélése, a szülők nevelési kérdésekben történő támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)
- Szakmai szolgáltatók (konzultációk a gyermek fejlődéséről, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása)
- Cigány kisebbségi önkormányzat illetve civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés)
- A gyermek testi fejlődésének nyomonkövetése érdekében a csoportnaplóban minden gyermek év eleji és évvégi növekedési és súlygyarapodási adatait vezetik a csoportos óvodapedagógusok.

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése.
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése.
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése, pl. farsang, karácsony, anyák napja, kirándulás stb.
- Partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása.

- A pedagógusok elengedhetetlen feladata a szülők erősségeinek észrevétele, a szülői kompetenciák erősítése, felhasználása a nevelés során.

Kapcsolattartási formák: rendszeres nyílt napok (pl. Karácsony, farsang, Húsvét), játszódélelőttök, munkadélutánok, családi napok, szülőiértekezletek, fogadóórák. Faliújság, hirdetőtábla, weboldal, messenger csoportok, rendszeres napi vagy heti tájékoztatás adnak a szülők számára.

Óvoda-iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Iskolaválasztás (a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás) támogatása
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (DIFER mérés 5 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, közös programok)
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.
- Az iskolába kerülő gyermekeket a fejlesztő pedagógus felméri, kérdéses eset esetén további vizsgálat következik. Akik az iskolaérettség eléréséhez még támogatást igényelnek, az Oktatási Hivatalhoz kérvényt adhatnak be (szülők) az óvodapedagógus segítségével.
- A helyi általános iskolával jó kapcsolat alakult ki, harmonikus a kapcsolat az intézmények között.
- A gyermekek fejlődésének utókövetése: az iskolai nyílt napok, bemutató foglalkozásokon, órákon való részvétel, közös programok, Mikulás koncert, szavalóverseny, népdalénekek verseny, játszónapok, közös ünnepek, programok szervezése.

Intézményi önértékelés, eredményesség

-Intézményi önértékelés készítése.

-Eredményesség (indikátorok teljesülése: beóvodázási arány, hiányzás csökkenése, DIFER mérésnél a hozzáadott érték, iskolakezdés megfelelő időben, sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének ellátása/ elláttatása, normál tantervű, integrált iskolai környezetbe történő beiskolázás, szabad iskolaválasztás érvényesülése, iskolaérettség elérése) mérése.

Individuális nevelés

Az individualizáló nevelés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi, amit a gyermekek egyéni különbségként magukkal hoznak.

Az egyéni különbségeket toleráló felnőtt magatartása modell értékű a gyermekek számára!

Programunkban az individualizáló nevelés egyszerre erősíti az egyediséget, és fogékony az együttműködésre. Támogatja a gyermekek szocializációját, és áthatja az óvodai élet minden tevékenységét. Az azonos korú gyermekek között is jelentős fejlődésbeli különbségek vannak, melyek megnyilvánulnak:

- a gyermek eltérő biológiai szükségleteiben
- az adottságokban
- a tapasztalatban
- a mozgásigényükben
- a szociabilitásukban
- az érdeklődésükben és egyéni élményeikben
- az én-képben, a tanulás stílusában
- a kontaktusteremtésben.

Nagy hangsúlyt kap a másság szakszerű kezelésének szükségessége a cigánygyerekekkel foglalkozó óvodákban. Szokásaiknak az óvodai életbe való beillesztése csak egy családi hangulatú, harmonikus, derűs légkörű óvodában lehet. A szociokulturális hátrányt kompenzálni kell, segítséget kell adni a hátrány leküzdéséhez.

A cigánygyerekek esetében súlyosbítja a helyzetet, hogy eltérő kultúráról van szó, bár az óvodánkba járó roma gyerekek nagy része - már a szüleik sem - rendelkeznek megfelelő identitástudattal. Probléma tehát, hogy sem szociálisan, sem kulturálisan, sem mentálisan nem tartoznak már a cigányok közé /hagyományörzés, nyelvismeret stb./, de romáknak tartják magukat.

Fontos, hogy ne erőszakkal alakítsuk a gyereket, hanem a türelem, megértés, elfogadás, előítélet mentesség legyen vezérlő alapelvünk, de a társadalmi együttélés szabályainak megfelelően hagyjuk egyéniségét kialakulni. A legfontosabb nevelő tényező a példaadás, a differenciálás és a türelem. Nem a különbözőségekre helyezük a hangsúlyt, hanem az azonosságokat keressük sok-sok türelemmel. A nemzetiségi értékek megismertetése, ápolása, gondozása a gyermekek mindannapi tevékenységbe építve kerül az óvoda minennapjaiba.

Az anyanyelv fejlesztése

A hátrányos helyzetű családokban- ezek nem feltétlenül roma családok - a beszéd és kommunikációs készség hiányai nagyon szembetűnők.

- hiányos szókincs,
- kiejtési hibák,
- rossz névelő használat,
- igekötők, ragok, határozószók helytelen használata,
- tetszés szerinti szórend
- szavak összeillesztésének rendszertelensége
- gyenge mondatszerkesztés
- egyéni kommunikációs stílus, amit a családból hoz, amely sokszor ellentétben áll a kultúrált beszéddel, az óvoda gyakorlatával.

Ezeket az iskolakezdésig feltétlenül korrigálni kell, ezért feltétlenül foglalkoznunk kell a beszédképesség fejlesztésével, a beszédhibák javításával, hangok kiejtésével, valamint a kommunikáció fejlesztésével. Az intézménynek lehetősége csak annyiban van szakember foglalkoztatása tekintetében, hogy a Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Barcsi Tagintézménye által biztosított szakemberek utazó pedagógiai szolgálattal látják el a feladatot.

Zenei nevelés

A zenei nevelés teljes személyiséget formáló, minden tevékenységben benne rejlő lehetőség. A beszéd a ritmusérzék fejlesztésén keresztül is kiválóan tökéletesíthető. Minden gyermekre jellemző a zenei érdeklődés. Örömmel vesznek részt a dalos játékokban, tudnak és mernek is dalolni, táncolni. Ezen keresztül sok- sok sikerélményhez juttathatjuk őket, és közelebb kerülhetünk hozzájuk a további, más területen való fejlesztés érdekében.

Ábrázoló és kézműves tevékenység

A gyermekek alkotás közben gazdagodnak, manuálisan fejlődnek, érzékszerveik, gondolataik, és érzelmeik. Akaratuk és kitartásuk edződik, szín és formaérzékük, térlátásuk gazdagodik. Hagyjuk, hogy a kacsatok világából csodákat hozzanak létre. Minél változatosabb technikák alkalmazásával adjunk lehetőséget az önkifejezésre, és miközben átéljük az alkotás örömét, buzdítjuk őket, hogy be is fejezzék a munkát. Ez sikerélményt ad, önbizalmuk erősödik és újabb alkotásra serkent. Ösztönző, motiváló környezetben a gyermekek örömmel tevékenykednek, közben finommotoros készségük, képzeletük, ábrázolási készségük fejlődik.

Környezeti nevelés

Az a pedagógiai folyamat, amely megalapozza a környezettudatos, környezetre figyelő magatartást. Kialakíthatók azok a szokások, magatartási formák, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják majd a későbbiekben. A falusi gyermekeknek jó a természethez való viszonyuk, hiszen természet-közelben nőnek fel, ismerik a növényeket, állatokat. Fontos a minél több, minél sokoldalúbb tapasztalatszerzés. Nyissuk ki előttük a világ kapuját, sok-sok sétával, kirándulással tegyük színesebbé a mindennapjaikat. Ismeretszerzés közben mód nyílik szerepek, magatartásformák elsajátítására, és a környezeti értékek felismerésére. A természeti és a társadalmi környezettel kapcsolatos szokások: az élet tisztelete, az állat és növényvilág védelme. Alakítsuk ki a környezetükkel kapcsolatos igény szintjüket: környezetesztétika. Önálló tapasztalatszerzésekor használjuk ki a véleménykérés, kommunikáció lehetőségét. Törekvésünk, hogy minél több óvodánk elnyerje a Zöld óvoda címet.

Speciális feladatok

Az óvodába érkező gyermekeket a házi orvos előzőleg megvizsgálja. Ha a gyermeknek fejlődési rendellenessége van, vagy speciális fejlesztést igényel, esetleg korai fejlesztéssel ellátott gyermek, lehetőség szerint az óvónő megszervezi a fejlesztését óvodán belül vagy a pedagógiai - pszichológiai szakszolgálaton vagy a Szivárvány EGYMI-n keresztül. Logopédiai, gyógytorna helybe hozott fejlesztőpedagógiai foglalkozások biztosítására különösen nagy hangsúlyt kell fektetni.

Amennyiben a gyermek egészségi problémái, magatartása, viselkedésének zavara meghaladja az óvodai nevelés lehetőségeit, az óvónő feladata, hogy a gyermeket és szüleit megfelelő szakemberhez irányítsa. Ezekben, az esetekben az óvónőnek igen nagy tapintatra van szüksége, legjobb, ha a szülő maga győződik meg a problémáról óvodai tevékenység közben. Így elérhető, hogy a szülő jogának, szerepének tiszteletben tartásával a gyermek nevelése, fejlesztése bizalmon alapuló közös ügyé váljon.

Kötelezettségek és felelősség

Az intézmény főigazgatója felelős azért, hogy az intézmény minden dolgozója, az óvodások a szülők társadalmi partnerek számára elérhető legyen az Esélyegyenlőségi Program az ő felelőssége annak biztosítása is, hogy az intézmény dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a program végrehajtásához. Az esetleges panaszok kivizsgálása is az ő feladata.

A nevelőtestület minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört. A program megvalósításában közreműködjön az esélyegyenlőség sérülése esetén jelezze azt felettesének.

Azonnali beavatkozást igénylő folyamatok

1. Minden az adatok vizsgálatát követően beazonosított szegregált nevelési és oktatásszervezési gyakorlat azonnali megszüntetése
2. Ha az intézmény nem biztosított egyenlő hozzáférést minden gyermek részére.

Jövőképünk

Intézményünkben még hangsúlyosabb szerepet szánunk az esélyegyenlőség előmozdításának, az ehhez szükség tárgyai és human erőforrás fejlesztésére. Fontos számunkra, hogy óvodáink hátrányos helyzetű, különleges odafigyelést, bánásmódot igénylő gyermekeinek és családjainak, illetve munkatársainknak esélyei javuljanak, a lehető legtöbb támogatást megadjuk.

Kiemelt terület az ide járó gyerekek egészséges testi és lelki egészségének fejlődése. Mindenki számára az esztétikus, biztonságos fejlesztő hatású környezet kialakítása.

Kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmazunk a veszélyeztetettek számára tudatos és partnerségen alapuló intézkedések révén.

Elfogadó, nyitott környezetben személyre szabottan, ruhalmasan differenciáló módszerekkel kívánjuk növelni a felzárkóztatási esélyeket, csökkenteni a hátrányokat és pótolni a hiányokat.

